

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الربما
علیهما صابا

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

بزرگان ری

بخش دوم

شامسیری

پهلو

حسن صادقی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بزرگان ري

نویسنده:

محسن صادقی

ناشر چاپی:

موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۲۸	بزرگان ری جلد ۲
۲۸	مشخصات کتاب
۲۸	اشاره
۳۲	بخش دوم: مفاخر ری
۳۲	اشاره
۳۴	حرف آ
۳۴	آل دوریستی
۳۴	اشاره
۳۵	منابع
۳۵	آل رازی کیسکی
۳۵	اشاره
۳۶	منابع
۳۷	۱. ابراهیم بن ابی بکر رازی
۳۷	۲. ابراهیم بن احمد بن عبدالله، ابواسحاق رازی
۳۸	۳. ابراهیم رازی
۴۰	۴. ابراهیم بن علان کلینی
۴۰	۵. ابراهیم بن علی بن محمد مقرئ، ابومنصور رازی
۴۰	۶. ابراهیم بن عیسی، بیٹی رازی
۴۰	۷. ابراهیم بن علی بن عیسی رازی
۴۱	۸. ابراهیم بن محمد بن عبدالله، ابواسحاق رازی
۴۱	۹. ابراهیم بن مختار، ابواسماعیل تمیمی خواری رازی
۴۱	۱۰. ابراهیم بن مصعب رازی
۴۱	۱۱. ابراهیم بن موسی، حافظ کبیر ابواسحاق رازی فراء

- ۴۲ ۱۲. ابراهیم بن نصر، ابواسحاق محدث رازی
- ۴۲ ۱۳. ابراهیم بن یوسف بن خالد، ابواسحاق هسنجانی رازی
- ۴۲ ۱۴. ابن ابی یحیی / ابویحیی رازی
- ۴۳ ۱۵. ابن جرروه، ابوبکر رازی
- ۴۴ ۱۶. ابن رازی
- ۴۴ اشاره
- ۴۵ آثار چاپی
- ۴۵ آثار منسوب
- ۴۵ مأخذ
- ۴۶ ۱۷. ابن رازی قاضی
- ۴۷ ۱۸. ابن صباح مزنی
- ۴۷ ۱۹. ابن کربویه رازی
- ۴۹ ۲۰. ابواسحاق دولابی رازی
- ۵۰ ۲۱. ابواسحاق رازی معروف به ابن واره
- ۵۰ ۲۲. ابواسماعیل صیقل رازی
- ۵۰ ۲۳. ابوبکر خفاف کرجی
- ۵۱ ۲۴. ابوبکر رازی
- ۵۱ ۲۵. ابو ثابت رازی
- ۵۱ ۲۶. ابوالحسن رازی
- ۵۱ ۲۷. ابوحسین رازی
- ۵۲ ۲۸. ابو سعید رازی
- ۵۳ ۲۹. ابوطیب رازی
- ۵۳ ۳۰. ابوالعباس دولابی رازی
- ۵۴ ۳۱. ابوالعباس فقیه کرجی
- ۵۵ ۳۲. ابوالعباس قاضی کرجی
- ۵۵ ۳۳. ابوالعباس کرجی رازی

۳۴. ابو عبدالله بزّاز ۵۶
۳۵. ابو عبدالله جامورانی رازی ۵۶
۳۶. ابو عبدالله حسین بن حسن حسینی اسود رازی ۵۷
۳۷. ابوالعلاء عطاء بن یعقوب غزنوی رازی ۵۷
- اشاره ۵۷
- مأخذ ۶۱
۳۸. ابوعلی احمد بن علی بن ابراهیم بن هاشم بن خلیل قمی ۶۲
۳۹. ابوعلی رازی ۶۲
۴۰. ابو علی مقری رازی ۶۳
۴۱. ابومحمد رازی ۶۴
۴۲. ابو منصور صیرفی ۶۴
۴۳. ابو عمر مہرقانی رازی ۶۵
۴۴. ابوالفتح رازی ۶۵
۴۵. خواجه ابوالقاسم طہرانی رازی ۶۷
۴۶. ابوالقاسم علی بن احمد بن محمّد بن عمران دقاق ۶۷
۴۷. ابوالقاسم وسقندی رازی ۶۷
۴۸. ابوالمفاخر رازی ۶۷
۴۹. ابو ہلال ابن ہلال رازی ۶۹
۵۰. ابوالہیثم رازی ۶۹
۵۱. ابو یحیی ابن ابی یحیی رازی ۷۰
۵۲. اثنا عشری، حاج آقا حسین ۷۰
۵۳. اثنا عشری (صاحب الزمانی)، حاج آقا حسن ۷۱
۵۴. احمد بن ابراهیم، معروف بہ علّان کلینی رازی ۷۲
۵۵. احمد بن ابراهیم نرمقی رازی ۷۲
۵۶. احمد بن اسحاق رازی ۷۲
۵۷. احمد بن حسن، ابوعلی رازی ۷۳

٥٨. احمد بن حسن بن احمد، ابوالعباس خطيب رازى ٧٣
٥٩. احمد بن حسن بن بنداره، ابوالعباس حافظ رازى ٧٣
٦٠. احمد بن حسن بن حيدر رازى ٧٣
٦١. احمد بن حسن بن محمد بزاز، حافظ ابوحاتم (ابن خاموش رازى) ٧٤
٦٢. احمد بن حسن، بيلي رازى ٧٤
٦٣. احمد بن الحسين بن ابي القاسم، ابوالعباس رازى القصرانى الاذونى ٧٤
٦٤. احمد بن حسين بن اسحاق بن عتبة، ابوالعباس رازى مصرى ٧٤
٦٥. احمد بن حسين بن على بن ابراهيم، حافظ ابوزرع رازى صغير ٧٥
٦٦. احمد بن حسين، فناكى رازى ٧٥
٦٧. احمد بن عبدالله بن سليمان، ابوالحسن رازى ٧٥
٦٨. احمد بن عبدالله بن على، ابوالعباس الفرائضى رازى ٧٥
٦٩. احمد بن عبدالله صنعائى، ابوالعباس رازى يمنى ٧٦
٧٠. احمد بن على حافظ، ابوبكر رازى اسفراينى ٧٦
٧١. احمد بن على، ابوبكر فقيه رازى ٧٦
٧٢. احمد بن على بن اسماعيل بن على بن ابي بكر، ابوالعباس اسفندنى رازى ٧٦
٧٣. احمد بن على بن عباس، ابوالعباس (يا ابو على) خضيب ايدى رازى ٧٧
٧٤. احمد بن على بن عبدالرحيم، ابو على رازى ٧٧
٧٥. احمد بن على بن عمر بن حبيش، ابوسعيد اشعري رازى ٧٧
٧٦. احمد بن على بن عيسى بن مالك، ابو عبدالله رازى ٧٧
٧٧. احمد بن عيسى بن على بن ماهان، ابوجعفر رازى ٧٧
٧٨. احمد بن فارس، علامه ابوالحسين رازى ٧٨
٧٩. احمد بن فرات، ابومسعود حافظ رازى ٧٩
٨٠. احمد بن محمد، ابوبكر مقرى زاهد رازى ٧٩
٨١. احمد بن محمد، ابوالحسين رازى ٧٩
٨٢. احمد بن محمد، ابوزرع رازى ٧٩
٨٣. احمد بن محمد بن ابي سلمه، ابوالحسين رازى ٨٠

۸۴. احمد بن محمد بن ابی سلمه رازی ----- ۸۰
۸۵. احمد بن محمد بن حسن بن زیاد، ابوبکر رازی ----- ۸۰
۸۶. احمد بن محمد بن حسین حافظ، ابوالعباس بصیر رازی ضریر ----- ۸۱
۸۷. احمد بن محمد بن حمزه، فرائضی رازی ----- ۸۱
۸۸. احمد بن محمد بن دراج، ابوجعفر القطان رازی الاصل ----- ۸۱
۸۹. احمد بن محمد بن سلیمان، ابوغالب رازی ----- ۸۱
۹۰. احمد بن محمد بن سهل، ابوبکر رازی ----- ۸۲
۹۱. احمد بن محمد بجلی، ابومسعود محدث رازی ----- ۸۲
۹۲. احمد بن محمد بن فضل، ابوالعباس رازی معروف به غضبان ----- ۸۲
۹۳. احمد بن محمد بن مظفر رازی ----- ۸۲
۹۴. احمد بن محمد بن مظفر بن مختار، ابوالمحمّد بدرالدین رازی ----- ۸۳
۹۵. احمد بن محمد بن مقاتل، ابوبکر رازی ----- ۸۳
۹۶. احمد بن محمد بن نصر، سمسار رازی ----- ۸۳
۹۷. احمد بن محمد بن هیثم عجلی ----- ۸۴
۹۸. احمد بن محمد بن یحیی شحام، ابوالعباس رازی ----- ۸۴
۹۹. احمد بن موسی رازی ----- ۸۴
۱۰۰. احمد بن یعقوب، مقری رازی ----- ۸۴
۱۰۱. میرزا احمد قانع طهرانی رازی ----- ۸۴
۱۰۲. اسحاق بن اسماعیل رازی، ملقب به حیویه ----- ۸۵
۱۰۳. اسحاق بن سلیمان القیسی، ابویحیی علامه رازی ----- ۸۵
۱۰۴. اسعد بن سعد بن محمد، حمامی رازی ----- ۸۵
۱۰۵. اسماعیل بن احمد بن عباس بن ابراهیم عصار، ابوسعد بن ابی علی رازی ----- ۸۵
۱۰۶. اسماعیل بن اسماعیل، مجدالدین رازی ----- ۸۶
۱۰۷. اسماعیل بن حمدون، ابوالقاسم رازی ----- ۸۶
۱۰۸. اسماعیل بن زیاد دولابی رازی ----- ۸۶
۱۰۹. اسماعیل بن علی بن حسین بن محمد زنجویه، ابوسعد سمان رازی ----- ۸۶

۱۱۰. اعین، ابومعاذ رازی ۸۷
۱۱۱. افضل سارانی رازی ۸۷
۱۱۲. افضل نامی ۸۷
۱۱۳. مولانا امیدی طهرانی رازی ۸۸
۱۱۴. امین احمد رازی ۸۹
- حرف ب ۹۰
۱۱۵. بدرکیابن شرفشاه بن محمد حسینی رازی ۹۰
۱۱۶. برهان الدین رازی هروی (یا برهان الدین عطاءالله) ۹۰
- مأخذ ۹۰
۱۱۷. بکر بن صالح رازی ۹۳
۱۱۸. بندار بن احمد بن عبدالله رازی بزار ۹۴
۱۱۹. سید بهاءالدین رازی ۹۴
- حرف ت ۹۵
۱۲۰. تقی بن ابی طاهر بن هادی، تقیب رازی ۹۵
۱۲۱. تمام بن محمد بن عبدالله بن جعفر، حافظ ابوالقاسم بجلی رازی ۹۵
۱۲۲. ثابت بن یحیی بن یسار ۹۶
- حرف ج ۹۷
۱۲۳. جریر بن عبدالحمید بن جریر [بن] قرط بن هلال، ابوعبدالله رازی ۹۷
۱۲۴. جعفر بن احمد بن محمد، ابوالقاسم رازی ۹۷
۱۲۵. جعفر بن احمد بن وندک، ابوعبدالله رازی ۹۸
۱۲۶. مولا جعفر رازی ۹۸
۱۲۷. جعفر بن عبدالله بن فناکی، ابوالقاسم رازی ۹۹
۱۲۸. جعفر بن محمد بن ابی زید ابی یزید ۹۹
۱۲۹. جعفر بن محمد بن احمد بن عباس، دوریستی (درشتی) رازی ۹۹
۱۳۰. جعفر بن محمد بن حسن بن زیاد، ابویحیی زعفرانی رازی ۱۰۳
۱۳۱. جعفر بن محمد بن موسی بن جعفر، ابومحمد دوریستی رازی ۱۰۳

- ۱۰۳ ۱۳۲. جعفر بن یحیی بن علاء، ابومحمد رازی
- ۱۰۴ ۱۳۳. مولانا جلال الدین رازی
- ۱۰۵ حرف ح
- ۱۰۵ ۱۳۴. حارث بن مسلم، الروذی الرازی
- ۱۰۵ ۱۳۵. حجاج بن حمزه، خشابی رازی
- ۱۰۵ ۱۳۶. حجاج بن محمد، خشابی رازی
- ۱۰۶ ۱۳۷. حسن بن ابی الحسن بن محمد، ورامینی رازی
- ۱۰۶ ۱۳۸. حسن بن ابی حلیمه، رازی الاصل
- ۱۰۶ ۱۳۹. حسن بن احمد بن لیث رازی
- ۱۰۶ ۱۴۰. حسن بن احمد بن محمد بن هیثم عجلی رازی
- ۱۰۷ ۱۴۱. حسن بن اسحاق بن عبید، قاضی ابومحمد رازی
- ۱۰۷ ۱۴۲. حسن بن اسماعیل (نصرة الدین) رازی
- ۱۰۷ ۱۴۳. حسن بن تاج الدین قاضی احمد بن جلال الدین
- ۱۰۷ ۱۴۴. حسن بن جعفر بن محمد دوریستی رازی
- ۱۰۸ ۱۴۵. حسن بن جهّم رازی
- ۱۰۸ ۱۴۶. حسن بن حدان رازی
- ۱۰۸ ۱۴۷. حسن بن حسین بن بابویه، شمس الاسلام قمی رازی
- ۱۰۸ ۱۴۸. حسن بن حمزه علوی، ابوطاهر رازی
- ۱۰۸ ۱۴۹. قاضی حسن دوریستی
- ۱۰۹ ۱۵۰. حسن بن عباس بن ابی مهران، ابوعلی مقری رازی
- ۱۰۹ ۱۵۱. حسن بن عباس بن حریش، ابوعلی رازی
- ۱۱۰ ۱۵۲. حسن بن عبدالله رازی تمیمی
- ۱۱۰ ۱۵۳. حسن بن علی بن حسین بن علویه، ضیاءالدین ورامینی رازی
- ۱۱۰ ۱۵۴. حسن بن علی خیاط رازی
- ۱۱۰ ۱۵۵. حسن بن قاسم، ابوعلی رازی
- ۱۱۰ ۱۵۶. حسن بن محمد بن حسن، ابومحمد ازرق رازی

- ۱۱۱ ۱۵۷. حسن بن محمد بن حسن، موفق الدین خواجه آبی رازی
- ۱۱۱ ۱۵۸. حسن بن محمد رازی
- ۱۱۱ ۱۵۹. حسن بن مظفر بن ابراهیم رودی، ابوعلی رازی
- ۱۱۱ ۱۶۰. حسن بن یوسف بن ابی المتاب رازی
- ۱۱۲ ۱۶۱. حاج شیخ حسن حکمی
- ۱۱۲ ۱۶۲. حسن صباح
- ۱۱۷ ۱۶۳. میرزا سید حسن معینی
- ۱۱۷ ۱۶۴. حسین بن ابراهیم بن احمد بن هشام مؤدب رازی
- ۱۱۸ ۱۶۵. حسین بن ابی الحسین هموسه، رشیدالدین ورامینی رازی
- ۱۱۸ ۱۶۶. حسین بن احمد بن محمد بن سعید، ابوعبدالله رازی
- ۱۱۸ ۱۶۷. حسین بن الجهم بن بکیر بن اعین رازی.
- ۱۱۸ ۱۶۸. حسین بن حسن، ابومعین حافظ رازی
- ۱۱۹ ۱۶۹. حسین بن شاهمیر حسینی رازی
- ۱۱۹ ۱۷۰. حسین بن محمد اشنائی، ابوعبدالله رازی
- ۱۱۹ ۱۷۱. حسین بن محمد رازی
- ۱۱۹ ۱۷۲. حسین بن محمد بن ابراهیم، ابومحمد عطار رازی
- ۱۲۰ ۱۷۳. حسین بن محمد حسین بن مهلب، ابوعلی مؤدب رازی
- ۱۲۰ ۱۷۴. حسین بن محمد، ابوعبدالله رازی
- ۱۲۰ ۱۷۵. حسین بن محمد ویمی، ابومحمد رازی
- ۱۲۰ ۱۷۶. حسین بن هیثم بن ماهان، ابوربیع کسائی رازی
- ۱۲۱ ۱۷۷. حسین بن یزید نوقلی
- ۱۲۱ ۱۷۸. مولانا حسین رازی
- ۱۲۱ ۱۷۹. حفص بن عمر مهرقانی رازی
- ۱۲۱ ۱۸۰. مولانا حقی
- ۱۲۲ ۱۸۱. حکام بن سلم، ابوعبدالرحمن رازی
- ۱۲۲ ۱۸۲. حماد [یا ابوحماد] رازی

- ۱۲۲ ۱۸۳. حمدالله رازی
- ۱۲۳ حرف خ
- ۱۲۳ ۱۸۴. خضر بن محمد بن علی جبرودی رازی نجفی
- ۱۲۴ ۱۸۵. خموشی طهرانی رازی
- ۱۲۵ حرف د
- ۱۲۵ ۱۸۶. دقاق، ابوعلی رازی
- ۱۲۵ ۱۸۷. دهقانی رازی
- ۱۲۶ حرف ذ
- ۱۲۶ ۱۸۸. ذوالمنقب بن طاهر بن ابی المناقب حسنی رازی
- ۱۲۷ حرف ر
- ۱۲۷ ۱۸۹. رازی
- ۱۲۷ ۱۹۰. رحیمی طهرانی رازی
- ۱۲۸ ۱۹۱. رشیدالدین عباس بن علی بن علوی ورامینی رازی
- ۱۲۸ ۱۹۲. شاه رضا
- ۱۲۸ ۱۹۳. روح بن محمد قاضی سبط حافظ ابی بکر ابن سنی، ابوزرعه رازی
- ۱۲۸ ۱۹۴. روحی رازی
- ۱۲۹ حرف ز
- ۱۲۹ ۱۹۵. زراتشت بهرام پژدو
- ۱۲۹ ۱۹۶. زکریابن مسعود اشقر، ابویحیی خواری رازی
- ۱۳۰ ۱۹۷. زیاد بن علی سری رازی
- ۱۳۰ ۱۹۸. مولانا زین الدین سلطان، سائلی طهرانی رازی
- ۱۳۱ حرف س
- ۱۳۱ ۱۹۹. مولانا سائل دماوندی رازی
- ۱۳۲ ۲۰۰. سحری طهرانی رازی
- ۱۳۲ ۲۰۱. سعد بن ابی طالب بن عیسی، معین الدین ابوالمکارم (نجیب رازی)
- ۱۳۲ ۲۰۲. سعد بن احمد بن عبدالعزیز، ابوالمعالی ادیب رازی

۲۰۳. سعد بن سعید بن مسعود، ابوالفتح حنفی رازی ۱۳۳
۲۰۴. سعدالحق، میرنصیبی طرشتی رازی ۱۳۳
۲۰۵. سعید بن سنان شیبانی رازی ۱۳۳
۲۰۶. سلم بن میمون الزاهد، الخواص رازی ۱۳۳
۲۰۷. سلمه الابرش بن الفضل، ابو عبدالله رازی ۱۳۴
۲۰۸. سُلیم بن ایوب بن سُلیم شافعی رازی ۱۳۴
۲۰۹. سندی بن عبدویہ دهکی رازی ۱۳۴
۲۱۰. سهل بن زنجلة (سهل بن ابی سهل)، ابو عمر رازی ۱۳۵
۲۱۱. سهل بن زیاد آدمی، ابوسعید رازی ۱۳۵
- حرف ش ۱۳۶
۲۱۲. شاپور طهرانی رازی ۱۳۶
۲۱۳. شامی رازی ۱۳۶
- اشاره ۱۳۶
- بیت شاه عبدالعظیمی ۱۳۷
۲۱۴. شاه عبدالعظیمی، سید محمد علی ۱۳۷
- اشاره ۱۳۷
- آثار و تألیفات ۱۴۱
- آثار مخطوط ۱۴۱
- فرزندان فاضل و دانشمند ۱۴۲
۲۱۵. شاه عبدالعظیمی، سید محمد باقر ۱۴۲
۲۱۶. شاه عبدالعظیمی، سید محمد تقی ۱۴۳
۲۱۷. شاه عبدالعظیمی، سید محمد حسین ۱۴۴
۲۱۸. شاه عبدالعظیمی، سید محمد رضا ۱۴۵
۲۱۹. شاه عبدالعظیمی، سید زین العابدین ۱۴۶
- اشاره ۱۴۶
- داستانی عجیب ۱۴۷

- ۱۴۷ شاه عبدالعظیمی، آقا سید حسن ۲۲۰
- ۱۴۸ شاه عبدالعظیمی، آخوند ملارضا قلی ۲۲۱
- ۱۴۸ شاه عبدالعظیمی، شیخ محمد طاهر ۲۲۲
- ۱۴۹ شاه عبدالعظیمی، شیخ جواد ۲۲۳
- ۱۴۹ شاه عبدالعظیمی، شیخ محمد علی ۲۲۴
- ۱۴۹ شاه عبدالعظیمی، مولا علی ۲۲۵
- ۱۵۰ شروانشاه بن محمد، موفق الدین حافظ رازی ۲۲۶
- ۱۵۰ شریف محمد طهرانی رازی ۲۲۷
- ۱۵۰ شعیب بن سهل بن کثیر، ابوصالح رازی ۲۲۸
- ۱۵۰ شیخ شهاب الدین رازی ۲۲۹
- ۱۵۰ اشاره ۲۳۰
- ۱۵۱ حرف ص ۲۳۱
- ۱۵۱ مولانا صابر رازی ۲۳۰
- ۱۵۱ صاعدین محمد بن احمد بن ابی بکر بن محمد حنفی رازی ۲۳۱
- ۱۵۱ صالح بن سلمه بن ابی حماد، ابوالخیر رازی ۲۳۲
- ۱۵۲ صالح بن شعیب، ابوبکر قاری رازی ۲۳۳
- ۱۵۲ میرصدی طهرانی رازی ۲۳۴
- ۱۵۲ اشاره ۲۳۵
- ۱۵۳ حرف ط ۲۳۶
- ۱۵۳ طاهر بن حسن، ابوالعلاء رازی ۲۳۵
- ۱۵۳ طاهر بن حسن، شحام رازی ۲۳۶
- ۱۵۳ طلحه بن اعلم جیانی رازی ۲۳۷
- ۱۵۳ حرف ع ۲۳۸
- ۱۵۴ حرف ث ۲۳۹
- ۱۵۴ مولانا عارفی رازی ۲۳۸
- ۱۵۴ عیاد بن احمد، ابوصالح کلینی رازی ۲۳۹

۲۴۰. عباس بن عبيدالله ، اقطع رازی ۱۵۴
۲۴۱. عباس بن علی بن علويه ورامینی رازی ۱۵۵
۲۴۲. عباس بن فضل بن شاذان بن عیسی، ابوالقاسم مقری رازی ۱۵۵
۲۴۳. عبدالباقی بن احمد، ابوطیب خومینی رازی ۱۵۵
۲۴۴. عبدالجبار بن احمد قاضی معتزلی رازی ۱۵۵
۲۴۵. عبدالجبار بن عبدالله بن ابراهیم بن برزه، ابوالفتح رازی ۱۵۶
۲۴۶. عبدالجبار بن عبدالله بن علی مقری، شیخ مفید رازی ۱۵۶
۲۴۷. عبدالجبار بن عبدالوهاب رازی ۱۵۷
۲۴۸. عبدالجبار بن محمد بن احمد، ابو محمد خواری رازی ۱۵۸
۲۴۹. عبدالجبار بن محمد خواری رازی ۱۵۸
۲۵۰. عبدالجلیل بن ابی الفتح مسعود بن عیسی، رشیدالدین ابوسعید رازی ۱۵۸
۲۵۱. عبدالجلیل بن عیسی بن عبد الوهاب، ابوسعید رازی ۱۵۸
۲۵۲. عبدالرحمن بن ابی حازم الركاب، ابوالقاسم رازی ۱۵۹
۲۵۳. عبدالرحمن بن احمد بن حسن بن بندار عجلی، ابوالفضل رازی ۱۵۹
۲۵۴. عبدالرحمن بن حسن، ابوالفضل مقری رازی ۱۶۰
۲۵۵. عبدالرحمن بن سعد بن یحیی رازی ۱۶۰
۲۵۶. عبدالرحمن بن عبدالله بن سعد، ابومحمد مقری دشتکی رازی ۱۶۰
۲۵۷. عبدالرحمن بن عمر بن محمد بن سهل صوفی، ابوالحسین رازی ۱۶۰
۲۵۸. عبدالرحمن بن محمد بن ادريس، ابومحمد بن ابی حاتم حنظلی رازی ۱۶۱
۲۵۹. عبدالرحمن بن محمد بن سلم، حافظ کبیر ابویحیی رازی ۱۶۱
۲۶۰. عبدالرحمن بن محمد بن یوسف، ابومحمد طرائفی رازی ۱۶۲
۲۶۱. عبدالرحیم بن سلیمان رازی کوفی ۱۶۲
۲۶۲. عبدالصمد بن محمد، رشیدالدین رازی الدوعی ۱۶۲
۲۶۳. میر عبدالصمد رازی ۱۶۲
۲۶۴. عبدالعزیز بن حسین بن حسن، ابومحمد مجدالدین رازی ۱۶۳
۲۶۵. عبدالعزیز بن محمد نصرآبادی رازی ۱۶۳

۲۶۶. عبدالعزيز رازی ۱۶۳
۲۶۷. عبدالکریم بن ابراهیم بن محمد بن حسن نحوی، ابوسعید رازی ۱۶۳
۲۶۸. عبدالکریم بن احمد وزان، ابوسعید رازی ۱۶۳
۲۶۹. عبدالله بن احمد رازی ۱۶۴
۲۷۰. عبدالله بن جعفر بن محمد بن موسی بن جعفر، ابومحمد دوریستی رازی ۱۶۴
۲۷۱. عبدالله بن حسن بن ایوب بیلی رازی ۱۶۵
۲۷۲. عبدالله بن داهر بن یحیی، ابو سلیمان (یا ابو یحیی)، رازی ۱۶۵
۲۷۳. عبدالله بن سعد بن عثمان، ابو عبدالرحمن دشتکی رازی ۱۶۵
۲۷۴. عبدالله بن عبدالعزيز، ابو محمد خواری رازی ۱۶۵
۲۷۵. عبدالله بن محمد بن حماد رازی ۱۶۶
۲۷۶. عبدالله بن محمد بن خالد، حافظ ابوبکر حبال رازی ۱۶۶
۲۷۷. عبدالله بن محمد بن عبدالرحمن شعرانی، ابو محمد رازی ۱۶۶
۲۷۸. عبدالله بن محمد بن عبدالکریم بن یزید، حافظ ابو القاسم رازی ۱۶۶
۲۷۹. عبدالله بن محمد بن عبدالوهاب، ابو سعید قرشی رازی صوفی ۱۶۶
۲۸۰. عبدالله بن محمد بن علی بن عباس بن هارون تمیمی رازی ۱۶۷
۲۸۱. عبدالله بن محمد خراز، ابو محمد رازی ۱۶۷
۲۸۲. عبدالله بن محمد رازی ۱۶۷
۲۸۳. عبدالملک بن محمد بن عبدالملک ورامینی ۱۶۷
۲۸۴. مولانا عبدی ۱۶۸
۲۸۵. عبید الله بن عبدالکریم بن یزید بن فروخ، ابو زرعه رازی ۱۶۸
۲۸۶. عبیدالله بن محمّد رازی ۱۶۸
۲۸۷. عتاب بن محمد بن احمد بن عتاب، ابو القاسم حافظ رازی ورامینی ۱۶۹
۲۸۸. امیر عجیبی ۱۶۹
۲۸۹. مولانا عز الدین ۱۶۹
۲۹۰. عزیز بن اسحاق بن عبید الله، ابو القاسم جعفری رازی ۱۷۰
۲۹۱. عطیة بن نجیح، ابو مطهر رازی ۱۷۰

۲۹۲. علاء بن حسن رازی ۱۷۰
۲۹۳. شیخ علاء الدوله رازی ۱۷۰
۲۹۴. امام اجل علاء الدین خواری رازی ۱۷۱
۲۹۵. علی بن ابراهیم بن ابان، علان ابو الحسن کلینی رازی ۱۷۱
۲۹۶. علی بن ابراهیم بن ابی طالب، نجم الدین ابو تراب ورامینی رازی ۱۷۱
۲۹۷. علی بن ابراهیم بن محمد، ابوالقاسم دهکی رازی ۱۷۱
۲۹۸. علی بن ابراهیم وراق رازی ۱۷۲
۲۹۹. علی بن ابی بکر أسفیدنی رازی ۱۷۲
۳۰۰. علی بن ابی طالب، رشید الدین خیاری رازی ۱۷۲
۳۰۱. علی بن احمد بن ابراهیم بن ثابت، حافظ ثقه ابوالقاسم ربعی رازی ۱۷۲
۳۰۲. علی بن احمد بن علی بن یوسف، ابو الحسین ورامینی رازی ۱۷۳
۳۰۳. علی بن احمد بن علی خراز رازی ۱۷۳
۳۰۴. علی بن احمد بن مکی، حسام الدین ابوالحسن رازی ۱۷۳
۳۰۵. علی بن بخار، ابوالحسن رازی ۱۷۳
۳۰۶. علی بن جعفر بن سعید السعیدی، حذاء مقری ابوالحسن رازی ۱۷۴
۳۰۷. علی بن حسن هسنجانی رازی ۱۷۴
۳۰۸. علی بن حسین بن جنید، حافظ ابو الحسن رازی ۱۷۴
۳۰۹. علی بن حسین، ابو الفرج رازی ۱۷۴
۳۱۰. علی بن حسین قرچی رازی ۱۷۵
۳۱۱. علی بن الخراز رازی ۱۷۵
۳۱۲. علی بن خلیل بن ابراهیم رازی تهرانی ۱۷۵
۳۱۳. علی خزاز رازی ۱۷۹
۳۱۴. علی رازی ۱۷۹
۳۱۵. علی بن سعید بن بشیرین مهران، حافظ ابو الحسن رازی ۱۷۹
۳۱۶. علی بن سلیمان بن حسن بن جهم بن بکیر بن اعین، ابوالحسن رازی ۱۷۹
۳۱۷. علی بن عباس جرادینی رازی ۱۸۰

۳۱۸. علی بن عبد الجبار بن عبد الله بن علی مقری رازی ۱۸۰
۳۱۹. علی بن عبدالله بن ابی منصور، ابو الحسن رازی ۱۸۰
۳۲۰. علی بن عبدالله بن منصور، مذكر رازی ۱۸۰
۳۲۱. علی بن عثمان رازی ۱۸۱
۳۲۲. علی بن قاسم بن عباس بن فضل بن شاذان، ابوالحسن قاضی رازی ۱۸۱
۳۲۳. علی بن مجاهد بن مسلم بن رفیع، ابو مجاهد رازی ۱۸۱
۳۲۴. علی بن محمد بن ابراهیم بن ابان، ابوالحسن علان کلینی رازی ۱۸۲
۳۲۵. علی بن محمد بن علی خزاز رازی ۱۸۲
۳۲۶. علی بن محمد بن عمر، ابوالحسن بن قصار رازی ۱۸۲
۳۲۷. علی بن محمد، شیخ متکلم زین الدین ابوالحسن رازی ۱۸۲
۳۲۸. علی بن محمود بن حسن حمصی، جمال الدین رازی ۱۸۳
۳۲۹. علی بن نعمان رازی ۱۸۴
۳۳۰. علی بن یوسف بن جعفر کلینی رازی ۱۸۴
۳۳۱. علی، شیخ شهاب الدین رازی ۱۸۴
۳۳۲. علی رازی ۱۸۴
۳۳۳. میرزا علی خلقی طهرانی رازی ۱۸۵
۳۳۴. عمادی شهریار ۱۸۵
۳۳۵. عمر بن ابی قیس رازی ۱۸۷
۳۳۶. عمر بن احمد بن ابی بکر رازی ۱۸۷
۳۳۷. عمر بن حسین بن حسن، ضیاء الدین ابوالقاسم رازی ۱۸۸
۳۳۸. عمر بن حسین بن عبد الرحیم زعفرانی رازی ۱۸۸
۳۳۹. عمر بن حسین خرمابادی، ابو حفص رازی ۱۸۸
۳۴۰. عمر بن العلاء رازی ۱۸۸
۳۴۱. عمر بن محمد بن اسحاق، عطار رازی ۱۸۹
۳۴۲. عمر بن محمد بن عبدالله رازی بغدادی ۱۸۹
۳۴۳. عمر بن محمود بن ابی بکر بن عبدالقادر بن ابی بکر، سراج الدین رازی ۱۸۹

- ۱۸۹ ۳۴۴. عمرو بن عثمان رازی
- ۱۹۰ ۳۴۵. مولانا عنایت رازی
- ۱۹۰ ۳۴۶. امیر عنایت اللہ رازی
- ۱۹۰ ۳۴۷. عیسیٰ بن ماہان، ابو جعفر رازی
- ۱۹۱ ۳۴۸. امیر عین القضاة رازی
- ۱۹۲ حرف غ
- ۱۹۲ ۳۴۹. غالب بن علی بن غالب، ابو مسلم دنیابندی رازی
- ۱۹۲ ۳۵۰. غفوری رازی
- ۱۹۳ حرف ف
- ۱۹۳ ۳۵۱. ملک فخر الدین ربی
- ۱۹۳ ۳۵۲. فضل بن عباس، حافظ ابوبکر فضلک صائغ رازی
- ۱۹۴ ۳۵۳. فضل اللہ جلال الدین ملک الکلام خواری
- ۱۹۴ ۳۵۴. فہمی طرشتی رازی
- ۱۹۵ حرف ق
- ۱۹۵ ۳۵۵. قاسم بن محمد رازی
- ۱۹۵ ۳۵۶. قاسم بن نور بخش، امیر بہاءالدولہ قوام الدین رازی
- ۱۹۵ ۳۵۷. قاسم دولابی رازی
- ۱۹۶ ۳۵۸. مولانا قاسم
- ۱۹۶ ۳۵۹. قریبی رازی
- ۱۹۶ ۳۶۰. مولانا قنبر
- ۱۹۷ حرف ک
- ۱۹۷ ۳۶۱. کنی، شیخ آقا بزرگ
- ۱۹۷ ۳۶۲. کنی، حاج شیخ مہدی
- ۱۹۸ ۳۶۳. کنی، حاج شیخ جواد
- ۱۹۹ ۳۶۴. کنی، حاج شیخ مرتضیٰ
- ۱۹۹ ۳۶۵. کنی، حاج شیخ عبدالرحیم

۳۶۶. کنی، حاج شیخ عبدالله - - - - - ۲۰۰
۳۶۷. کنی، حاج میرزا محمود - - - - - ۲۰۰
۳۶۸. کنی، حاج میرزا موسی - - - - - ۲۰۰
۳۶۹. کنی، حاج سلطان العلماء - - - - - ۲۰۲
- حرف ل - - - - - ۲۰۳
۳۷۰. لطفی طهرانی رازی - - - - - ۲۰۳
۳۷۱. خواجه لهراسب - - - - - ۲۰۳
- حرف م - - - - - ۲۰۴
۳۷۲. مبشر بن احمد بن علی، ابو رشید رازی بغدادی شافعی - - - - - ۲۰۴
۳۷۳. سیدمجتبی بن داعی بن قاسم حسنی (منتجب الدین)، ابوحرث رازی - - - - - ۲۰۴
۳۷۴. اندرمانی رازی، محمد - - - - - ۲۰۵
۳۷۵. اندرمانی، شیخ مهدی فاضل - - - - - ۲۰۵
۳۷۶. اندرمانی، ملامحمد - - - - - ۲۰۶
۳۷۷. اندرمانی، شیخ عبدالله - - - - - ۲۰۷
۳۷۸. اندرمانی، میرزا محمود - - - - - ۲۰۸
۳۷۹. محمد بن ابان بن عایشه، قصرانی رازی - - - - - ۲۰۸
۳۸۰. محمد بن ابراهیم بن احمد، قاضی ابو عبدالله اخباری رازی قزوینی - - - - - ۲۰۸
۳۸۱. محمد بن ابراهیم بن حبیب، ابو ایوب فوراردی رازی - - - - - ۲۰۹
۳۸۲. محمد بن ابراهیم بن زیاد بن عبدالله، ابو عبدالله طیالسی رازی - - - - - ۲۰۹
۳۸۳. محمد بن ابراهیم بن محمد بن عبدالعزیز، ابو جعفر حنفی رازی - - - - - ۲۰۹
۳۸۴. محمد بن ابراهیم بن محمد، ابو عبدالله قصار رازی - - - - - ۲۰۹
۳۸۵. محمد بن ابراهیم، علّان کلینی رازی - - - - - ۲۱۰
۳۸۶. محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر، زین الدین، ابو عبدالله حنفی رازی - - - - - ۲۱۰
۳۸۷. محمد بن ابی الحسن بن هموسه، افضل الدین ورامینی رازی - - - - - ۲۱۰
۳۸۸. محمد بن ابی رشید رازی - - - - - ۲۱۱
۳۸۹. محمد بن ابی زید (یا ابی یزید) رازی - - - - - ۲۱۱

۳۹۰. محمد بن ابی الیمین بن ابی الشمس، ابو الشمس مقری رازی ۲۱۱
۳۹۱. محمد بن احمد بن ابراهیم، ابو عبدالله رازی ۲۱۱
۳۹۲. محمد بن احمد بن حماد بن سعید انصاری، حافظ ابوبشر دولابی رازی ۲۱۱
۳۹۳. محمد بن احمد بن سلام صوفی رازی ۲۱۲
۳۹۴. محمد بن احمد بن عباس بن فاخر دوریستی (درشتی) رازی ۲۱۲
۳۹۵. محمد بن احمد بن عیسی بن عبدک، ابوبکر رازی ۲۱۲
۳۹۶. محمد بن احمد بن محمد بن عبدالله، ابو جعفر مقری رازی ۲۱۳
۳۹۷. محمد بن احمد، ابو عبدالله جامورانی رازی ۲۱۳
۳۹۸. محمد بن احمد، ابو عبدالله رازی ۲۱۳
۳۹۹. محمد بن احمد فارسی، ابو عبدالله رازی ۲۱۳
۴۰۰. محمد بن اسحاق بن عاصم البراد، ابو عاصم الرازی ۲۱۳
۴۰۱. محمد بن اسماعیل رازی ۲۱۴
۴۰۲. محمد بن اسماعیل بن زیاد، ابوبکر دولابی رازی ۲۱۴
۴۰۳. محمد بن اسماعیل بن موسی بن هارون، مکتب ابوالحسن رازی ۲۱۴
۴۰۴. محمد بن ایوب بن هشام رازی ۲۱۴
۴۰۵. محمد بن ایوب بن یحیی بن ضریس بجلی، حافظ ابو عبدالله رازی ۲۱۴
۴۰۶. محمد بن بدران بن عمران، ابو جعفر رازی ۲۱۵
۴۰۷. محمد تقی بن محمد رضا رازی ۲۱۵
۴۰۸. محمد بن جریر بن رستم طبری، ابوجعفر ۲۱۵
۴۰۹. محمد بن جعفر بن حمکویه، ابوالعباس رازی ۲۱۶
۴۱۰. محمد بن جعفر بن محمد قصار، ابو جعفر رازی ۲۱۶
۴۱۱. محمد بن جعفر، ابوبکر اشنانی فقیه رازی ۲۱۶
۴۱۲. محمد بن جعفر، ابوالحسن اسدی رازی ۲۱۶
۴۱۳. محمد بن حسان، ابو عبدالله رازی ۲۱۶
۴۱۴. محمد حسن رازی ۲۱۷
۴۱۵. محمد بن حسن بن عبدالرحمن، ابوبکر، ابن وارث رازی ۲۱۷

۴۱۶. محمد بن حسن رازی، مختصّ الدین ----- ۲۱۷
۴۱۷. محمد بن حسین بن حسن رازی ----- ۲۱۸
۴۱۸. محمد بن حسین بن محمد حسنی، سید رئیس تاج الدین کیسکی ----- ۲۱۸
۴۱۹. محمد بن حسین، ابو معین طبرکی رازی ----- ۲۱۸
۴۲۰. محمد بن حماد، ابو عبدالله حافظ طهرانی رازی ----- ۲۱۸
۴۲۱. محمد بن حمدان بن اسحاق، ابوبکر بزار رازی ----- ۲۲۰
۴۲۲. محمد بن حمید بن حیان، حافظ ابو عبدالله رازی ----- ۲۲۰
۴۲۳. محمد بن خالد، ابو العباس رازی ----- ۲۲۰
۴۲۴. محمد بن خلف، ابوبکر رازی ----- ۲۲۱
۴۲۵. محمد بن سعید بن سابق رازی ----- ۲۲۱
۴۲۶. محمد بن سلیمان بن حسن بن جهم بن بکیر، ابوطاهر رازی ----- ۲۲۱
۴۲۷. محمد بن سهل بجلي رازی ----- ۲۲۲
۴۲۸. محمد بن صباح، حافظ ابو جعفر مزنی دولابی رازی ----- ۲۲۲
۴۲۹. محمد بن عبد الجبار عتبی، ابو النظر رازی ----- ۲۲۲
۴۳۰. محمد بن عبدالحمید بن قبه، ابو حفص رازی ----- ۲۲۳
۴۳۱. محمد بن ابی سعد عبدالکریم عماد الدین، ابو عبدالله وزان ----- ۲۲۳
۴۳۲. محمد بن عبدالله بن ابراهیم بن قاسم، ابو الحسن حارثی نحوی رازی ----- ۲۲۳
۴۳۳. محمد بن عبدالله بن ابی النجیب، ابو عبدالله طهرانی رازی ----- ۲۲۳
۴۳۴. محمد بن عبدالله بن جعفر بن عبدالله بن الجنید، ابو الحسن رازی ----- ۲۲۴
۴۳۵. محمد بن عبدالله بن حسین، ابوبکر ناصح رازی ----- ۲۲۴
۴۳۶. محمد بن عبدالله بن عبدالعزیز، صوفی واعظ، ابوبکر بجلي رازی ----- ۲۲۴
۴۳۷. محمد بن عبدالله بن یزدا، ابوبکر خباز رازی ----- ۲۲۵
۴۳۸. محمد بن عبدالله نصر آبادی، ابو عمر رازی ----- ۲۲۵
۴۳۹. محمد بن عثمان صیدنانی رازی ----- ۲۲۵
۴۴۰. محمد بن عقیل کلینی ----- ۲۲۶
۴۴۱. محمد بن علی بن ابی القاسم رازی ----- ۲۲۶

۴۴۲. محمد بن علی بن حسول، ابو العلاء وزیر صفی ۲۲۶
۴۴۳. محمد بن علی بن عمر، ابو منصور لغوی رازی ۲۲۶
۴۴۴. محمد بن علی، ابو زید کیا غضاثری رازی ۲۲۷
۴۴۵. محمد بن علی، نصیر الدین رازی ۲۲۹
۴۴۶. محمد بن عمر بن هشام، حافظ ابوبکر رازی ۲۲۹
۴۴۷. محمد بن عیسی بن ابراهیم، ابو عبدالله نحوی مقری تیمی اصفهانی ۲۲۹
۴۴۸. محمد بن عیسی سلمه، ابوبکر قاضی رازی ۲۲۹
۴۴۹. محمد بن عیسی بن محمد بن سعید، ابو حاتم وسقندی رازی ۲۲۹
۴۵۰. محمد بن فضل بن موسی، ابوبکر قسطنطینی رازی ۲۳۰
۴۵۱. محمد بن قیس، شمس الدین رازی ۲۳۰
۴۵۲. محمد بن کثیر بن سهل رازی ۲۳۱
۴۵۳. محمد بن محمد ابراهیم رازی ۲۳۲
۴۵۴. محمد بن محمد بن عاصم کلینی ۲۳۴
۴۵۵. محمد بن مسلم بن ابی الفوارس، ابو عبدالله رازی ۲۳۴
۴۵۶. محمد بن مسلم بن عثمان بن عبدالله (ابن واره)، ابو عبدالله رازی ۲۳۴
۴۵۷. محمد بن مقاتل رازی ۲۳۵
۴۵۸. محمد بن موسی بن بشیر بن جناد بن لقیط کتانی رازی ۲۳۵
۴۵۹. محمد بن موسی بن جعفر بن محمد دوریستی رازی ۲۳۵
۴۶۰. محمد بن موسی بن معقل، ابو العباس رازی ۲۳۵
۴۶۱. محمد بن موسی بن نصر، ابو عبدالله رازی ۲۳۶
۴۶۲. محمد بن مهران، حافظ اوحد، ابو جعفر جمال رازی ۲۳۶
۴۶۳. محمد بن هیثم عجلی رازی ۲۳۶
۴۶۴. محمد بن یزید رازی ۲۳۶
۴۶۵. محمد بن یعقوب بن عبدالحی رازی ۲۳۶
۴۶۶. محمد بن یعقوب بن محمد رازی ۲۳۷
۴۶۷. محمد بن یعقوب بن یوسف بن حبیب، ابو عبدالله رازی ۲۳۷

۴۶۸. محمد بن یوسف مُقَرّی رازی ۲۳۷
۴۶۹. محمد بن یوسف بن یعقوب بن اسحاق بن ابراهیم، ابوبکر رازی ۲۳۷
۴۷۰. محمد بن امیر یوسف، امیر غیاث الدین شکرایی رازی ۲۳۸
۴۷۱. ملا محمد ربیعی ۲۳۸
۴۷۲. محمد شاه بن القاسم حسینی، عزالدین ورامینی رازی ۲۳۹
۴۷۳. مولانا میر محمد حلیمی طهرانی رازی ۲۳۹
۴۷۴. مولا محمد صادق رازی ۲۳۹
۴۷۵. محمد شریف، خموشی طهرانی ۲۴۰
۴۷۶. خواجه محمد طاهر پسر مولانا امیدی رازی ۲۴۰
۴۷۷. سید محمد علی صدر الحفاظ ۲۴۰
۴۷۸. میر محمد عوامل رازی ۲۴۲
۴۷۹. مولا محمد قاسم بن محمد کاظم رازی تهرانی ۲۴۲
۴۸۰. محمد قلی سلیم طهرانی رازی ۲۴۲
۴۸۱. محمد مسیح بن محمد صادق طبیب رازی ۲۴۲
۴۸۲. مولانا محمد مؤمن بن محمد صالح رازی ۲۴۳
۴۸۳. سید محمد نوربخش ۲۴۳
۴۸۴. محمد قاضی ورامینی رازی ۲۴۳
۴۸۵. حاج سید محمد موسوی واعظ ۲۴۴
۴۸۶. محمود بن امیرک، نصر الدین رازی ۲۴۷
۴۸۷. محمود بن حسن بن علویه تاج الدین ورامینی رازی ۲۴۸
۴۸۸. شیخ محمود مزدقانی ۲۴۸
۴۸۹. محمود صبوری ۲۴۹
۴۹۰. مَخْد بن موسی رازی، ابوالقاسم ۲۴۹
۴۹۱. سید مرتضی بن داعی بن قاسم حسینی، ابو تراب صفی الدین رازی ۲۴۹
۴۹۲. مستی رازی ۲۵۰
۴۹۳. قاضی مسعود رازی ۲۵۰

۴۹۴. مسعود رازی شاعر معروف ۲۵۰
۴۹۵. امیر مسیب رازی ۲۵۲
۴۹۶. معلی بن منصور، ابو یعلی حافظ رازی ۲۵۲
۴۹۷. ملکشاه غازی لواسانی رازی ۲۵۲
۴۹۸. منصور بن حسین آبی، وزیر رازی ۲۵۴
۴۹۹. منصور بن عباس، ابوالحسین رازی ۲۵۴
۵۰۰. منصور بن علی، استاد منطقی رازی ۲۵۵
۵۰۱. موسی بن ابی الحسن رازی ۲۵۵
۵۰۲. موسی بن محمد رازی ۲۵۵
۵۰۳. موسی بن نصیر، ابو سهل فقیه رازی ۲۵۶
- حرف ن ۲۵۷
۵۰۴. ناصر بن مهدی بن حمزه، وزیر ابوالحسن نصیرالدین رازی ۲۵۷
۵۰۵. نحاس، ابوالمعالی رازی ۲۵۷
۵۰۶. نصر بن ابی ناصر رازی ۲۵۹
۵۰۷. نصر بن مهدی بن نصر بن مهدی، ابوالفتح ونکی رازی ۲۵۹
۵۰۸. نصیر بن ابی نصیر رازی ۲۵۹
۵۰۹. مولانا نظام رازی ۲۶۰
۵۱۰. نعمان رازی ۲۶۰
۵۱۱. امیر نور الله رازی ۲۶۰
۵۱۲. نیستی رازی ۲۶۱
- حرف و ۲۶۲
۵۱۳. مولانا وصلی رازی ۲۶۲
۵۱۴. وفائی رازی ۲۶۲
۵۱۵. ولید بن ابان ضبی رازی ۲۶۲
- حرف ه ۲۶۳
۵۱۶. هیة الله بن حسن بن منصور، ابوالقاسم رازی ۲۶۳

۵۱۷. هدایت الله رازی ۲۶۳
۵۱۸. هشام بن عبدالله رازی ۲۶۴
۵۱۹. هشام بن مثنی رازی ۲۶۴
۵۲۰. همدمی رازی ۲۶۴
- حرف ی ۲۶۵
۵۲۱. یار علی طهرانی ۲۶۵
۵۲۲. یحیی بن ابی بکر، ضریر رازی ۲۶۵
۵۲۳. یحیی بن ابی العلاء رازی ۲۶۵
۵۲۴. یحیی بن ضریس رازی ۲۶۶
۵۲۵. یحیی بن علاء بَجَلی رازی، ابوجعفر ۲۶۶
۵۲۶. ابوزکریا یحیی بن محمّد رازی ۲۶۶
۵۲۷. یحیی بن محمّد بن سدید/ سیبویه رازی ۲۶۶
۵۲۸. یحیی بن محمد بن علی بن مطهر، عز الدین ابوالقاسم مرتضی رازی ۲۶۷
۵۲۹. یحیی بن معاذ، ابو زکریا رازی ۲۶۷
۵۳۰. یحیی بن معلی بن منصور، ابو زکریا رازی ۲۶۹
۵۳۱. یعقوب بن اسحاق کلینی رازی ۲۷۰
۵۳۲. یعقوب بن محمد، ابو یوسف رازی ۲۷۰
۵۳۳. یوسف بن حسین بن علی بن یعقوب، زاهد ابو یعقوب رازی ۲۷۰
۵۳۴. یوسف بن محمود بن محمد، عز الدین طهرانی رازی ۲۷۱
۵۳۵. فاطمه بنت محمد بن حسین رازی ۲۷۱
- فهرست منابع و مآخذ ۲۷۲
- درباره مرکز ۳۰۸

سرشناسه : صادقی، محسن، - 1342

عنوان و نام پدیدآور : بزرگان ری / به کوشش محسن صادقی

مشخصات نشر : قم: دار الحدیث، 1382.

فروست : (مجموعه آثار کنگره بزرگداشت حضرت عبدالعظیم علیه السلام؛ 16، 17)

مجموعه آثار کنگره بزرگداشت حضرت عبدالعظیم علیه السلام؛ 16، 17

شابک : 20000 ریال: (ج.1) ؛ 20000 ریال: (ج.1) ؛ 620000-36-7489-964 ریال: (ج.2) ؛ 20000 ریال: (ج.1) ؛ 20000 ریال:

(ج.1)

وضعیت فهرست نویسی : فهرست نویسی قبلی

یادداشت : کتابنامه

مندرجات : ج. 1. مشاهیر ری. -- ج. 2. مفاخر ری. --

موضوع : عبدالعظیم بن عبدالله (ع)، - 250؟ ق

موضوع : ری -- سرگذشتنامه

شناسه افزوده : کنگره بزرگداشت علمی معنوی حضرت عبدالعظیم (ع) (1382: تهران)

رده بندی کنگره : 5/ BP53/ع 2م 17، 16-27. ج

رده بندی دیویی : 297/984

شماره کتابشناسی ملی : م 82-34405

ص: 1

اشاره

تاریخ بشر را همواره ستارگانِ فروزانی مشعلدار بوده اند، تا آدمی بر جهالت و تاریکی فائق آید و بتواند ودیعه خداوندیِ نهفته در درونش را پرورد و خویشتن را از نادانی، درنده خویی و پستی برهاند. طلایه داران این منظومه فروزان، پیامبران الهی و جانشینان پاك نهاد و معصوم آنان اند و در صف بعد، دست پروردگان آنها، یعنی عالمان دین، محدثان، مفسران و... که در دانش و سلوک، پای در جای پای آنان نهادند. شهر ری به عنوان یکی از پایگاههای کهن تشیع، مَهْد رشد و بالندگی عالمانی از این تبار (چون ثقه الاسلام کلینی، شیخ صدوق، ابوالفتح رازی و...) بوده است، و حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام را می توان پایه گذار این مَهْد و حرکت علمی و فرهنگی دانست. آستان حضرت عبدالعظیم و مؤسسه فرهنگی دارالحدیث (دانشکده، پژوهشکده، انتشارات)، طرحی را با عنوان «گرامیداشت بزرگان و عالمان ری» در دست گرفت تا در پرتو شناساندن این چهره های ماندگار، برخی فعالیت‌های پژوهشی و فرهنگی نیز سامان یابد. در این طرح، نخست چهار تن از بزرگان و عالمان ری انتخاب شدند که در صدر آنان حضرت عبدالعظیم علیه السلام جای می گیرد. حضرت عبدالعظیم علیه السلام مشعل فروزانی است که از دوران حیات خویشتن تاکنون بر تاریخ تشیع و ایران، پرتو افکنده و بر معنویت، دانش و فرهنگ شیعه در این مرز و بوم، تأثیرگذار بوده است. از این رو، نخستین گام در اجرای طرح، کنگره بزرگداشت ایشان خواهد بود. اهدافی که برگزاری این کنگره دنبال می کند، عبارت است از: 1. معرفی و بزرگداشت شخصیت علمی و معنوی حضرت عبدالعظیم علیه السلام؛ 2. ترویج معارف حدیثی اهل بیت علیه السلام؛ 3. تحقیق و پژوهش در میراث حدیثی حضرت عبدالعظیم علیه السلام؛ 4. شناخت جایگاه آستان حضرت عبدالعظیم علیه السلام و تأثیر آن بر تحولات تاریخ تشیع در ایران. این طرح، در آبان ماه 1380 در نخستین جلسه شورای سیاستگذاری _ که از عالمان و فرزندان و نخبگان فرهنگی اند _ به تصویب رسید و کمیته علمی کنگره از خرداد 1381 کار خود را آغاز کرد. کمیته علمی با فرصت اندکی که در اختیار داشت، برنامه های خود را در پنج حوزه ساماندهی کرد: 1. تألیف، تصحیح و گردآوری آثار مربوط به حضرت عبدالعظیم و شهر ری (کتاب و مقاله). 2. سفارش و فراخوان نگارش مقاله. 3. سفارش انتشار ویژه نامه هایی از سوی نشریات، همزمان با برگزاری کنگره. 4. انتشار لوح فشرده (CD) تولیدات علمی کنگره. 5. انتشار خبرنامه. با یاری خداوند و مدد قدسی روح حضرت عبدالعظیم علیه السلام، در حوزه نخست، بیش از بیست و دو جلد کتاب آماده شد که همزمان با برگزاری کنگره، توزیع می گردد. همچنین مقالات منتخب و تأیید شده علمی در سه جلد، عرضه خواهند شد. دو ویژه نامه از سوی مجلات علمی و نیز خبرنامه کنگره در پنج شماره عرضه خواهد شد. همه این آثار، علاوه بر نشر مکتوب، بر روی يك لوح فشرده (CD) تا هنگام برپایی کنگره در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد. گفتنی است با فرصت اندک و حجم گسترده برنامه های علمی، وجود تقایص، امری طبیعی است که اهل فضل و دانش آن را بر ما خواهند بخشید و ما را از نصایح عالمانه خویش بهره مند خواهند ساخت. امید است این مجموعه، مقبول درگاه الهی و مورد عنایت روح بزرگ و قدسی حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام قرار گیرد و در گسترش و بالندگی فرهنگ و معارف تشیع، سودمند افتد. در پایان از همه کسانی که در به ثمر رسیدن این برنامه ها سهم وافر داشتند؛ تولید محترم آستان حضرت عبدالعظیم علیه السلام ریاست محترم مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، شورای عالی سیاستگذاری، مدیران محترم آستان حضرت عبدالعظیم و مؤسسه فرهنگی دارالحدیث و به ویژه فاضل گرانقدر جناب آقای علی اکبر زمانی نژاد _ که بار عمده بر دوش ایشان بود _ سپاسگزاری می شود. مهدی مهریزی دبیر کمیته علمی بهار 1382

ص: 5

بخش دوم: مفاخری

اشاره

بخش دوم مفاخری

.

حرف آل دوریستیان خاندانهای قدیمی مشهور علمی شیعه در ری که جمعی از علما و فقها و محدثین و شعرا از این سلسله برخاسته اند. این طایفه از ذریه ابوجعفر محمد فرزند احمد ابن العباس بن فاخر دوریستی رازی، از اکابر محدثین شیعه در نیمه دوم قرن چهارم هجری هستند که نسب وی به حذیفه بن الیمان صحابی مشهور می رسد. بعضی از علمای این خاندان جلیل عبارتند از: 1. ابوجعفر محمد فرزند احمد بن العباس ابن فاخر دوریستی رازی، سرسلسله و بنیانگذار نهضت علمی این خاندان و از اکابر محدثین، وی از همانم خود شیخ صدوق نقل حدیث می نماید؛ 2. شیخ ابوعبدالله جعفر (380- ح 473 ق) فرزند ابی جعفر محمد بن احمد بن العباس بن فاخر دوریستی رازی، از فحول علمای امامیه، از شاگردان شیخ مفید و علم الهدی سید مرتضی و شیخ طوسی، از آثار وی ترجمه ثاقب المناقب، به فارسی؛ الکفایة در عبادات، عمل یوم و لیلۃ و الاعتقاد است؛ 3. ابومحمد جعفر بن شیخ محمد بن شیخ موسی، از اعظم علمای شیعه و مفاخر محدثین امامیه، قاضی نورالله شوشتری در مجالس المؤمنین (ج 1، ص 482) وی را تحت عنوان الشیخ المعظم خواجه جعفر دوریستی رازی ذکر نموده و می نویسد که نظام الملك (م 485 ق) هر دو هفته از ری به دوریست رفته و از وی سماع اخبار می کرد، از مشهورترین اعقاب ذکور وی شیخ عبدالله و شیخ حسن هردوی آنان از فحول علمای امامیه بودند؛ 4. شیخ موسی فرزند شیخ ابو عبدالله جعفر بن محمد، از اکابر علمای قرن ششم هجری؛ 5. شیخ محمد فرزند شیخ موسی بن شیخ ابو عبدالله، از محدثین امامیه در قرن ششم هجری؛ 6. شیخ حسن فرزند ابومحمد جعفر بن شیخ محمد بن شیخ موسی، از اکابر علمای امامیه، شاعر ادیب و برادر وی شیخ عبدالله از اعظم علمای قرن ششم. منابع امل الآمل، ج 2، ص 64. الثقات العیون، ص 44، 56، 162، 291. ریاض العلماء، ج 1، ص 168 - 169. فهرست منتجب الدین، ص 37-39، 128-129. النابس فی القرن الخامس، ص 43-44. نقض، ص 144، 210.

ص: 8

منابع

آل رازی کیسکی

اشاره

.

.

آل رازی کیسکیاز خاندانهای بزرگ علمی شیعه در ری. این طایفه از ذریه سید تاج الدین محمد فرزند حسین بن محمد حسنی حسینی، از اکابر علمای قرن پنجم هجری و سرسلسله سادات ری هستند. بعضی از علمای این خاندان عبارتند از: 1. تاج الدین مشهور به سراج الدین فرزند محمد، از فحول محدثین در قرن ششم؛ 2. ابراهیم فرزند محمد بن تاج الدین، از علمای عصر خویش؛ 3. سید ناصرالدین حسن فرزند تاج الدین بن محمد، وی و برادرش ابوالحسین شرف الدین علی، از فقها و زعمای علمای شیعه در قرن ششم هجری در ری بودند؛ 4. تاج الدین حسین فرزند ناصرالدین حسن، از متکلمین امامیه در ری، خطیب و واعظ؛ 5. سید جلال الدین شیروانشاه فرزند حسن بن تاج الدین، عالم فاضل، خطیب و واعظ، حر عاملی نام وی را شیروانشاه ثبت نموده است؛ 6. سید شهاب الدین محمد فرزند تاج الدین بن محمد، خطیب و واعظ، از مشهورترین اعقاب ذکور وی سید عمادالدین مرتضی و سید کمال الدین منتهی هر دو از فحول علمای قرن ششم بودند؛ 7. سید صدرالدین مهدی فرزند مرتضی بن محمد بن تاج الدین، از اکابر خطبا و علمای این سلسله در قرن ششم.

منابعامل الآمل، ج 2، ص 45، 131. الثقات العیون، ص 3، 38، 55، 75، 136. ریاض العلماء، ج 1، ص 27، 99. فهرست منتجب الدین، ص 32، 33، 37، 59، 134. النابس فی القرن الخامس، ص 164.

1. ابراهیم بن ابی بکر رازی

2. ابراهیم بن احمد بن عبدالله، ابو اسحاق رازی

حرف الف 1. ابراهیم بن ابی بکر رازی ابو محمد. شیخ طوسی و برقی او را از اصحاب امام هادی (علیه السلام) برشمرده اند.

منابع رجال الطوسی، ص 410. جامع الرواة، ج 1، ص 15. اعیان الشیعة، ج 5، ص 81. معجم رجال الحدیث، ج 1، ص 44. تنقیح المقال، ج 1، ص 12.

2. ابراهیم بن احمد بن عبدالله، ابو اسحاق رازی وی در قزوین شغل قضا داشت، در سفر حج به بغداد درآمد، و در آنجا از محمد ابن ایوب رازی و یوسف بن موسی مرورودی حدیث بگفت. محمد بن مظفر و ابو حفص بن شاهین از وی روایت حدیث کنند. وی در سال 337 زنده بود.

3. ابراهیم رازی

3. ابراهیم رازی ریحان یزدی در آینه دانشوران از شخصی به نام ابراهیم رازی یاد کرده و از دفتر خاطرات او مطالبی به شرح زیر نقل کرده است: چگونگی دفتر خاطرات ابراهیم رازی جنگ بیاض ماندی است مشتمل بر رسائل چند که در تاریخ مختلف کسانی از دانشمندان وقت چون مرحوم ملاّ محسن فیض و غیر او حسب خواهش صاحب دفتر که موسوم به ابراهیم رازی است و از شاگردان مرحوم فیض است به خط خود در آن نوشته اند و امضا کرده اند؛ از جمله بیان برهان عرشی صدرالدین محمد شیرازی است که در پایان آن، کاتب - که ابوالکرم الحسنی الفراهانی است - چنین نبشته: حسب دستور مولانا ابراهیم رازی در وقتی که روانه سفر هندوستان بودند مرقوم شد. یازدهم شعبان 1045. و مرقوم ذیل نقل از اصل خط مرحوم ملاّ محسن فیض در دفتر خاطرات ابراهیم رازی است: هو قال الشیخ العارف الکاشف سَ عَدُ الدّین الحموی (رَحِمَهُ اللّهُ) فی وصیّته الّتی وصّی بها المریدین إعلّموا إخوانی ایدکم اللّهُ تعالی اَنّی جرّیتُ الأُمورَ واختبرتُ الظلمةَ والنورَ فشرّعتُ فی سماعِ الحدیثِ علی مشایخِ جمّةٍ من أهلِ خُراسانَ و العِراقِ و أهلِ فِارسٍ و دُرّتُ فی دِیارِ الشّامِ کُلّها و حصلتُ منها جملةً فما رأیتُ فی نفسی إلاّ زیادةً احتشاشٍ بحُطامِ الدُّنیا و زُخرفها فَمَنَعَنی اللّهُ عَن ذلِکَ و شرّعتُ فی عِلْمِ الفِقهِ والخلافِ و اللّغَةِ و التّحوی و حصلتُ منها مقدارٌ حَوصِلَةٌ أهلِ الرّمانِ فما رأیتُ فی نفسی إلاّ الاِشْتِراکَ مَعَ العامی و اللّغوی فَسَلَبَ اللّهُ ذلِکَ مِنّی بِفَضْلِهِ فَعَزَمْتُ علی تَرَکِهِ والحاصِلُ أنّی ما وجدتُ شَیْئاً أقربُ إلى اللّهِ من محبّةِ الرّسولِ و آلهِ (صلواتُ اللّهِ علیهم) و التّسلیمِ و الرّضا بِمواردِ القضا و الخُمُولِ و ترکِ الفُضُولِ و ترکِ التّدبیراتِ النّاشِیةِ مِنَ العُقُولِ و الحمدُ لِلّهِ رَبِّ العالَمینَ و الصّلوَةُ علی مُحَمَّدٍ و آلهِ أَجمَعینَ. ریحان گوید: من خود این صفحه را به خط مرحوم فیض زیارت کردم و در حاشیه آن صاحب دفتر خاطرات چنین نبشته: هو هذا خَطُّ اُستادی و استنادی فی العُلومِ الثّقَلِیّةِ العارفُ باللّهِ مولانا مُحَمَّدٌ مُحسنُ أدامَ اللّهُ ظِلَّةَ العالی و أنا العَبْدُ ابراهیمُ الرّازی عُنّی عَنهُ. ریحان گوید: ابراهیم رازی را تاکنون نشناخته ام. علمای علم رجال اگر آگاه سازند موجب امتنان است. و هم در دفتر خاطرات ابراهیم رازی است که با خط نسخ بسیار زیبا بدون نام کاتب نبشته است: قال بعضُ الحکماء: فی الصّمتِ سبعةُ آلافٍ وقد اجتمعت کُلّها فی سبعِ کلمات: الاوّل، انّ الصّمتَ عبادَةٌ من غیر عناء والثانی، زینة من غیر حلی والثالث، هیبة من غیر سلطان والرابع، حصن من غیر حایط والخامس، استغذاء من غیر اعتداء، السادس، راحة لکرام الکاتبین، السابع ستر العیوب کل هذا حکمة.

4. ابراهیم بن علان کلینی

5. ابراهیم بن علی بن محمد مقری، ابومنصور رازی

6. ابراهیم بن عیسی، سنّی رازی

7. ابراهیم بن علی بن عیسی رازی

4. ابراهیم بن علان کلینیوی عالمی شیعی مذهب و از کُلین فشافویه ری، و از منسوبان محمد بن یعقوب کلینی بوده است. نجاشی در رجال خویش در ذکر محمد بن یعقوب اشارتی به خال وی علان کلینی دارد. احتمال داده اند که گویا وی همان ابراهیم بن علان است.

5. ابراهیم بن علی بن محمد مقری، ابومنصور رازیوی از عالمان شیعی مذهب ری بوده است، و شیخ منتجب الدین در فهرست خویش او و پسرش سعد را به وصف «صالحان فاضلان» ستوده است.

6. ابراهیم بن عیسی، سنّی رازیوی از مردم دیه سنّ ری بوده، و از نوح بن انس روایت حدیث کند، و ابوبکر نقاش نیز از او روایت کند.

7. ابراهیم بن علی بن عیسی رازیوی عالمی شیعی بوده است؛ و ابن حجر نام او را به نقل از تاریخ ری منتجب الدین بیاورده است.

8. ابراهیم بن محمد بن عبدالله ، ابواسحاق رازی

9. ابراهیم بن مختار، ابواسماعیل تمیمی خواری رازی

10. ابراهیم بن مصعب رازی

11. ابراهیم بن موسی، حافظ کبیر ابواسحاق رازی فراء

8. ابراهیم بن محمد بن عبدالله ، ابواسحاق رازی وی از نظر نقل حدیث، مجهول و از سلسله روات شیخ طوسی است.

9. ابراهیم بن مختار، ابواسماعیل تمیمی خواری رازی وی از محمد بن اسحاق بن یسار و ابن جریر و مالک بن انس روایت حدیث کند، و محمد بن حمید رازی نیز از وی روایت کند. ابراهیم به بغداد آمد و حدیث بگفت.

10. ابراهیم بن مصعب رازی وی به بغداد درآمد، و از سلمة بن فضل از محمد بن اسحاق روایت حدیث کرد. عبدالرحمن بن ابی حاتم نام او را ذکر کرده است.

11. ابراهیم بن موسی، حافظ کبیر ابواسحاق رازی فراء وی از ابوالاحوص و جریر بن عبدالحمید و جمعی دیگر استماع حدیث کرد، و بخاری و مسلم و ابوداود و ابوزرعه و محمد بن اسماعیل ترمذی و گروهی دیگر نیز از او حدیث شنیدند. درگذشتش در حدود سال 230 یا قبل از این تاریخ بود.

12. ابراهیم بن نصر، ابواسحاق محدث رازی

13. ابراهیم بن یوسف بن خالد، ابواسحاق هسنجانی رازی

14. ابن ابی یحیی / ابویحیی رازی

12. ابراهیم بن نصر، ابواسحاق محدث رازی‌وی از حدیث دانان عصر خویش بوده است، از تصنیفات او مسند در حدیث است که در سی واند جزء فراهم آورده است. به سال 385 درگذشت.

13. ابراهیم بن یوسف بن خالد، ابواسحاق هسنجانی رازی‌وی از دیه هسنجان ری بود، و جهت کسب دانش رخت سفر به سوی عراق و شام و مصر بریست، و از جمعی کثیر استماع حدیث کرد. از محمودبن خالد و احمد بن ابی الجواری و عباس بن ولید و جمعی دیگر روایت کند، و ابو عمر ابن مَطَر و ابوبکر اسماعیلی و غیرهما از او روایت کنند؛ وی مسندی بالغ بر صد جزء تألیف کرد. وفاتش به سال 301 بود.

14. ابن ابی یحیی / ابویحیی رازی‌در نقل حدیث، مجهول و از اصحاب امام صادق(ع) است.

15. ابن جرروه، ابوبکر رازی

15. ابن جرروه، ابوبکر رازی محمد بن عبدالله بن جرروه که کنیه اش ابوبکر رازی و بعضی هم جندیسابوری گفته اند. از جمله رجال حدیث ری است. به بغداد مسافرت نموده و در آنجا از ابی حاتم رازی و چند نفری که در طبقه اویند حدیث می گفت. ابوالعباس عبدالله بن موسی هاشمی و محمد بن مظفر و غیر از این دو از او روایت نموده اند. خطیب گوید: خبر داد ما را از هری از محمد بن عبدالله شیبانی از ابوبکر محمد بن عبدالله ابن جرروه جندیسابوری در بغداد در سال 311 از پدرش از یحیی بن غیلان به حدیثی که خواهیم گفت. نیز خبر داد مرا عبدالله بن ابی الفتح از محمد بن مظفر حافظ از محمد بن عبدالله ابن جرروه رازی از عمر بن خطاب از محمد بن یونس از سفیان. نیز خبر داد ما را علی بن یحیی بن جعفر امام در اصفهان از سلیمان بن احمد طبرانی از ابن ابی مریم از فریابی از سفیان ثوری از سلیمان بن مهران اعمش از ابی سفیان از جابر انصاری گفت: تب آمد خدمت رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) و از آن حضرت اجازه خواست، پیامبر (ص) فرمود: تو کیستی؟ گفت من تب هستم. فرمود: اهل قباء را می شناسی گفت: بلی می شناسم. فرمود برو به سوی آنها. پس رفت به طرف قبا و اهل قبا به تب شدیدی مبتلا شدند. پس به رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) شکایت کردند. ایشان فرمود: «ان شئتم دعوت الله فکشفها عنکم و ان شئتم کانت لکم کفارة و طهورا؛ اگر می خواهید از خدا بخواهم آن را از شما برطرف کند و اگر خواستید باشد در بدن شما تا کفاره گناهان شما شود و برای شما طهور و پاک کننده شما باشد». گفتند: برای ما کفاره و طهارت باشد.

16. ابن رازی ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قمی، محدث و فقیه امامی در سده 4 ق/ 10 م. شیخ طوسی (ص 457) نام پدر وی را علی ابن احمد آورده است. از جزئیات زندگی او آگاهی چندانی در دست نیست، همین مقدار می دانیم که وی ساکن ری بوده است (ابن رازی، جامع الاحادیث، ص 3) ابن رازی در آثار خود اسامی جمعی از شیوخ خود را در سلسله اسناد آورده که از آن جمله می توان از سهل بن احمد دیباجی، محمد بن همام اسکافی، حسن بن حمزه علوی، صاحب بن عبّاد وزیر آل بویه، شیخ صدوق و ابو عبدالله محمد بن احمد صفوانی یاد کرد. وی از ابوالفضل شیبانی نیز به اجازه روایت کرده است (همو، المسلسلات، ص 108). ابن رازی در بعضی از نسخ رجال طوسی توثیق شده (ابن داوود، ص 86؛ قهپائی، ج 2، ص 31؛ قس: طوسی، همانجا) و نیز ابن طاووس در الدرر الوقیة او را مدح کرده است (نوری، ج 3، ص 308). از شاگردان وی تنها محمد بن علی بن احمد بن جعفر دقاق را می شناسیم که تفسیر منسوب به امام حسن عسکری (ع) را از او روایت کرده است (تفسیر، 9). آثار چاپی 1. الاعمال المانعة من دخول الجنة، که به اختصار المانعات نیز گفته می شود و مشتمل بر روایاتی است که بیانگر اعمال بازدارنده از ورود به بهشت است؛ 2. جامع الاحادیث که احادیث به ترتیب حروف الفبا در آن جمع آوری شده و مشتمل بر [حدود] 1000 حدیث نبوی است؛ 3. العروس که در آن از فضایل و آداب روز جمعه سخن رفته است. این اثر از آن رو عروس نامیده شده که در نخستین حدیث آن (ص 46) کلمه عروس به کار رفته است؛ 4. الغایات که در آن احادیثی گردآوری شده که با فعل تفضیل آغاز می شود؛ 5. المسلسلات که در آن برخی اخبار مسلسل گرد آمده است؛ 6. نوادر الاثر فی علی (ع) خیر البشر که در آن حدیث نبوی «عَلِيٌّ خَيْرُ الْبَشَرِ» از بیش از 70 طریق جمع آوری شده است. این 6 اثر به صورت مجموعه ای در یک مجلد در تهران (1369 ق) به چاپ رسیده است. آثار منسوب 1. الامام و المأموم (یا ادب الامام و المأموم) که شهید ثانی (ص 363) از آن نقل کرده است (قس: خوانساری، 2/172)؛ 2. دفن المیت، که خود ابن رازی (الغایات، 98) به آن اشاره کرده است؛ 3. المنبى عن زهد النبي (ص) که به اختصار زهد النبي (ص) خوانده می شود. این کتاب مورد استفاده ابن طاووس (ص 161) و ابن فهد (صص 20-21) قرار گرفته است. مآخذ ابن داوود حلی، حسن بن علی، الرجال، به کوشش جلال الدین محدث، تهران، 1342 ش. ابن رازی، جعفر بن احمد، الاعمال المانعة...، العروس، الغایات، المسلسلات، نوادر الاثر...، جامع الاحادیث، تهران، 1369 ق. ابن طاووس، علی بن موسی، فلاح السائل، تهران، 1382 ق. ابن فهد، احمد بن محمد، التحصین، قم، 1406 ق. تفسیر منسوب به امام حسن عسکری (ع)، قم، 1409 ق. خوانساری، محمد باقر، روضات الجنات، تهران، 1382 ق/ 1962 م. شهید ثانی، زین الدین بن علی، روض الجنان، تهران، 1303 ق. طوسی، محمد بن حسن، رجال، نجف، 1380 ق/ 1961 م. قهپایی، عنایت الله، مجمع الرجال، قم، 1384 ق. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، تهران، 1318-1321 ق.

آثار چاپی

آثار منسوب

مآخذ

.

.

17. ابن رازی قاضی

17. ابن رازی قاضی محمد بن صالح بن جعفر بن محمد بن زیاد بن میسره مکتباً به ابوالحسن معروف به ابن رازی قاضی از رجال حدیث و محدثین شهر ری است که از اسماعیل بن علی خطیبی استماع حدیث نموده و نوشته از او و او مردی راستگو و موثق بود و نزدیک خانه اسحاق منزل نمود و او معتزلی مذهب بود. خطیب گوید: خبر داد ما را قاضی ابوالحسن محمد بن صالح بن جعفر بن رازی از اسماعیل بن علی خطیبی از محمد بن عباس مودب از ابراهیم بن ابی اللیث از اشجعی از سفیان بن منصور از ابوالضحی از مسروق از عبدالله بن مسعود از آیه شریفه «وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا»؛ بخوان بر ایشان خبر آن کسی را که دادیم او را آیات خود را، پس از او گرفته شد. فرمود: این آیه درباره بلعم باعورا بود که در اثر مخالفت با حضرت موسی کلیم (علیه السلام) نعمت آن آیات از او گرفته شد و خدا او را تشبیه به سگ نمود و فرمود: «فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ». ابن رازی در جمادی 334 به دنیا آمده و در ششم جمادی الاولی 415 در سن هفتاد و یک سالگی از دنیا رفته است.

18. ابن صباح مزنی

19. ابن کربویه رازی

18. ابن صباح مزنیاحمد بن محمد بن مزنی دولابی رازی در شمار رجال حدیث ری است؛ زیرا دولاب از مضافات ری بوده و در حال حاضر منطقه شرق تهران را تشکیل می دهد. وی از پدرش و از روح بن عباده روایت کرده و ابو حامد شرقی نیشابوری ابن مخلد دوری از وی روایت نموده اند. خطیب گوید: خبر داد ما را محمد بن علی بن فتح از علی بن عمر بن احمد حافظ از محمد بن مخلد از احمد بن محمد بن صباح دولابی از پدرش از اسماعیل بن زکریا از عمرو بن قیس از حکم از مقسم از ابن عباس که مردی با زن خود آمیزش کرد در حال حیض، پس پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرمود که «یک دینار تصدق بدهد».

19. ابن کربویه رازی بن کربویه از رجال قرن سوم ری و از یاران حسین بن احمد علوی کوبکی است از فرزندان حضرت سجاد. حسین بن احمد در سال 251 در قزوین خروج کرد و قزوین و ابهر و زنجان را از دست گماشتگان عباسی به در آورد، لیکن در سال 253 از موسی بن بوغا مأمور خلیفه شکست یافت. قصیده پر ارجی از ابن کربویه در مختصر البلدان ابن فقیه که ظاهراً از مؤلفات سال 290 است درج افتاده که ذیلاً می آید: یا منیة هیجث شوقی و احزانیلا تبعدینی فبعدالدار أصنامی ائی اعیدک بالأجفان یا سکنیان تتر کینی اخاشجو و أشجان اذا بعدت یکاد الشوق یفتلنیحتی إذا طاف طیف منک اخیانی یا جفوة من حیب اقرحت کبیدی هلا رثیت لناعی الدار حیران دامی الجفون نحیل الجسم مُحترقصب أسیف قریح القلب حران امسی بقزوین مسلوبا عزیزتمقسما بین أشجان و احزان أقول یوم تلاقینا و قد سجعتمامتان علی غصنین من بان الآن أعلم ان الغصن لی غصصو انما البان بین عاجل دان و قومت تخفیضنی أرض و ترفعنیأخری و هد مسیر اللیل ازکانی مالی اناادی فیابی ان یحیب فتیلوکان بالری لبانی و فدانی یا نفس لاتجزعی من ذاک و اشتملیوب العزاء فان الغائب الجانی انا الذی غره بیتان قالهما مضل مالیه فی جهله فان لایمنعتک خفص العیش فی بلدنزع نفس الی اهل و اوطان تلقی بکل بلاد انت ساکنها اهلاً بأهل و جیرانا بجیران حتی ترک لذیذ العیش فی بلدی فناء داری عن اهلی و اخوانی و شاقنی نحو قزوین منی بطلتفت رقادی و اذرت دمع اجفانی فیالها حسرة ان عز مطلبها لم تبق منی علی روح و جثمان انا التذیر لکم یا قوم فاستمعوا منی مقالة نصح غیر خوان للموت بالری خیر للمقیم بهامن الحیوة به قزوین و زنجان انی لها کجنان فی شوارعها یطفحن فی کل بستان و میدان او کالمدينة شه طاهها و شارعها من المصلی الی صحراء اردان و هات کالسربان الیوم مرتبعا من باب حرب الی ساحات عفان انهاها ازیع محفوفة زهریحار فیهن عینا کل انسان و شارع السریمنه و یسرتهمحقفان بانهار و اغصان وقصر اسحق من فولاد منحدرا علی الشراک الی دزب الفلیسان و کم برودة من مستشرف حسه نالی المضیق بها من باب باطان و کم بناهک من دار کلفت بها و طیبة ترتعی فی سفح غدران و شادین غنج کالبدر صورتهیمس فی حدل تلهو بفتان یا ری صلی علیک الله من بلدولا اغتک دارالقطر هتان یا حی الیدیار بها و الساکنین بهامن النساء و من شیب و شبان الابقایا بعاة الارض قد جحدوا دین المهبین من کفر و عدوان کم حل عرصه نصر اباذ قاطبة من ابن زانیة محض و کشخان و کم سیکه ساسان اذا ذکر و امن ابن فاجرة نص و قرنان هم الی منعونی قرب دارهمو با عدونی عن اهلی و خلایئ و شدونی عن صحبی و عن ولدی حتی لجات الی اجبال قصران

20. ابواسحاق دولابی رازی

20. ابواسحاق دولابی رازی‌وی از مشایخ آن سامان و از اجله ابدال بوده است.

21. ابو اسحاق رازی معروف به ابن واره

22. ابو اسماعیل صیقل رازی

23. ابوبکر خفاف کرجی

21. ابو اسحاق رازی معروف به ابن وارهابراهیم بن محمد بن مسلم بن عثمان بن عبدالله مکتباً به ابو اسحاق رازی معروف به ابن واره رازی از رجال حدیث ری بوده که مهاجرت به عراق و بغداد نموده و در آنجا ساکن گشته و از یحیی بن ایوب علاف مصری و احمد بن محمد بن حجاج بن رشدین و بکر بن سهل دمیاطی و محمد بن جعفر رازی حدیث می نمود و ابوبکر بن شاذان از او روایت کرده اند. احمد بن علی خطیب گوید: من جز خیر و خوبی از ابن واره چیزی دیگر ندارم و نمی دانم.

22. ابو اسماعیل صیقل رازی مجهول و از اصحاب امام صادق (ع) است.

23. ابوبکر خفاف کرجی محمد بن عبدالله بن بندار مکتباً به ابوبکر خفاف کرجی (چکمه ساز) است. از ری به بغداد مهاجرت کرده و در آنجا ساکن شده و از احمد بن یوسف بن خلّان حدیث نموده است. خطیب بغدادی گوید: «حدیث کرد ما را عبدالله فرزند او و از وفاتش پرسیدم، گفت: در سال 480 وفات نمود».

24. ابوبکر رازی

25. ابو ثابت رازی

26. ابوالحسن رازی

27. ابو حسین رازی

24. ابوبکر رازی‌پوی از صوفیان بنام است، و در آغاز کار به سفر مکه رفت و مشایخ صوفیه را دریافت و یک سال آنجا بماند. گفته اند از مشایخ کسی از وی گریان تر نبود، و هر مرید و مبتدی که او را می دید از کثرت عبادت و گریه و بی صبری، و نیز اضطرابی که در سماع داشت شیفته اش می شد.

25. ابو ثابت رازی‌پوی از معروفان دانشمندان ری و سالکان طریقت آن دیار بوده، و جامی احوال او را در تفحات الانس بیاورده، و از مشاهیر علما و قراء و فقرا دانسته است. ابو ثابت با یوسف بن حسین همزمان بوده است.

26. ابوالحسن رازی جعفر بن معروف، از او و او از اسماعیل بن مهران روایت می کند.

27. ابو حسین رازی مجهول و از اصحاب امام رضا (ع) است.

28. ابو سعید رازی

28. ابو سعید رازی احمد بن علی بن محمد بن حبیب مکنّا به ابی سعید رازی اشعری که از اولاد و احفاد ابو برده بن ابو موسی اشعری صحابی از رجال و محدثین بزرگ ری و از مشاهیر اشاعره است. وی از ری به بغداد مهاجرت نموده و در آنجا از محمد بن ایوب رازی و احمد بن نصر جمّال رازی و حسن بن علی بن نصر طوسی و غیر ایشان روایت می کرد. دارقطنی صاحب فضائل اهل البیت (علیهم السلام) و ابن شاهین از او روایت نموده اند. احمد خطیب بغدادی گوید: ابو رزقویه که مرد موثق و مورد اعتماد بود برای ما حدیث کرد از محمد بن احمد بن رزق از احمد بن علی بن محمد بن حبیب رازی از ابوالحسن عیسی بن محمد برمگی از محمد بن عمرو بن حجر معروف به ابوسعید بلخی از شقیق بن ابراهیم بلخی عارف معروف و زاهد مشهور از عباد بن کثیر از ابوزهیر از جابر بن عبدالله انصاری که رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: لا تجلسوا مع کلّ عالم إلاّ عالم یدعوکم من الخمس الی الخمس: 1. من الشک الی الیقین؛ 2. من العداوة الی النصیحة؛ 3. من الکبر الی التواضع؛ 4. من الریاء الی الإخلاص؛ 5. من الرغبة الی الزهد؛ مجالست و مصاحبت با هر دانشمندی نکنید مگر آن دانشمندی که شما را از پنج چیز دعوت به پنج چیز کند: 1. از شک و تردید به یقین دعوت کند؛ 2. از دشمنی و کینه توزی به خیرخواهی؛ 3. از خودپسندی و خودبینی به فروتنی؛ 4. از دورویی و ریا به خلوص و پاکی نیت؛ 5. از میل و حرص به دنیا به زهد و ترک دنیا.

29. ابوطیب رازی**30. ابوالعباس دولابی رازی**

29. ابوطیب رازی‌بوی از متکلمان بنام شیعه است، و در فقه و امامت دارای مؤلفاتی است، و ذکرش در فهرست کتب شیخ طوسی بدین گونه به چشم می خورد: ابوالطیب الرّازی من جلة المتکلمین، له کتب کثیرة فی الإمامة والفقه و غیرهما من الأخبار، وله کتاب زیارة الرضا علیه السلام و فضله و معجزاته نحو من مأتی ورقة. ذکر وی در بسیاری از منابع دیگر شیعه نیز آمده است.

30. ابوالعباس دولابی رازی‌محمد بن موسی بن علی بن عیسی بن داود بن حیان بن خبیب خلان معروف به دولابی رازی. دولاب یکی از دهات ری بوده که اکنون در شرق تهران واقع و وصل به شهر شده، میدانها و خیابانها دارد. او را از ثقات محدثین اهل سنت شمرده اند. از دولاب ری به بغداد عزیمت نموده و به گفتن حدیث پرداخته و خودش نیز از گروهی استماع حدیث نموده که از آنها است: اسحاق بن ابراهیم معروف به لؤلؤ و محمد بن عبدالملک بن زنجویه و عمر بن شیبه و محمد بن اسحاق بانی و حمید بن ربیع. جمعی نیز از او روایت کرده اند که از آنهاست: محمد بن مظفر و قاضی جراحی و ابوالحسن دارقطنی و یوسف بن عمر قواس. احمد بن علی خطیب بغدادی گوید: در کتاب ابو عمرو بن جابر دیدم به خط او که نوشته بود: ابوالعباس خلال دولابی در روز چهارشنبه شانزدهم ماه رمضان سال 323 در باب دیزج وفات نموده.

31. ابوالعباس فقیه کرجی

31. ابوالعباس فقیه کرجی احمد بن محمد بن یزید فقیه، کنیه اش ابوالعباس، اهل کرج ری بوده و در بغداد سکونت نموده و از ابو مسعود رازی و عبدالعزیز بن معاویه قرشی بصری و احمد بن عبدالرحمن حرانی و یوسف بن سعید بن مسلم مصیصی حدیث می نمود. عمر بن بشران سکری و ابن لؤلؤ و راق و ابوالحسین بن ایوب و محمد بن مظفر از او روایت نموده اند. خطیب گوید: خبر داد ما را ابوبکر برقانی از عمر بن بشران از احمد بن یزید کرجی به طریق املاء در صفحه ای در سنه 305 و او مردی موثق و حافظ حدیث بود. گفت: خبر داد ما را ابو مسعود احمد بن فرات رازی از ابو داود از شعبه از عبدالعزیز بن رفیع و حبیب بن ابی ثابت از زید بن وهب از ابوذر از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) که فرمود: آتانی جبرئیل و قال: یا محمد، بشّر الناس من مات و لایشرك بالله دخل الجنة؛ جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد بشارت بده به مردم که هر که بمیرد و مشرک به خدا نباشد داخل بهشت می شود. خطیب گوید: خواندم در کتاب ابو عمر عثمان بن جابر عطار که ابوالعباس احمد بن محمد بن یزید فقیه کرجی صاحب کتابهای ابو مسعود رازی در روز یکشنبه آخر جمادی الاولی 321 از دنیا رفت.

32. ابوالعباس قاضی کرجی**33. ابوالعباس کرجی رازی**

32. ابوالعباس قاضی کرجیاحمد بن محمد بن احمد بن محمد بن یحیی مکنا به ابوالعباس قاضی کرجی از رجال حدیث کرج از نواحی ری بوده و از احمد بن سلیمان عبّادانی و احمد بن سلیمان نجار و جعفر خالدی و طبقه ایشان روایت نموده است. خطیب بغداد گوید: حدیث کرد ما را از او علی بن محمد بن حسن حربی و عبدالعزیز ابن علی ازجی و او مرد صادق و راستگو و مورد اعتماد بود. مدتی در بغداد سکونت کرده پس منتقل به مکه شده و در آنجا سکونت کرد و شیخ ما حربی از او در بغداد احادیثی گرفته و محمد بن علی سوری برای من گفت که قاضی کرجی در سنه 405 از دنیا رفته است.

33. ابوالعباس کرجی رازیاحمد بن عجلویه بن عبدالله مکنا به ابی العباس کرجی رازی از رجال ری به شمار می رود؛ زیرا کرج در هفت فرسخی ری واقع و جزو توابع ری محسوب می شده. وی از ری به بغداد هجرت نمود و در آنجا رحل اقامت افکنده و از عبدالرحمن بن ابی حاتم رازی حدیث می نمود. خطیب گوید: خبر داد ما را ابن الخبیر از ابوالعباس احمد بن عجلویه بن عبدالله کرجی به نحو قرائت و تقریر از عبدالرحمن بن ابی حاتم رازی از پدرش ابی حاتم از یحیی بن مغیره از حکم بن بشیر از عمرو بن قیس هلالی زبیدی از کسی که یاد کرده بود از ابو هریره که پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: نصرالله امراسمع مقالتي فحفظها حتی یبلغها عتی فربّ حامل فقه إلی من هو أفقه منه وربّ حامل فقه لیس هو بفقیه؛ خدا یاری کند کسی را که بشنود سخن مرا، پس حفظ کند تا آنکه تبلیغ کند از من. پس چه بسا حامل فقهی که فقه خود را عرضه می کند به کسی که از او فقیه تر است و چه بسا حامل فقهی که اصلاً فقیه نیست و نمی فهمد.

34. ابو عبدالله بزّاز

35. ابو عبدالله جامورانی رازی

34. ابو عبدالله بزّاز محمد بن بکران بن عمران بن موسی بن مبارک مکتّبا به ابو عبدالله بزّاز معروف به ابن رازی از رجال و محدثین ری است و علما و اهل رجال او را «ثقة ثقة» گویند. از حسین بن اسماعیل محاملی و محمد بن مخلد دوری روایت نموده است. ابوبکر برقانی و عبدالعزیز بن علی الازجی و حسن بن علی بن عبدالله مقری و ابوبکر احمد بن سلیمان بن علی واسطی از او روایت نموده اند. او در بیستم جمادی الآخرة 402 از دنیا رفته و در مقبره شونیزی به خاک رفته است.

35. ابو عبدالله جامورانی رازی وی در نقل حدیث، ضعیف است. نجاشی می گوید که در عقیده اش ارتفاع است. قمی ها کتاب نوادر الحکمه اش را استثنا دانسته و قبول کرده اند.

36. ابوعبدالله حسین بن حسن حسینی اسود رازی

37. ابوالعلاء عطاء بن یعقوب غزنوی رازی

اشاره

36. ابوعبدالله حسین بن حسن حسینی اسود رازی حسن و از فضلا و ممدوحین است.

37. ابوالعلاء عطاء بن یعقوب غزنوی رازی ملقب به ناکوک (د 491 ق/ 1098 م)، ادیب و شاعر ذواللسانین و دبیر دوره دوم روزگار غزنویان. عنوان عمید که بعضی از تذکره ها به او داده اند، حکایت از مقام دیوانی او دارد (عوفی، 1/122-123؛ اوحدی، 685). از تاریخ تولد و احوال زندگی او اطلاعی در دست نیست، جز آنکه وی در پی برکناری از منصب دبیری به دستور سلطان ابراهیم بن مسعود (حك 451 _ 492ق) به زندان لاهور افتاد و 8 سال را در بند گذراند (عوفی، همانجا). اینکه هدایت وفات او را در 471 ق نوشته است (1/873)، ظاهرا تحریف رقم 491 است. ابوالعلاء با شاعران دربار غزنوی از جمله مسعود سعد سلمان (د 515 ق) و ابوالفرج رونی آشنایی داشت (اوحدی، 686؛ هدایت، همانجا) و از اشارات ستایش آمیزی که مسعود سعد در اشعار خود به او کرده واز ابیاتی که در رثای او سروده (ص 367، 603)، بر می آید که روابط میان آن دو بسیار دوستانه بوده است. ابوالعلاء به دو زبان فارسی و عربی شعر می گفته و نمونه هایی از سروده های او در تذکره ها و کتب تراجم دیده می شود (نک: باخرزی، 2/941-943؛ یاقوت، 11/177-181؛ عوفی، 1/122-125؛ هدایت، 873-876). عوفی (1/122) و یاقوت (11/171-172) از دیوانهای فارسی و عربی او یاد کرده اند که در شرق و غرب عالم اسلامی خواستاران بسیار داشته است. وی در ترجمه توانایی خاص داشته و در یکی از نامه های خود که یاقوت (11/172-173) بخشی از آن را نقل کرده است، ممدوح و مخاطب را با الفاظ و اصطلاحات علم نحو مدح و ثنا گفته و قدرت و تبخر خود را در ادای مطالب به صورت مصنوع و مزین ابراز داشته است. دو اثر به ابوالعلاء منسوب است: 1. برزنامه، که منظومه ای است حماسی در سرگذشت برزو پسر سهراب و در واقع مجموعه ای است از افسانه های مربوط به خاندان رستم که فردوسی به آنها نپرداخته و ظاهرا ابوالعلاء این منظومه را به عنوان ذیلی بر شاهنامه در نظر داشته است (ژول مول، I/64). برزنامه با بخشی از داستان سهراب، بدان سان که در شاهنامه آمده است، آغاز می شود و در برخی موارد ابیاتی از شاهنامه را با اندک تفاوتی در بر دارد. این منظومه کلامی نسبتا پخته و استوار دارد و سبک آن نزدیک به شیوه فردوسی است و تا حدودی از تأثیر عناصر فرهنگ و زبان عربی بر کنار مانده است (صفا، حماسه سرایی، 303، 307-310). بر خلاف بیشتر آثار مشابه که در سده 6 ق و پس از آن پدید آمده اند، در این اثر اصل روایات و داستانها نزدیک به صورت اولیه باقی مانده است. از این کیفیات و نیز از ویژگیهای سبکی این اثر (نک: همان، 307-308) بر می آید که زمان نظم آن نباید بعد از سده 5 یا اوایل سده 6 ق باشد (ژول مول، I/66) و با اینکه در هیچ يك از منابع نامی از سراینده برزنامه در میان نیست، اما امروز با استناد به گفته آنکتیل دوپرون و بر اساس نسخه ای که او در دست داشته است (نک: صفا، تاریخ ادبیات، 2/478)، آن را از آثار ابوالعلاء شمرده اند. از برزنامه دو نسخه خطی در کتابخانه ملی پاریس هست که یکی از آن دو دارای 60000 بیت بوده که 3000 بیت از پایان نسخه افتاده است (بلوشه، III/15,16). نسخه های دیگری از این اثر در کتابخانه بادلیان و نیز در کتابخانه مجلس موجود است (اته، I/456؛ شورا، 11/39). بخشهایی از این منظومه جداگانه چاپ شده است. بخشی را که درباره یکی از شکارهای برزوست، کزه گارتن چاپ و ترجمه کرده است و سپس فولرس و دوساسی آن بخش را دوباره به چاپ رسانده اند (ژول مول،

1/67). قسمتی دیگر از برزنامه با عنوان «سوسن نامه» به کوشش ماکان به ضمیمه شاهنامه طبع خود او آورده شده است. این ضمیمه بخشی دیگر از برزنامه را نیز که در بعضی از نسخه های شاهنامه راه یافته بود، در بردارد (صفا، همانجا). 2. بیژن نامه، که داستانی منظوم در احوال بیژن پسر گیو، پهلوان ایرانی است و بسیاری از ابیات آن از داستان بیژن و منیژه فردوسی برگرفته شده است (مثلاً نك : بیژن نامه، گ 4 الف، 15 الف، 26 ب، 49 ب؛ قس: فردوسی، 3/149، 160، 173، 174، 198). نسخه ای از این اثر بدون نام سراینده در موزه بریتانیا موجود است (ریو، شم 199؛ مرکزی، شم 1500). از اشاره ای که شاعر در آخرین بیت آن به اثر دیگرش، برزنامه می کند، معلوم می شود که این دو اثر از يك شاعر است (نیز نك : ریو، 132-133؛ صفا، حماسه سرایی، 316-317). مآخذ اوحدی بلیانی، محمد بن معین الدین، عرفات العاشقین، نسخه خطی ملك، شم 5324. باخرزی، علی بن حسن، دمیة القصر و عصرة اهل العصر، به کوشش محمد تونجی، بیروت، 1391 ق. بیژن نامه، منسوب به ابوالعلاء عطاء بن یعقوب، نسخه خطی موزه بریتانیا، شم Or 2946؛ شورا، خطی. صفا، ذبیح الله، تاریخ ادبیات در ایران، تهران، 1363 ش. _____، حماسه سرایی در ایران، تهران، 1363 ش. عوفی، محمد، تذکره لباب الالباب، با تعلیقات محمد قزوینی، تهران، 1361 ش. فردوسی، شاهنامه، به کوشش ژول مول، تهران، 1345 ش. مسعود سعد سلمان، دیوان، به کوشش رشید یاسمی، تهران، 1318 ش. هدایت، رضاقلی خان، مجمع الفصحاء، به کوشش مظاهر مصفا، تهران، 1339 ش. یاقوت، ادبا. نیز: Blochet, catalogue des manuscrits persans, paris, 1928; Ethe, H., Catalogue of the persian Turkish Hindustani and pusht? Manuscripts in the Bodleian Library, Oxford, 1889; Jules ,Mohl, M., introd. LeLivredes Rois, Paris, 1838; Rieu, Ch., Supplement To the Catalogue of the Persian Manuscripts, London, 189

مآخذ

.

.

38. ابوعلی احمد بن علی بن ابراهیم بن هاشم بن خلیل قمی**39. ابوعلی رازی**

38. ابوعلی احمد بن علی بن ابراهیم بن هاشم بن خلیل قمیممدوح و ساکن ری بوده است. او از بزرگان شیعه و از مشایخ مشهور شیخ صدوق است که صدوق برای او طلب رحمت کرده است. ابن بابویه در تاریخ ری از او یاد کرده و گفته است: «از پدرش و سعد بن عبدالله و عبدالله بن جعفر حمیری و احمد بن ادریس و... استماع حدیث کرد». و صدوق از او روایت می کند.

39. ابوعلی رازی معارفی جلیل و نبیل بوده، صاحب نفحات الانس ترجمه او را از کتاب شیخ الاسلام هروی نقل کرده، از دیگر کتب چیزی به دست نیامد. نشو و نمایش در ری بوده و با جماعتی مؤانست و مجالست داشته؛ از کلمات اوست که گفته: اذا رأیت الله عزوجل یوحشک من خلقه فعلم انه یریدان یونسک بنفسه؛ هرگاه بینی که حق تعالی تو را از خلق وحشت دهد از حاضر نیاسایی و غایب را نجویی. بدان که مراد او آن است که تو را با خود انس و آرام دهد. و نیز از او است که گفته: «چون مرد از خود در طریق طریقت نتواند گذشت چگونه دریافت کند مقام قرب و لذت فناء فی الله را». از او پرسیدند: عاقل کیست؟ گفت: آن کس که داند دنیا را ثباتی نیست و از برای محلی که باقی نخواهد ماند رنج بر خود نبیند و پیوسته متذکر باشد رفتن آن سرای را. یکی از او پرسید: یا شیخ، در دنیا چه باید کرد که فایدتی مرد را حاصل شود و از عقبا بهره برد؟ گفت: چون برین کلام پی بردی که دنیا مزرعه آخرت است تخم نیکی باید کاشت، تا در آن سرای ثمر آن را برداری. سال وفات وی مسطور و مضبوط نیست، همچنان که از ترجمه اش مستفاد گردید ایام زندگانی و وفاتش در مائه سیم هجریه بوده است. والله اعلم.

40. ابو علی مقری رازی

40. ابو علی مقری رازی حسن بن عباس بن ابی مهران مکتباً به ابو علی مقری رازی معروف به جمال از اهل ری بوده ولی در بغداد سکونت داشته و از جماعتی چون سهل بن عثمان عسکری و عبدالؤمن ابن علی زعفرانی روایت نموده است. و او مرد موثقی نزد اهل سنت بوده و جماعتی بسیار از او روایت کرده اند. خطیب بغدادی گوید: من به دو واسطه از او و وی به شش واسطه از پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) روایت نموده که فرمود: مَنْ عَزَى أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ مِنْ مَصِيبَةٍ كَسَاءُ اللَّهِ حَلَّةَ خَضْرَاءٍ يَجْبُرُهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. قيل: يا رسول الله ما يجبر؟ قال: ويغبط بها يوم القيامة؛ کسی که برادر مؤمنش را از مصیبتی که بر او وارد شده است تسلیت و تعزیت بگوید خدا او را از حلّه و لباس سبز بهشتی بپوشاند که جبران شود او را در روز قیامت. گفتند: جبران شود یعنی چه؟ فرمود: یعنی مورد غبطه دیگران واقع شود. خطیب گوید: محمد بن عباس گفت از قول علی بن مناوی که حسن بن عباس رازی در اوایل ماه رمضان 89 در بغداد از دنیا رفت.

41. ابو محمد رازی**42. ابو منصور صیرفی**

41. ابو محمد رازی مجهول و از سلسله روات کلینی و شیخ طوسی است. عطاردی او را از اصحاب امام هادی (ع) معرفی کرده است.

42. ابو منصور صیرفی ابراهیم بن حسین بن حکمان مکنّا به ابو منصور صیرفی مشهور به ابن کرجی از کرج مهاجرت به بغداد نموده و از عبید بن اسماعیل صفار و ابوبکر شافعی و ابو علی بن صواف و طبقه آن حدیث شنیده و روایت کرده و کتابهای بسیار نوشته و می خواست که کتاب حدیث مسندی با علت و دلیل تصنیف کند و ابوالحسن دارقطنی در مجلس او حاضر می شد در هفته یک روز و اعلام می کرد بر اصول احادیث و شیخ ما ابوبکر برقانی نقل می کرد آنها را و در این موقع قرائت می کرد بر او احادیث را و املاء می نمود ابوالحسن دارقطنی علت های آن را تا اینکه مطالب بسیاری جمع شده و تدوین گردید ولی ابو منصور کرجی پیش از آنکه مسند را تمام کند از دنیا رفت. پس برقانی کلام دارقطنی را نقل نموده و مرتب کرد آن را بر مسند و آن را بر ابوالحسن دارقطنی قرائت نمود و ابوالحسن دارقطنی در کتاب مذبح از ابو منصور کرجی حدیثی نقل کرده که آن را بازگو خواهیم نمود. خطیب بغدادی احمد بن علی گوید: خبر داد ما را از ابو منصور قاضی ابو حامد احمد بن محمد بن احمد دلوی از علی بن عمر دارقطنی از ابو علی حسن بن محمد بن شعبه انصاری از عمرو بن معمر عمرکی از یعلی بن عبید از محمد بن عبید از عبیدالله بن عمر از نافع از عبدالله بن عمر که گفت: رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) وقتی که پای مبارک خود را در رکاب می گذارد و راست می نشست بر ناقه و شتر خود از مسجد ذی الحلیفه (میقاتگاه) تهلیل می گفت و احرام می بست. و نیز گوید: پرسیدم از برقانی: آیا از ابو منصور کرجی چیزی یادداشت کردی؟ گفت: «بلی از او مطالب بسیاری تعلیق کردم». نیز برقانی گوید: ندیدم مانند او را، قریب بیست سال با او مصاحبت داشتم، در این مدت پیوسته روزه داشت و در هر شب چهار رکعت نماز می خواند و در هر رکعت یک جزو از قرآن را قرائت می کرد و او چند سال پیش از ابوالحسن دارقطنی از دنیا رفت.

43. ابو عمر مهرانی رازی**44. ابوالفتح رازی**

43. ابو عمر مهرانی رازی بوی از مردم مهران ری بوده، و از عبدالرحمن بن مهدی و یحیی بن سعید قطن و ابوداود طیالسی روایت حدیث می کند، و ابوحاتم رازی از وی روایت کند.

44. ابوالفتح رازی ابوالفتح وزیر طغرل بیک سلجوقی بود، و احوالش در تجارب السلف چنین درج آمده: او اولین وزیر اولین سلطان است از سلجوقیان، و هو ابوطالب محمد طغرل بیک بن مکائیل سلجوق، و در مبدأ کار در اصفهان خدمت علاءالدوله بن کاکویه می کرد صاحب اصفهان، و بعد از آن ملازمت پسرش فرامرز نمود و فرامرز او را به رسالت پیش سلطان طغرل بیک فرستاد، طغرل بیک چون او را بدید پسندید، و فرمود تا ملازم درگاه باشد و او نیز رغبت نمود. طغرل بیک او را خلعت داد و وزارت به او تفویض کرد... [سپس] از اینجا پیش ابوکالیجار بن بویه رفت و به وزارت رسید، و بسیار نگذشت که ابوکالیجار او را معزول کرد و بگرفت، و این حال در شعبان سنه تسع و ثلاثین و اربعمائه بود. ذکر این ابوالفتح تنها در تجارب السلف درج آمده، و در منابع دیگر بنا به استقصاء مرحوم عباس اقبال - خبری از وی دیده نشده است، و بنا به استنباط آن مرحوم این وزیر همان ذوالسعادات محمد بن جعفر بن محمد بن فسانجس است، که در تاریخ 436 به هنگام ورود ابوکالیجار به بغداد وزیر وی بود، و در 439 چنان که در تجارب السلف آمده این سلطان او را بگرفت و در حبس انداخت، و در رمضان سال 440 در حبس بمرد. ابن اثیر اشعاری از محمد بن جعفر وزیر ابوکالیجار مقبوض در 439 - که مرحوم اقبال وی را همان ابوالفتح دانسته - نقل کرده است، این دو بیت از آن جمله است: *أودّعکم وائی ذواکتنا بوارحل عنکم والقلبُ آبی وإنّ فراقکم فی کُلّ حالٍ الأوجع من مفارقة السباب* مرحوم علامه قزوینی نیز در یادداشتهای از وی یاد کرده، و گفته: ...گویا همو است که در مآقروخی با تجلیل زیاد از او نام می برد، و گویا همو باشد که مخدوم صاحب ویس و رامین است... .

45. خواجه ابوالقاسم طهرانی رازی**46. ابوالقاسم علی بن احمد بن محمد بن عمران دقاق****47. ابوالقاسم وسقندی رازی****48. ابوالمفاخر رازی**

45. خواجه ابوالقاسم طهرانی رازی‌وی در آغاز عهد صفویان می زیست، و از طهران به بلاد گرجستان رفت، و هم در آنجا درگذشت.

46. ابوالقاسم علی بن احمد بن محمد بن عمران دقاقممدوح و از مشایخ شیخ صدوق است که صدوق از وی راضی است.

47. ابوالقاسم وسقندی رازی‌وی از دانشمندان و سقندی ری بوده است، و به سال 317 درگذشت.

48. ابوالمفاخر رازی‌ملک الفضلاء ابوالمفاخر رازی از شاعران با نام عصر سلجوقیان بود، و به روزگار سلطان غیاث الدین محمد بن ملک‌شاه می زیست. از فنون علم بهره ای وافر داشت، اشعار او بیشتر به طریق لغز است، و قصائدی مصنوع و متین در مدح امام ثامن ابوالحسن علی بن موسی الرضا (علیه آلاف التحية والثناء) سروده است، که پاره ای از ابیات آنها مغلق و معقد و فهمشان دشوار است، و این ابیات از آن جمله است: بال مرصع بسوخت مرغ ملامع بدناشک زلیخا بریخت یوسف گل پیرهن صبح برآمد ز کوه دامن اطلس کشانچون نفس جبرئیل از گلوی اهرمن... الخ گویا ظاهرا ابوالمفاخر رازی مذکور در فهرست منتخب الدین، و به نقل از آن کتاب در امل الآمل به صورت زیر همو باشد: الشیخ شمس الدین ابوالمفاخر بن محمدالرازی، مداح آل رسول الله صلی الله علیه و آله صالح فاضل. شاعرانی که شیوه وی را تتبع کرده اند، در صفت طلوع نیر اعظم کمتر بدین سیاق گفته اند. شیخ ابوالمفاخر را به نزد شاهان و امیران حسن قبولی تمام بوده است. دولت‌شاه سمرقندی از ابوطاهر خاتونی صاحب تاریخ آل سلجوق نقل کرده، که چون سلطان مسعود بن محمد بن ملک‌شاه، به هنگام عزیمت به مازندران در ولایت ری فرود آمد، سپاهیان او چهارپایان خویش را در مزارع آن شهر رها کردند و زیانی فراوان وارد ساختند؛ ابوالمفاخر این قطعه بساخت و به سلطان فرستاد: ای خسروی که سایس حکم تو بر فلکبرتر ز طاق و طارم کیوان نشسته است لطفت به آستین کرم پاک می کندگرددی که بر صحیفه دوران نشسته است بر تخت ری تو ساکن و از حکم نافذتدر ملک چین به مرتبه خاقان نشسته است شاها سپاه تو که چو مورند و چون ملخبر گرد دخل و دانه دهقان نشسته است باران عدل بار که این خاک سالهاستتا بر امید وعده باران نشسته است سلطان چون این بخواند لشکریان را از خرابی منع و زجر کلی فرمود. مشابه این داستان را زکریای قزوینی به جلال خواری رازی و طغرل بن ارسلان در ری با اشعاری نظیر یا مشابه همین اشعار نسبت داده، و عوفی و امین احمد نیز در ذکر فضل خواری واقعه جلال خواری را با سلطان تکش در ری آورده اند.

49. ابو هلال / ابن هلال رازی

50. ابوالهیثم رازی

49. ابو هلال / ابن هلال رازی مجهول و از اصحاب امام صادق (ع) است.

50. ابوالهیثم رازی وی از نموداران زمان خویش بود، و مؤلفات نصیر بن ابی نصیر نحوی رازی را به نزد او بخواند، و در هرات از وی روایت کرد. قفطی در ذکر نُصَيْرٍ گفته: «وله (نُصیر الرّازی) مؤلفات حسان، سمعها منه ابوالهیثم الرّازی، رواها عنه بهراة». نصیر رازی چنان که باید خود نحو را از کسائی آموخت. سال وفات وی در بغیه الودعة 276 مذكور آمده است.

51. ابو یحیی ابن ابی یحیی رازی**52. اثنا عشری، حاج آقا حسین**

51. ابو یحیی ابن ابی یحیی رازی مجهول و از اصحاب امام صادق (ع) است.

52. اثنا عشری، حاج آقا حسین مرحوم مبرور عالم جلیل و مفسر نبیل آقای حاج آقا حسین اثنا عشری فرزند سید عابد و زاهد حاج سید حاج آقا (رحمة الله علیهما) این بزرگوار قبر شریفش در نزدیکی در حرم مطهر واقع است (در قسمت شرقی رواق به فاصله دو متر از در حرم). عالمی بود جلیل که در امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی نمی کرد. در شهر ری از محبوبیت خاصی برخوردار بود و همگان او را از صمیم دل دوست داشتند. در شهر ری در خانواده یکی از بزرگان و معتمدین آستانه در سال 1318 ق به دنیا آمده و پس از طی دوران کودکی و پایان تحصیلات فارسی و فراگرفتن زبان فرانسه و احراز مقام دبیری، به تحصیل علوم قدیمه در مدرسه محمدیه تهران پرداخت. پس از خواندن مقدمات در عصر مرحوم آیه الله حایری به قم مهاجرت نمود و چندی در مدرسه رضویه سکونت داشت و بعد به مدرسه فیضیه منتقل شد و از محضر مراجع بزرگ و مدرسین حوزه مانند آیه الله مرعشی نجفی و آیه الله حجت و حاج سید محمد تقی خونساری استفاده نمود. در سال 1363 ق به وطن برگشت و تا پایان عمر در آنجا به اقامه جماعت و تبلیغ احکام و تفسیر قرآن و نشر اخبار و احادیث اشتغال داشت. عالمی بود منزوی که به زیور زهد و ورع آراسته و به لباس تقوا و صلاح پیراسته و به کرامت نفس و مناعت طبع موصوف و متعصب در برابر منکرات بود و از نهی آن دریغ نمی داشت. در وفیات روزهای عزا و شهادت ائمه معصومین علیهم السلام بعد از پایان نماز جماعتش مؤمنین را در حال نوحه خوانی و عزا حرکت داده و به آستانه مبارکه مشرف و با خواندن مرثیه سوگواری نموده و خود گریسته و مردم را در مصیبت اهل بیت می گریانید. در برابر اجداد گرامی اش بی ریا و بی آرایش و با اخلاص و صفا بود تا در شب پنجشنبه پنجم ماه شعبان 1384 ق که به مناسبت ولادت حضرت علی بن الحسین علیهما السلام پس از پایان نماز جماعت با حالت کسالت منبر رفت و بعضی از دوستان و ارادتمندانش اظهار کردند حال شما مقتضی نیست منبر روید، گفت: می خواهم تا آخرین نفس به وظیفه ام عمل کنم. چند جمله ای بیش نگفته بود که به عارضه سکته قلبی مبتلا و او را تا از منبر پایین آوردند درگذشت. روز پنجشنبه پنجم ماه شعبان با تجلیل فراوان و تشییع باشکوهی به آستانه آوردند و به خاک سپردند. از آثار او است: 1. تفسیر اثنا عشری، 2. اربعین حسینی که به طبع رسیده است.

53. اثنا عشری (صاحب الزمانی)، حاج آقا حسن

53. اثنا عشری (صاحب الزمانی)، حاج آقا حسنحاج آقا حسن فرزند حاج سید آقا و برادر بزرگوار حاج آقا حسین اثنا عشری از علمای ابرار و ائمه جماعت اخیار شهر ری بود که بعد از مرحوم برادرش به جای نماز او در صحن شریف و مسجد حاج شیخ محمد تقی بافقی اقامه جماعت می نمود. وی بسیار متصلّب در دین بود و مانند برادرش به زهد و تقوا و قدس و ورع موصوف بود. در شهر ری به دنیا آمد و مدتی در بازار اشتغال به کسب داشت و از مریدان خاصّ مرحوم آیه الله بافقی بود که به تشویق آن مرحوم و این نگارنده برای تحصیل به قم آمد و چند سالی از محضر مرحوم آیه الله العظمی مرعشی نجفی و بروجردی و دیگران استفاده نمود. آن گاه برای خدمات دینی به ری برگشت و به جای برادرش به اقامه جماعت و گفتن حدیث پرداخت تا در روز هفتم ماه صفر 1390 ق که از دنیا رفت و در نزدیکی برادر و پدرش مدفون گردید.

54. احمد بن ابراهيم، معروف به علان كليني رازي

55. احمد بن ابراهيم نرمقي رازي

56. احمد بن اسحاق رازي

54. احمد بن ابراهيم، معروف به علان كليني رازي، عالمي شيعي و از كلين فشافويه ري، و از منسوبان محمد بن يعقوب كليني بوده است، و نامش در كتب رجال شيعه درج آمده است.

55. احمد بن ابراهيم نرمقي رازي، اهل ديه نرمق (يا نارمك كنوني) بوده است، و از سهل بن عبد ربه سندی روایت حدیث کند، و محمد بن مرزبان آدمی شیرازی از وی روایت کند.

56. احمد بن اسحاق رازي، در كتب رجال شيعه، رازي مطلق وی است، که ثقة و عدل و از اصحاب ابوالحسن ثالث علی بن محمد الهادی علیهم السلام امام دهم بوده است. برخی وی را از وکلای قائم علیه السلام دانسته اند. او را نزد محدثان و فقیهان شيعه منزلتی عظيم است.

57. احمد بن حسن، ابوعلی رازی

58. احمد بن حسن بن احمد، ابوالعباس خطیب رازی

59. احمد بن حسن بن بندار، ابوالعباس حافظ رازی

60. احمد بن حسن بن حیدره رازی

57. احمد بن حسن، ابوعلی رازی‌وی از امامیان ری و ظاهرا از مشایخ اجازه بوده است، و از ابوالحسین اسدی روایت کند، و تلعبیری نیز از او روایت کند. شیخ طوسی نام او را در کتاب رجال‌بیاورده است.

58. احمد بن حسن بن احمد، ابوالعباس خطیب رازی‌نام وی در التّدوین رافعی درج آمده، که به سال 376 در قزوین از پدرش، از جدش، از پدرش حدیث می‌گفت.

59. احمد بن حسن بن بندار، ابوالعباس حافظ رازی‌رافعی نام وی را در التّدوین بیاورده است، و از محمد بن اسحاق بن عباد استماع حدیث کرد، و خلیل حافظ از وی روایت کند.

60. احمد بن حسن بن حیدره رازی‌نام وی در تاریخ بغداد درج آمده، و در آن شهر از محمد بن ایوب رازی روایت حدیث می‌کرد.

61. احمد بن حسن بن محمد بزاز، حافظ ابوحاتم (ابن خاموش رازی)

62. احمد بن حسن، بیلی رازی

63. احمد بن الحسین بن ابی القاسم، ابوالعباس رازی القصرانی الاذونی

64. احمد بن حسین بن اسحاق بن عتبة، ابوالعباس رازی مصری

61. احمد بن حسن بن محمد بزاز، حافظ ابوحاتم (ابن خاموش رازی) وی از واعظان مشهور ری بود، و خط را خوش می نوشت، و به قزوین رفت، و از عالمان آنجا استماع حدیث کرد، و نیز در آنجا جمعی از وی استماع حدیث کردند. از ابوالحسن علی بن احمد بن ادريس روایت کند.

62. احمد بن حسن، بیلی رازی وی از قریه بیل ری بوده است، و از محمد بن حمید رازی روایت کند، و ابوجعفر عقیلی نیز از وی روایت کند.

63. احمد بن الحسین بن ابی القاسم، ابوالعباس رازی القصرانی الاذونیوی اهل آذون از دیه های قصران خارج (شمیران کنونی) بوده است، و از صلحای مشایخ زیدیه به شمار است، و چون به ری در می آمد به وی تبرک می جستند، و محضرش را مغتنم می شمردند. سمعانی از او در آذون قصران روایت کند، و لادتش در آن به سال 495 اتفاق افتاد.

64. احمد بن حسین بن اسحاق بن عتبة، ابوالعباس رازی مصریوی از محدثان زمان خویش بود، و از مقدم بن داود رعینی و طبقه وی استماع حدیث کرد. وفاتش به سال 357 بود.

65. احمد بن حسين بن علي بن ابراهيم، حافظ ابوزرعه رازی صغیر

66. احمد بن حسين، فناکی رازی

67. احمد بن عبدالله بن سليمان، ابوالحسن رازی

68. احمد بن عبدالله بن علي، ابوالعباس الفرائضي رازی

65. احمد بن حسين بن علي بن ابراهيم، حافظ ابوزرعه رازی صغیر وی از عالمان بنام زمان خویش بود، و به سال 347 به دمشق درآمد، و از محضر مشایخ آنجا استفادت جست؛ و هم در آنجا حدیث بگفت. احمد کثیرالسفر بود، و بدین سبب او را لقب جوال دادند، او مشایخ فراوان داشت که از جمله آنها عبدالرحمن ابن ابی حاتم است، و جمعی از اکابر نیز مانند تمام رازی و دیگران از وی روایت کنند. احمد حسین به سال 375 در طریق مکه مفقود گردید.

66. احمد بن حسين، فناکی رازی فناکی فقیهی شافعی مذهب بود، و در عراق و خراسان فقه بیاموخت، و تألیفاتی دارد که کتاب المناقضات از آن جمله است. وی به سال 448 درگذشت.

67. احمد بن عبدالله بن سليمان، ابوالحسن رازی نام وی در تاریخ بغداد درج آمده است. این قول را که از لطفی خالی نتواند بود _ از اعمش نقل کرده است: «التحمّل للأصدقاء ثلثا الطرف.»

68. احمد بن عبدالله بن علي، ابوالعباس الفرائضي رازی وی به بغداد درآمد، و از سلیمان بن معافی بن سلیمان حدیث بگفت. ابوالحسن دارقطنی و ابوحفص بن شاهین از وی روایت کنند.

69. احمد بن عبدالله صنعائی، ابوالعباس رازی یمنی

70. احمد بن علی حافظ، ابوبکر رازی اسفراینی

71. احمد بن علی، ابوبکر فقیه رازی

72. احمد بن علی بن اسماعیل بن علی بن ابی بکر، ابوالعباس اسفدنی رازی

69. احمد بن عبدالله صنعائی، ابوالعباس رازی یمنیوی از مورخان عصر خویش بوده است. از تصانیفش در السحابة فی مواضع و فیات الصحابة، و تاریخ یمن است. وی پس از سال 460 درگذشت.

70. احمد بن علی حافظ، ابوبکر رازی اسفراینیوی را محدثی ثقه و مفید دانسته اند، و در فن خویش سعی و جهدی داشت. از زاهر بن احمد فقیه و شافع بن محمد و گروهی دیگر حدیث می گفت، و ابوصالح مؤذن و دیگران از وی روایت کنند. درگذشتش پیش از سال 430 بود.

71. احمد بن علی، ابوبکر فقیه رازیوی شیخ حنفیه و امام اصحاب رأی بود، و با ابوالحسن کرخی مصاحبت داشت. در زهد و دین شهرتی یافت. سمت قاضی القضاتی بر وی عرضه داشتند، و نپذیرفت. او را مصنفاًتی چند است، چون شرح مختصر الطحاوی، احکام القرآن، المناسک. وفاتش به سال 370 بود.

72. احمد بن علی بن اسماعیل بن علی بن ابی بکر، ابوالعباس اسفدنی رازیوی از محدثان ری، و از قریه اسفدُن آنجا بود، که به سال 291 در مراجعت از حج در بغداد درگذشت. از ابراهیم بن موسی فراء نقل حدیث کند، و ابوالقاسم طبرانی نیز از وی روایت کند.

73. احمد بن علی بن عباس، ابوالعباس (یا ابوعلی) خضیب ایادی رازی

74. احمد بن علی بن عبدالرحیم، ابوعلی رازی

75. احمد بن علی بن عمر بن حبیش، ابوسعید اشعری رازی

76. احمد بن علی بن عیسی بن مالک، ابوعبدلله رازی

77. احمد بن عیسی بن علی بن ماهان، ابوجعفر رازی

73. احمد بن علی بن عباس، ابوالعباس (یا ابوعلی) خضیب ایادی رازی‌وی از عالمان شیعی مذهب ری در قرن چهارم و متهم به غلو است. کتاب الشفا والجلال فی الغیبة، و کتاب الفرائض، و کتاب الآداب و غیر اینها را تألیف کرد.

74. احمد بن علی بن عبدالرحیم، ابوعلی رازی‌وی به قزوین رفت، و از ابوالحسن قطنان استماع حدیث کرد.

75. احمد بن علی بن عمر بن حبیش، ابوسعید اشعری رازی‌وی به بغداد درآمد، و از محمد بن ایوب و احمد بن نصر رازیان حدیث بگفت. دارقطنی و ابن شاهین از وی روایت کنند.

76. احمد بن علی بن عیسی بن مالک، ابوعبدلله رازی‌وی از عالمان بنام عصر بود، و به بغداد درآمد و در جانب شرقی منزل گرفت. از ابوحاتم محمد بن ادریس رازی و احمد بن حمویه رازی روایت حدیث می کرد، و محمد بن اسماعیل وراق و ابوحفص بن زیات نیز از وی روایت کنند.

77. احمد بن عیسی بن علی بن ماهان، ابوجعفر رازی‌وی سفری به بغداد کرد، و آنجا از ابی غسان زنیج و غیره حدیث بگفت. مکرم ابن احمد قاضی از وی روایت کند.

78. احمد بن فارس، علامه ابوالحسین رازی

78. احمد بن فارس، علامه ابوالحسین رازی‌وی از لغت دانان ری است، و چندی در همدان بماند، و از ابوالحسن قطن و گروهی دیگر روایت کند. از تألیفاتش الْمُجْمَل است. احمد بن فارس به سال 395 در ری درگذشت. از مشکلات کار در فراهم آوردن احوال رجال ری شباهتهایی است که گاه در ترجمه حال دو یا سه تن مشهود می افتد، که سبب آن در پاره ای از موارد خلطی است که به گذشت زمان به سبب بی دقتی پاره ای از روایات در احوالشان رخ داده، و در برخی از مواضع نیز هر دو یا هر سه شرح حال از آن يك تن است که به سبب حذف نام پدر یا بعضی از اجداد در یکی و یا اشتباه در ولادت و وفات و یا موطن در دیگری سبب تصور تعدد شخصیت شده است، که تمیز آنها مستلزم تحقیق کافی و صرف وقت فراوان است و گاه مطلقا امکان پذیر نمی نماید، و بدین نکته در هر موردی که پیش آمده اشارتی رفته است، در اینجا نیز احوال احمد بن فارس رازی همانندی کامل با احوال احمد بن فارس قزوینی مذکور در ص 410 جلد دوم ری باستان دارد، با این تفاوت که اصل احمد بن فارس مذکور در منابع آنجا از همدان دانسته شده که به قزوین و زنجان و ری رفته، اما این احمد فارس را ذهبی در العبر - که قولش در این صفحه مذکور افتاده - رازی دانسته که نزیل همدان بوده است، و به موجب شواهد و قرائن دیگر هر دو یکی هستند، تنها رعایت احتیاط را در دوجا ثبت افتاد، وگرنه عدم تعرض به نام وی در این مورد اولی بود. چنین مشکلی در باب پاره ای از نواحی و اماکن ری نیز وجود دارد.

79. احمد بن فرات، ابومسعود حافظ رازی

80. احمد بن محمد، ابوبکر مقرئ زاهد رازی

81. احمد بن محمد، ابوالحسین رازی

82. احمد بن محمد، ابوزرعه رازی

79. احمد بن فرات، ابومسعود حافظ رازی‌وی از حدیث دانان بنام است، و طوف بلاد می کرد، و شام و مصر و بغداد و بصره و کوفه و حجاز و یمن و جزیره را بدید، و از ابا أسامه و طبقه وی استماع حدیث کرد. مسند و تفسیر تألیف نمود. گفته اند که او را با محمد بن یحیی بن مُنْدة مجارات و منازعت بود. و أبوعمران رقی و حسن بن محمد بصری از وی روایت کنند. احمد بن فرات به سال 258 درگذشت.

80. احمد بن محمد، ابوبکر مقرئ زاهد رازی‌وی به سال 496 در قزوین حدیث می گفت.

81. احمد بن محمد، ابوالحسین رازی‌نام وی در التدوین رافعی درج آمده، و در قزوین از سلیمان بن یزید استماع حدیث کرد.

82. احمد بن محمد، ابوزرعه رازی‌وی از مشایخ عصر و شاگرد شبلی بوده است، گفته اند که او همه روزه طیبیت می کرد و درویشان را می خنداند. از شهر ری و پاره ای بلاد دیگر دانشمندان متعدد برخاسته اند، که کنیه ابوزرعه داشته اند.

83. احمد بن محمد بن ابی سلم، ابوالحسین رازی

84. احمد بن محمد بن ابی سلمه رازی

85. احمد بن محمد بن حسن بن زیاد، ابوبکر رازی

83. احمد بن محمد بن ابی سلم، ابوالحسین رازی رافعی وی را واسع الراویه و مشهور دانسته است، و در قزوین حدیث می گفت. ابن ابی حاتم و اسحاق بن محمد از او روایت کنند. وی در سال 272 زنده بود.

84. احمد بن محمد بن ابی سلمه رازی وی به بغداد رفت، و از سهل بن عثمان عسکری و حفص بن عمر مہرقانی حدیث بگفت. اسحاق بن محمد بن فضل زیّات و ابوسعید ابن اعرابی از او روایت کنند. احتمال اتحاد دو تن اخیر می رود.

85. احمد بن محمد بن حسن بن زیاد، ابوبکر رازی وی برادر ابویحیی زعفرانی است. به بغداد رفت، و در آنجا از محمد بن حمید رازی و محمد بن یحیی الذہلی حدیث بگفت. محمد بن عمرو عقیلی و عبدالباقی بن قانع از وی روایت حدیث کنند.

86. احمد بن محمد بن حسين حافظ، ابوالعباس بصير رازی ضرير

87. احمد بن محمد بن حمزه، فرائضى رازی

88. احمد بن محمد بن دراج، ابوجعفرالقطان رازی الاصل

89. احمد بن محمد بن سليمان، ابوغالب رازی

86. احمد بن محمد بن حسين حافظ، ابوالعباس بصير رازی ضريروى را از ارکان حديث دانسته اند، و خطيب توثيقش کرده است. از عبدالرحمن بن ابى حاتم روايت کند. در نيشابور از ابوحامد بن بلال و گروهى ديگر استماع حديث کرد. به قزوین و بخارا و نيشابور و بغداد سفر کرد. اين محدث کور از مادر بزاد، اما هوش سرشار داشت. وی به سال 399 درگذشت. ابوالقاسم ازهرى و محمد بن عبدالملك بن بشران و سليم رازی از وی روايت کنند.

87. احمد بن محمد بن حمزه، فرائضى رازیوى به بغداد از ابوالعباس اصم نيشابورى حديث بگفت، و يوسف بن عمر قواس از او روايت کند.

88. احمد بن محمد بن دراج، ابوجعفرالقطان رازی الاصلوى از حسن بن عرفه و ابويحیی محمد بن سعيد بن غالب ضرير عطار روايت حديث کند، و ابوحفص بن شاهين و عبدالله بن احمد بن عبدالله تمار از او روايت کنند.

89. احمد بن محمد بن سليمان، ابوغالب رازیوى از عالمان شيعى مذهب رى، و شيخ اين فرقه در عصر خویش بود. او را تأليفاتى بوده است، مانند التواريخ که قريب هزار ورقه از آن نوشته شد ولى ناتمام ماند، و ادعيه السفر و الافضال. وی به سال 368 درگذشت.

90. احمد بن محمد بن سهل، ابوبکر رازی

91. احمد بن محمد بجلی، ابومسعود محدث رازی

92. احمد بن محمد بن فضل، ابوالعباس رازی معروف به غضبان

93. احمد بن محمد بن مظفر رازی

90. احمد بن محمد بن سهل، ابوبکر رازی‌وی از محمد بن عثمان و محمد بن عبدالله بن ابی الثلج روایت کند، و ابوالحسن قطن و دیگران از او روایت کنند. احمد به سال 295 در قزوین حدیث می گفت.

91. احمد بن محمد بجلی، ابومسعود محدث رازی‌وی پسر ابوبکر رازی محمد بن عبدالله بن عبدالعزیز بن شاذان صوفی واعظ است؛ به سال 449 درگذشت، و دارای تصانیفی است.

92. احمد بن محمد بن فضل، ابوالعباس رازی معروف به غضبانوی از شاگردان احمد بن فارس بوده است، و به سال 418 به قزوین رفت، و از کتاب احمد بن فارس حدیث بگفت.

93. احمد بن محمد بن مظفر رازی‌وی از فقهای حنفیه ری بوده است، از مؤلفات او، حل مشکلات مختصرالقدوری فی الفروع (در فقه حنفی) است. احمد به سال 500 درگذشت. در معجم المؤلفین نام احمد بن مظفر رازی دیگر با همین مشخصات مذکور است که به سال 642 درگذشت.

94. احمد بن محمد بن مظفر بن مختار، ابوالمحمّد بدرالدین رازی

95. احمد بن محمد بن مقاتل، ابوبکر رازی

96. احمد بن محمد بن نصر، سمسار رازی

94. احمد بن محمد بن مظفر بن مختار، ابوالمحمّد بدرالدین رازی وی از عالمان و ادیبان حنفی مذهب ری بوده است. از مصنفات او است: اذکار القرآن فی الادعیه، الاستدراک فی الحدیث؛ المقامات (در 12 مقامه). سال وفاتش را در حدود 631 نوشته اند.

95. احمد بن محمد بن مقاتل، ابوبکر رازی وی به بغداد رفت، و از پدر خویش و احمد بن بکر بن یوسف حدیث بگفت. عبدالباقی بن قانع و ابوالقاسم طبرانی از وی روایت کنند. رافعی نیز از احوال وی در التدوین شرحی بیاورده است. ذکر پدر وی به جای خویش بیاید.

96. احمد بن محمد بن نصر، سمسار رازی نام وی در لسان المیزان به نقل از تاریخ ری منتجب الدین درج آمده، می گوید: او از بزرگان و شیوخ امامیه است. علی بن محمد قمی از وی و وی از جعفر بن حسن بن شهریار قمی روایت می کند.

97. احمد بن محمد بن هشتم عجلي

98. احمد بن محمد بن يحيى شحام، ابوالعباس رازى

99. احمد بن موسى رازى

100. احمد بن يعقوب، مقرى رازى

101. ميرزا احمد قانعى طهرانى رازى

97. احمد بن محمد بن هشتم عجليثقه و از مشايخ صدوق است که صدوق از او راضى است.

98. احمد بن محمد بن يحيى شحام، ابوالعباس رازىرافعى در التدوين ذکر کرده است، که وى قبل از سال 300 به قزوین درآمد.

99. احمد بن موسى رازىوى در نحو و لغت دست داشت، و بليغ و غزيرالروايه بود. از مؤلفاتش تاريخ اندلس است. به سال 344 درگذشت.

100. احمد بن يعقوب، مقرى رازىوى در تاريخ تسلطى داشت، و كتاب تاريخ اخبار بنى العباس را تأليف کرد، وفاتش به سال 300 بود.

101. ميرزا احمد قانعى طهرانى رازىوى از شاعران اوائل عهد صفوى است و قانعى تخلص داشت؛ و سرگرم کارهاى ديوانى بود.

102. اسحاق بن اسماعیل رازی، ملقب به حیویه

103. اسحاق بن سلیمان القیسی، ابویحیی علامه رازی

104. اسعد بن سعد بن محمد، حمامی رازی

105. اسماعیل بن احمد بن عباس بن ابراهیم عصار، ابوسعید بن ابی علی رازی

102. اسحاق بن اسماعیل رازی، ملقب به حیویه نام طبقات سعد در طبقات نام حیویه را در ردیف فقیهان و محدثان قرون اولیه هجری ذکر کرده است. وی حدیث می گفت، و جمعی از او روایت کرده اند، و به ری درگذشت.

103. اسحاق بن سلیمان القیسی، ابویحیی علامه رازی وی با فضیلت و ثقه بود، و به کوفه رفت و چند سال در آنجا بزیست. سپس به ری بازگشت. از حنظله بن ابی سفیان و ابن ابی ذئب و جمعی دیگر روایت کند، و احمد بن حنبل و محمد بن رافع از او روایت کنند. وی عابدی خاشع بوده است، و یکی از ابدالش دانسته اند. وفاتش در ری به سال 199 بود.

104. اسعد بن سعد بن محمد، حمامی رازی وی فقیهی صالح و شیعی مذهب بوده است، و بر شیخ اجل شمس الاسلام حسن بن حسین بن بابویه بخواند.

105. اسماعیل بن احمد بن عباس بن ابراهیم عصار، ابوسعید بن ابی علی رازی نام وی در التذوین رافعی درج آمده، که از ابوسعید سمان و دیگران استماع حدیث کرده.

106. اسماعیل بن اسماعیل، مجدالدین رازی**107. اسماعیل بن حمدون، ابوالقاسم رازی****108. اسماعیل بن زیاد دولابی رازی****109. اسماعیل بن علی بن حسین بن محمد زنجویه، ابوسعید سمان رازی**

106. اسماعیل بن اسماعیل، مجدالدین رازی‌وی از فقهای عصر خویش در ری بود، و به شغل قضا اشتغال داشت، از مصنفاتش القرائن الرکنیه فی فروع الفقه الشافعی است، وی به سال 750 درگذشت.

107. اسماعیل بن حمدون، ابوالقاسم رازی‌رافعی در التدوین نام وی را در ردیف دانشمندانی که از قزوین دیدن کرده اند بیاورده است.

108. اسماعیل بن زیاد دولابی رازی‌اسماعیل بن زیاد دولابی رازی از محدثین ری است و از مالک بن انس و ابو یوسف قاضی روایت می نمود و پسرش محمد بن اسماعیل از او روایت می کرد. خطیب گوید: خبر داد ما را از هری از علی بن عمر حافظ که می گفت: اسماعیل بن زیاد اصلاً دولابی بود ولی در بغداد سکونت داشت.

109. اسماعیل بن علی بن حسین بن محمد زنجویه، ابوسعید سمان رازی‌ابن زنجویه را مؤلفات فراوان بوده است، و برای کسب دانش رخت سفر غربت بست و در عراق و مکه و مصر و شام استماع حدیث کرد، و از مُخَلَّص و طبقه وی روایت کند. در مذهب ابوحنیفه و شافعی بصیر بود اما طریقت اعتزال داشت، و از رؤوس ایشان به شمار می آمد. ابوبکر خطیب و دیگران از وی روایت کنند. به نقل ابن حجر نام وی در تاریخ ری منتجب الدین درج بود. از محضر قریب چهارهزار استاد استفادت جست، و به سال 445 یا 447 درگذشت. وی از کبار حفاظ، و در قراءت ممتاز، و در حدیث و فقه و زهد و عبادت و تبحر در علم زبانزد بود.

110. اعین، ابومعاذ رازی

111. افضل سارانی رازی

112. افضل نامی

110. اعین، ابومعاذ رازی‌وی عالمی شیعی بوده، و در عهد حضرت امام محمدباقر علیه السلام می زیسته، و از اصحاب آن حضرت به شمار بوده است. تفرشی در نقدالرجال به نقل از رجال شیخ طوسی او را از صحابه آن حضرت دانسته است.

111. افضل سارانی رازی‌ساران محلّتی از قصبه طهران بوده، و افضل در آغاز عهد صفویان از آنجا برخاسته است، وی را در هجو و هزل دستی بود؛ این مطلع از او است: تا باغ حسن تازه شد از نوبهار عشق‌گلها شکفت بر رخم از لاله زار عشق

112. افضل نامی‌وی نیز در آغاز سلطنت صفویان از قصبه طهران برخاسته، و اشعارش بغایت مسین و رنگین است، او در جوانی به مفاجات درگذشت. برخی گمان برده اند که نوربخشیّه آن حدود مسمومش ساختند؛ این مطلع او را است: همیشه داغ غمم بر دل حزین بودستگلی که چیده ام از عاشقی همین بودست

113. مولانا امیدی طهرانی رازی

113. مولانا امیدی طهرانی رازی‌امیدی معاصر شاه اسماعیل صفوی بود. مولد وی قصبه طهران است، و پدرش رئیس و کدخدای آنجا بود. امیدی در جودت طبع و حدّت ذهن سرآمد همه شاعران عصر خویش بود. در آغاز شباب جهت تحصیل علم به شیراز رفت و در سلك شاگردان مولانا جلال الدین محمد دوانی منخرط گردید، و کتب متداول زمان را بخواند، و در طب نیز رنج برد، و سرانجام در فنون فضیلت و کمال منتهی گردید. ظاهراً در اواخر کار در طهران مقیم بود، و در همانجا به سال 925 جمعی بر سرش ریختند و به قتلش رساندند، بعضی از مردم این جنایت را به نوربخشیه آن دیار نسبت کرده اند. اشعار امیدی به غرابت خیالات و بدایع معانی مزین است؛ این ابیات ازوست: تا به خاطر باشد ای بد عهد پیمان منتبسته بر انگشت باید رشته جان منت *** ای جغد به ویرانه ما خانه نسازی ترسم که تو هم با من دیوانه نسازی *** کس را نینم روز غم جز سایه در پهلوی خود آنهم چو بینم سوی او گرداند از من روی خود پسر امیدی خواجه محمد طاهر نیز از پیرایه فضیلت عاطل نبوده است.

114. امین احمد رازی

114. امین احمد رازی امین احمد مؤلف تذکره عمومی هفت اقلیم است، که در آن شاعران را به ترتیب اقلیم طبقه بندی کرده و ترجمه احوال ایشان را بیاورده است. پدر وی خواجه احمد مورد لطف شاه طهماسب صفوی قرار داشت، و چند سال کلانتری ری بدو واگذار بود. امین احمد هفت اقلیم را به سال 1002 پس از شش سال صرف وقت به پایان آورد.

115. بدرکیابن شرفشاه بن محمد حسینی رازی

116. برهان الدین رازی هروی (یا برهان الدین عطاء الله)

مآخذ

حرف ب 115. بدرکیابن شرفشاه بن محمد حسینی رازی شیخ حر عاملی نام وی را در امل الآمل به نقل از منتجب الدین ذکر، و با ادات «فاضل، دین» توثیق کرده است.

116. برهان الدین رازی هروی (یا برهان الدین عطاء الله) دانشمند، شاعر و مدرّس مدارس هرات در سده نهم. از اوایل زندگی و تحصیلات او اطلاعی در دست نیست. در بسیاری از منابع قرن نهم و دهم (از جمله: تذکرة الشعراء دولتشاه سمرقندی، هفت اقلیم امین احمد رازی، مجالس المؤمنین قاضی نورالله)، نامی از او نیامده است. مجالس النفاث امیر علیشیرنویسی که در زمان حیات برهان الدین نوشته شده است، قدیم ترین منبعی است که آگاهی‌هایی درباره او به دست داده است. امیر علیشیر (ص 91)، برهان الدین رازی را از «بزرگ‌زادگان هرات» و «جوانی دانشمند» شمرده که در مدرسه شاهرخ میرزا تدریس می کرده است. البته جوان بودن برهان الدین رازی در هنگام تألیف مجالس النفاث (896)، تا حدّ زیادی تردیدآمیز می نماید؛ زیرا او رساله جواهرالاسماء را در فنّ معما، به نام ابوالقاسم بابر میرزا (حك: 852-861) سالها پیش از آن نوشته بوده است (همانجا؛ خواندمیر، 1362 ش، ج 4، ص 341)؛ آقابزرگ این بابر را با ظهیر الدین محمد بابر، متوفی 937، اشتباه گرفته است (ذریعه، ج 9، قسم 1، ص 133). با توجه به رواج معمانویسی در آن روزگار (صفا، ج 4، ص 117-120)، این احتمال وجود دارد که برهان الدین نیز برای پسند خاطر پادشاهی شاعر چون بابر میرزا (همو، ج 4، ص 131)، اثری در خور رقابت با دیگر آثار مشابه پرداخته باشد، و این خود مستلزم پختگی و تجربه بوده است. بنابراین، حتی اگر زمان تألیف جواهرالاسماء را با آخرین سال سلطنت بابر میرزا (861) برابر بدانیم، برهان الدین در 896 می بایست میانسالی خود را نیز پشت سر گذاشته باشد. ظاهراً در فهرستهای کتب خطی نامی از جواهرالاسماء نیامده و به علت دسترس نبودن این اثر، زبان و نیز نظم یا نثر بودن آن مجهول است. استناد به تنهاییت فارسی، که امیر علیشیر (ص 91) نقل کرده است، برای داوری قطعی درست و کافی به نظر نمی رسد، گرچه این اطمینان وجود دارد که وی شاعر نیز بوده است. منابع قدیم تر تنها دو بیت او را که به مناسبت امارت یا «مُهداری» امیر علیشیر در 876 سروده، ذکر کرده اند (همانجا؛ خواندمیر، 1362 ش، ج 4، ص 160؛ همو، 1372 ش، ص 210). در دوره معاصر، آقابزرگ وی را در شمار شاعران شیعه مذهب آورده و از دیوان او نیز یاد کرده است (ج 9، قسم 1، ص 133). به نوشته منابع، برهان الدین در فضل و دانش بر بیشتر فضلا و دانشوران عصر خویش برتری داشته است. وی علاوه بر تدریس، در خانقاه امیر علیشیر موسوم به «اخلاصیه» نیز به افاده مشغول بوده است (خواندمیر، 1362 ش، ج 4، ص 341؛ همو، 1372 ش، ص 210). خواندمیر وی را به «سعت مشرب و میل به صحبت اهل طرب» ستوده است (1362 ش، همانجا). همچنین خواندمیر از شخصی به نام امیر برهان الدین عطاء الله (متوفی 919) سخن گفته و قطعه ای از وی به مناسبت انتصاب امیرعلیشیر به حکومت استرآباد به فرمان سلطان حسین بایقرا، نقل کرده است، اما یکی شمردن این دو درست نیست، زیرا برهان الدین رازی هفده سال پیش تر در گذشته بوده است (1362 ش، ج 4، ص 180، 341، 353؛ 1372 ش، ص 218). مآخذ محمد محسن آقابزرگ طهرانی، الذریعة الی تصانیف الشیعة، چاپ علی نقی منزوی و احمد منزوی،

بیروت 1403/1983. امیر علیشیر نوائی، تذکره مجالس النفائس، چاپ علی اصغر حکمت، تهران 1363 ش. غیاث الدین بن همّام
الدین خواندمیر، تاریخ حبیب السیر، چاپ محمد دبیر سیاقی، تهران 1362 ش.
_____، مآثر الملوک، به ضمیمه خاتمه خلاصه الاخبار و قانون همایونی،
چاپ میرهاشم محدث، تهران 1372 ش. ذبیح الله صفا، تاریخ ادبیات در ایران، ج 4، تهران 1363 ش.

117. بکر بن صالح رازی

117. بکر بن صالح رازی وی شیعی و از صحابه حضرت موسی بن جعفر بوده است، احوالش در رجال نجاشی بدین صورت ضبط افتاده است: بکر بن صالح الرازی مولی بنی ضبّه، روی عن ابی الحسن موسی علیه السلام مضعیفٌ. له کتاب نوادر یرویه عدّه من أصحابنا. ابن شهر آشوب کتب زیر را نیز به وی نسبت داده است: درجات الايمان و وجوه الکفر، الاستغفار، الجهاد. نام وی در منابع معتمد شیعه درج است.

118. بنداربن احمدبن عبدالله رازی بزار

119. سید بهاء الدین رازی

118. بنداربن احمدبن عبدالله رازی بزارنام وی در التدوین درج است، و به قزوین از ابوالفتح راشدی استماع حدیث کرد.

119. سید بهاء الدین رازیوی سرپرست هیأتی بود که سلطان محمد خوارزمشاه برای تحقیق و تفحص نزد چنگیز خان مغول فرستاد.

120. تقی بن ابی طاهر بن هادی، نقیبِ رازی

121. تمام بن محمد بن عبدالله بن جعفر، حافظ ابوالقاسم بجلی رازی

حرف ت 120. تقی بن ابی طاهر بن هادی، نقیبِ رازی بوی فاضلی باورع بود، و بر عالم اجل مرتضی ذوالفخرین بخواند.

121. تمام بن محمد بن عبدالله بن جعفر، حافظ ابوالقاسم بجلی رازی دمشقی تمام در حدیث شامیین دستی قوی داشت، و آن را نیک می دانست. از خیشمه و ابوعلی حصائری و طبقه ایشان روایت کند، و از پدر خویش و جمعی دیگر از بزرگان فن استماع حدیث کرد. در شیوه خویش بی مانند بود؛ و گفته اند در حفظ و خبر چون او دیده نشد. وی به سال 414 در 84 سالگی درگذشت، و در صنف خویش مأمون و ثقه بوده است، پدرش ابوالحسین از محدثان بنام ری بود.

122. ثابت بن یحیی بن یسار

حرف ث 122. ثابت بن یحیی بن یساروی کاتبی جلد در دربار مأمون بود، و حساب بغایت نیکو می دانست، جز آنکه سریع الحركات و تند خو و تیز و سریع الغضب بود.

123. جریر بن عبدالحمید بن جریر [بن] قرط بن هلال، ابوعبدالله رازی

124. جعفر بن احمد بن محمد، ابوالقاسم رازی

حرف ج 123. جریر بن عبدالحمید بن جریر [بن] قرط بن هلال، ابوعبدالله رازی نام وی در طبقات ابن سعد و تاریخ بغداد و التدوین درج آمده، و اصلش از کوفه بود و به سال 107 در آنجا ولادت یافت؛ از مغیره بن مقسم و حصین بن عبدالرحمن روایت کند، و ابوداود طیالسی و دیگران از او روایت کنند، و به سال 188 در ری درگذشت.

124. جعفر بن احمد بن محمد، ابوالقاسم رازی وی از مشایخ بزرگ عصر بود و به نیشابور می نشست، مالی فراوان داشت و همه را خرج این طائفه کرد. مشایخ ری گفته اند: ابوالقاسم رازی را چهار چیز بود که کس دیگر را نبود: جمال و مال و زهد به کمال و سخاوت بی زوال؛ وی به سال 378 درگذشت.

125. جعفر بن احمد بن وندك، ابو عبدالله رازى**126. مولا جعفر رازى**

125. جعفر بن احمد بن وندك، ابو عبدالله رازى هوى از متكلمان و محدثان شيعى مذهب رى بوده، و كتابى در امامت نوشته است.

126. مولا جعفر رازى جعفر بن الغازى القزوينى الرازى عالم جليل محدث من اعلام القرن الحادى عشر، سكن قزوین متلمذا على أخيه المولى خليل القزوينى و ساح و تجول في بلاد كثيرة باحثا منقبا و كتب بخطه الجيد و صحح و قابل كتبا كثيرة في التفسير و الحديث و غيرهما. كتب حواشي تدل على فضله على نسخة من فروع الكافي بدأبها في قزوین سنة 1060 و أتمها في قرية عبدالعظيم في جمادى الاولى سنة 1068. و كتب في ثلاثة أشهر كتاب الكاشف للزمخشري، وأتمه في يوم الخميس أول جمادى الاولى سنة 1067. و كتب بخطه كتاب المجازات النبوية للشريف الرضوي و فرغ منه يوم الاثنين 13 جمادى الاولى سنة 1098 ثم صححه و كتب عليه تعاليق و بلاغات. و أتم كتابة نفس الكتاب للمرة الرابعة في يوم السبت ثامن شهر محرم سنة 1099، و تمنى في آخره أن يعيد كتابته مرارا كثيرة. له زين المؤمن ألفه سنة 1082.

127. جعفر بن عبدالله بن فناکی، ابوالقاسم رازی**128. جعفر بن محمد بن ابی زید / ابی یزید****129. جعفر بن محمد بن احمد بن عباس، دوریستی (درشتی) رازی**

127. جعفر بن عبدالله بن فناکی، ابوالقاسم رازی وی مسند محمد بن هارون رویانی را، از او روایت کند؛ در سال 383 درگذشت.

128. جعفر بن محمد بن ابی زید / ابی یزید مهمل و از اصحاب امام رضا (ع) است و محمد بن عیسی از او روایت می کند.

129. جعفر بن محمد بن احمد بن عباس، دوریستی (درشتی) رازی شیخ منتجب الدین در احوال وی گفته: الشيخ الجلیل، أبو عبدالله، جعفر بن محمد الدوریستی، ثقة عین عدل. قرأ علی شیخنا المفید، أبی عبدالله محمد بن محمد بن نعمان. وی از اکابر علمای امامیه در ری و معاصر شیخ طوسی بوده است، از شیخ مفید بی واسطه و از شیخ صدوق به واسطه پدرش محمد روایت کند، او را مؤلفات فراوان است، مانند کتاب الکفایة و کتاب الرد علی الزیدیه و غیره. * مرحوم علامه سید عبدالعزیز طباطبائی در ذیل مطالب منتجب الدین در شرح حال دوریستی تحقیقاتی دارد که عیناً نقل می شود: هو جعفر بن محمد بن احمد بن العباس بن محمد بن العباس بن الفخر الرازی الدوریستی العبسی من ذریة حذیفة بن الیمان، ولد سنة 380 و بقى الى سنة 473. قال فيه المحدث النوری فی الخاتمة 480. «العالم الجلیل المعروف بیته آباء و أبناءً بالفقاهة والفضل». قال فی النقص ص 145: «سمع الحدیث الكثير، و صنف فی انواع من العلوم معظمها للغة عنه. و كان الوزیر نظام الملك الطوسی یقصدہ من الری الی دوریست فی كل أسبوعین مرة یقرأ علیه و یسمع منه الحدیث و یتبرک بأنفاسه، و هو علم مشهور من أعلام الطائفة، وأسرتہ مشهورة بالعلم والفضل والعفاف والامانة خلقاً عن سلف، و هو والد الحسن وجد ابی تراب بن الحسن، ولابنه الحسن بن جعفر قصائد فی مدح نظام الملك، ذكره الباخری فی دمیة القصر». وكرر صاحب النقص ذكر الدوریستی المترجم فی ص 210 فی عد المشاهیر من أعلام الشیعة فقال: «[ومنهم] الشیخ المعتمد جعفر الدوریستی المصنف المدرس والمذكر الزاهد المقبول...». أقول: فلا-ریب أن هذا الشیخ (رحمه الله) كان مقيماً بقریته «دوریست» بعد عودته من العراق، و دوریست علی فرسخین من الری غریبها و یقال لها الآن طرشت بفتحین بحیث كان یقصدہ نظام الملك فی كل أسبوعین مرة یذهب إلیه من الری یقرأ علیه و یرجع. ولكن عبدالغافر الفارسی حسبہ من دویس من قری بیهق، فترجم له فی السیاق كما فی منتخبه ق 51 و قال: «جعفر بن محمد بن احمد بن العباس الفقیه ابو عبدالله الدویسی - قریة من قری بیهق! - حدث عن محمد بن بکران و عن ابیه و غیرهما، قال صالح بن ابی صالح - فیما قرأت من خطه - سألتہ عن مولده فقال 380». و منه أخذ یاقوت فذكره فی معجم البلدان فی «دویس» بعین مامر، و ذكر «دوریست» و انها من قری الری و لم یذكر المترجم هناك، و انما ذکر هنا حفیده عبدالله ابن جعفر الاتی برقم 276 فراجع. أقول: ولم یذكر البیهقی فی تاریخ بیهق قریة من قراها تسمى «دویس» و انما کرر ذکر دویین (دویین ذونین دومین بالتصحیفات الطارئة علی النسخ). و أما المترجم فقد ولد سنة 380 فی بیت علم و فقه و حدیث، فخرج علی أبیه الذی كان من تلامذہ الصدوق، ثم رحل الی بغداد فقرأ علی الشیخ المفید والسیدین الرضی والمرتضی و شیخ الطائفة ابی جعفر الطوسی و احمد بن محمد بن عیاش الجوهری المتوفی سنة 401، ثم قفل الی بلاده و توطن فی مسقط رأسه مناراً للهدی و علماً للامة مدرسا و مصنفاً، وقرأ علیه ناس کثیر و تخرج به خلق منهم: حفیده محمد بن موسی بن جعفر و المفید عبدالجبار المقرئ الرازی و محمد بن احمد بن شهریار الخازن و الوزیر نظام الملك الطوسی و المرتضی بن الداعی الحسنی الرازی و ابوجعفر مهدی بن ابی حرب المرعشی و السید ضیاء الدین فضل الله الراوندی و ابوالبرکات محمد بن اسماعیل المشهدی و الاخوان

ابوالقاسم وابوجعفر ابناكميج وابوجعفر محمد بن المرزبان وهبه الله بن دعويدار والسيد على بن ابي طالب السيلقي والحسن بن محمد الحديقي والحسن بن على الارابادى و احمد بن محمد المرشكى والشريف ابوالسعادات ابن الشجرى و ابو عبدالله الحسين المؤدب القمى والحسن بن يعقوب بن احمد القارى النيشابورى و ابوالقاسم على ابن زيد البيهقى و شاذان بن جبرئيل القمى و ابومنصور على بن عبدالواحد الزيادى و ابومحمد الحسن بن ابراهيم المؤدب. و من كتبه الحسنى، ينقل عنه ابن طاوس فى مصنفاته، الرد على الزيدية ينقل عنه الطبرسى فى اعلام الورى. (فهرست منتج الدين، ش 67).

130. جعفر بن محمد بن حسن بن زیاد، ابویحیی زعفرانی رازی

131. جعفر بن محمد بن موسی بن جعفر، ابومحمد دوریستی رازی

132. جعفر بن یحیی بن علاء، ابومحمد رازی

130. جعفر بن محمد بن حسن بن زیاد، ابویحیی زعفرانی رازی‌وی از پیشوایان علم تفسیر بوده است. سیوطی او را به وصف «صدوق، ثقة» بستوده است. از سهل بن عثمان عسکری و علی بن محمد طنافسی و جمعی دیگر روایت حدیث کند، و اسماعیل صفار و ابوسهل بن قطان و ابوبکر شافعی از او روایت کنند؛ به سال 279 درگذشت.

131. جعفر بن محمد بن موسی بن جعفر، ابومحمد دوریستی رازی‌خانندان دوریستی همه اهل فضیلت و از عالمان شیعی مذهب ری بوده اند، و از آنان یکی نیز این دانشمند است. وی نوه ابوعبدالله دوریستی سابق الذکر است. همزمان با خواجه نظام الملک بود، و نظام الملک با آن جلالت قدر _ با آنکه شافعی مذهب بود _ در مجلس درسش حضور می یافت، و از افاداتش بهره مند می شد، صاحب النقض گفته: ... در هر هفته نظام الملک از شهر ری به دوریست رفتی، و از خواجه جعفر استماع کردی و بازگشتی از غایت فضل و بزرگی او، و آن خاندانی است به علم و عفت و ورع و امانت مذکور خلفا عن سلف... .

132. جعفر بن یحیی بن علاء، ابومحمد رازی‌وی و پدرش هر دو از دانشمندان شیعی مذهب ری و ثقة بوده اند. پدرش یحیی از حضرت صادق علیه السلام روایت می کند. یحیی قاضی ری بود.

133. مولانا جلال الدين رازي

133. مولانا جلال الدين رازي جلال الدين بن محمد باقر الرازي " قابل مع أستاذه مولانا محمد مؤمن بن محمد صالح الرازي قطعة من كتاب الكافي في قرية ورامين، وأتم المقابلة في يوم الخميس 28 شهر شعبان سنة 1092.

حرف ح

134. حارث بن مسلم، الروذی الرازی

135. حجاج بن حمزه، خشابی رازی

136. حجاج بن محمد، خشابی رازی

حرف ح 134. حارث بن مسلم، الروذی الرازی وی از قریه روده ری بوده است، و حسین بن علی بن مرداس خزاز از او روایت کند.

135. حجاج بن حمزه، خشابی رازی نام وی رایقوت در ذکر قریه خشاب (به تخفیف) بدین صورت آورده است: حجاج بن حمزة الخُشابی العجلی الرازی، روی عنه عبدالرحمن بن أبی حاتم، روی عن جماعة... .

136. حجاج بن محمد، خشابی رازی سمعانی نام وی را در الانساب بیاورده، و گفته که از محمد بن اسماعیل روایت حدیث کند، و صالح بن محمد اسدی نیز از وی روایت کند. گویا این هر دو یک تن باشند.

137. حسن بن ابی الحسن بن محمد، ورامینی رازی

138. حسن بن ابی حلیمه، رازی الاصل

139. حسن بن احمد بن لیث رازی

140. حسن بن احمد بن محمد بن هشتم عجلی رازی

137. حسن بن ابی الحسن بن محمد، ورامینی رازی وی شیعی و صالح و به قهرمان معروف بوده، و منتجب الدین از او به صورت «مناظر، عالم، ادیب» یاد کرده است.

138. حسن بن ابی حلیمه، رازی الاصل نسبت وی به همین صورت در تاریخ بغداد درج آمده، از یحیی بن معین روایت حدیث کند، و حسین بن احمد بن صدقه الفرائضی نیز از او روایت کند.

139. حسن بن احمد بن لیث رازی به نقل رافعی وی به قزوین از ابی جعفر بن محمد بن فرج استماع حدیث کرد.

140. حسن بن احمد بن محمد بن هشتم عجلی رازی وی از علمای شیعه بوده است، و به کوفه درآمد، و از تصنیفاتش کتاب الجامع است، و در حدود سال 400 درگذشت. پدر و جدش نیز از ثقات هستند و هر سه اهل ری بوده اند.

141. حسن بن اسحاق بن عبید، قاضی ابومحمد رازی

142. حسن بن اسماعیل (نصرة الدين) رازی

143. حسن بن تاج الدين قاضی احمد بن جلال الدين

144. حسن بن جعفر بن محمد دوریستی رازی

141. حسن بن اسحاق بن عبید، قاضی ابومحمد رازی بوی از فقهای ثقه شیعی مذهب ری بود، و در فقه دارای مؤلفاتی است. در امل الآمل نام جدّ وی به جای عبید، عبدالله آمده است.

142. حسن بن اسماعیل (نصرة الدين) رازی اَدیب فاضل راویة، کُتب من أملائه بعض الأشعار مع نسخة من کتاب إرشاد الأذهان المكتوبة ببغداد في سنة 757، ووصف فيها بـ «السيد الامام العالم الفاضل الكامل العامل الزاهد العابد الورع التقى النقي... أمير حسن بن الامام الأعظم العلامة خاتمة المجتهدين... نصره الدين اسماعيل الرازي».

143. حسن بن تاج الدين قاضی احمد بن جلال الدينوی حنفی و قاضی ملطیه و آن نواحی از بلاد روم بوده است. یونینی از وی در وقایع سال 677 یاد کرده، و مؤلف شذرات الذهب وفات او را به سال 699 نوشته است.

144. حسن بن جعفر بن محمد دوریستی رازی شیخ حر عاملی در باب وی نوشته: فاضل جلیل مدحه القاضی نورالله فی مجالس المؤمنین و أثنی علیه و ذکر أنّه شاعر.

145. حسن بن جهّم رازی

146. حسن بن حدان رازی

147. حسن بن حسین بن بابویه، شمس الاسلام قمی رازی

148. حسن بن حمزه علوی، ابوطاهر رازی

149. قاضی حسن دوریستی

145. حسن بن جهّم رازی ثقه و از اصحاب امام کاظم (ع) است.

146. حسن بن حدان رازی بن حدان از جسّر بن فرقد روایت کند، و ابوحاتم از او علم حدیث اخذ کرد.

147. حسن بن حسین بن بابویه، شمس الاسلام قمی رازی مدرسه شمس الاسلام حسکا بابویه در ری، مذکور در مجلد اول ری باستان (ص 531) به نام او است، و همان جا اشارتی به احوال وی نیز شده است.

148. حسن بن حمزه علوی، ابوطاهر رازی به نقل رافعی وی در قزوین از سلیمان بن احمد حدیث بگفت، و ابونصر عجلی از وی روایت کند.

149. قاضی حسن دوریستی الحسن بن الحسین بن علی الدوریستی، سدید الدین، أبو محمد مترجم فی الثقات العیون ص 58، و نقول: کتب بخطه السید أبو جعفر محمد بن ابي طالب الحسینی الآبی المجلد الأول من کتاب الخلاف فی سنة 587 بکاشان، ثم قرأه علی صاحب الترجمة مرتین فی سنة 588 بکاشان و سنة 590 بفراه، فأجازه فی المرّة الأولى رواية الكتاب عنه عن الشيخ الرئيس عبيدالله بن الحسن بن الحسين بن بابويه عن أبيه عن المصنف.

150. حسن بن عباس بن ابی مهران، ابوعلی مقری رازی

151. حسن بن عباس بن حریش، ابوعلی رازی

150. حسن بن عباس بن ابی مهران، ابوعلی مقری رازی‌وی در بغداد ساکن گردید، و از سهل بن عثمان عسکری و عبدالمؤمن بن علی زعفرانی حدیث بگفت، و یحیی بن محمد بن صاعد و محمد بن مخلد از او روایت کنند.

151. حسن بن عباس بن حریش، ابوعلی رازی‌وی از رجال شیعی مذهب ری است، و از ابوجعفر ثانی حضرت جواد علیه السلام روایت کند؛ در روایت ضعیفش دانسته اند؛ و کتاب ثواب قراءة إنا أنزلناه از تألیفات او است. که نجاشی آن را «ردی الحدیث و مضطرب الألفاظ» دانسته است. احمد بن محمد بن عیسی از او روایت می کند.

152. حسن بن عبدالله رازی تمیمی

153. حسن بن علی بن حسین بن علویه، ضیاءالدین ورامینی رازی

154. حسن بن علی خیاط رازی

155. حسن بن قاسم، ابوعلی رازی

156. حسن بن محمد بن حسن، ابومحمد ازرق رازی

152. حسن بن عبدالله رازی تمیمی، نیک و از اصحاب امام رضا (ع) است.

153. حسن بن علی بن حسین بن علویه، ضیاءالدین ورامینی رازی حسن علویه شیعی و عالمی واعظ و صالح بوده است.

154. حسن بن علی خیاط رازی نیز از عالمان شیعی مذهب ری بوده است، و احوالش به نقل از رجال شیخ طوسی در تقدالرجال درج است.

155. حسن بن قاسم، ابوعلی رازی در نحو و لغت استادی و مهارت داشت، و ملازم مجلس صاحب عباد بود، و المبسوط را در لغت تألیف کرد، و تا سال 385 زنده بود.

156. حسن بن محمد بن حسن، ابومحمد ازرق رازی به بغداد درآمد، و از محمد بن مقاتل رازی و عبدالرحمن بن سلمه رازی حدیث بگفت، محمد بن مخلد از وی روایت کند.

157. حسن بن محمد بن حسن، موفق الدین خواجه آبی رازی

158. حسن بن محمد رازی

159. حسن بن مظفر بن ابراهیم رودی، ابوعلی رازی

160. حسن بن یوسف بن ابی المتاب رازی

157. حسن بن محمد بن حسن، موفق الدین خواجه آبی رازی بوی عالمی شیعی و ساکن دیه راشده شنست ری بود، و همانجا درگذشت؛ وی فقیهی صالح و ثقه بود.

158. حسن بن محمد رازی نام وی در التدوین رافعی مذکور آمده، و در قزوین از ابوالحسن قطان استماع حدیث کرد.

159. حسن بن مظفر بن ابراهیم رودی، ابوعلی رازی بوی اهل محلّت روده در شهر ری بود، و از ابوسهل موسی بن نصر رازی روایت حدیث کند، و ابوبکر محمد بن ابراهیم مقری از او روایت کند.

160. حسن بن یوسف بن ابی المتاب رازی رافعی در التدوین از وی ذکری کرده است. وی در قزوین ساکن گردید، و از سلیم بن مخلد روایت حدیث کند.

161. حاج شیخ حسن حکمی

162. حسن صباح

161. حاج شیخ حسین حکمی حاج شیخ حسین حکمی یکی از فضیلات اهل منبر و وعاظ ری و تهران بوده است. وی در حدود سال 1280 شمسی در زاویه مقدسه شهر ری دیده به جهان گشود و در آنجا پرورش یافت و دروس مقدمات و ادبیات و قسمتی از صرف و نحو و منطق را خواند. سپس به ترویج دین و تبلیغ اسلام پرداخت و در حدود سال 1335 شمسی به تهران منتقل شد و از راه منبر و وعظ و خطابه ایفای وظیفه نمود و نسبت به سالار شهیدان حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام ادای وظایف نوکری و خدمت نموده و برای این منظور مسافرت‌هایی در داخل و خارج کشور کرد. تا سرانجام پس از هفتاد سال زندگی در پنجم فروردین 1350 شمسی چشم از جهان بست و به سوی دارباقی و سالار شهیدان و خاندان رسالت علیهم السلام شتافت و در انتهای باغچه علیجان به خاک رفت.

162. حسن صباح حسن صباح را در ری در محلت روده در کوچه صوفی خانه بوده است، در کتاب النقص مذکور است: رأس و رئیس و مقدم و پیشوا و مقتدای همه ملحدان در این هشتاد سال که رفت حسن صباح بود (علیه من الله ما يستحقه من اللعن العظیم) مجبر و مجبّر زاده بود، و خانه در روده داشت. در شهر ری به کوچه صوفی، دبیر استاد عبدالرزاق بیاع بود، همکار تاج الملك مستوفی مجبر، نه به در مصلحت گاه نشست و نه به در رادمهران [کذا]، و مذهب و اعتقاد پدرش نیز آن طایفه را معلوم است. در ذیل صفحه از یکی از نسخ خطی النقص این نسخه بدل نقل گردیده: در شهر ری خانه داشت به در مصلحگاه به کوی جنوبی دیرینه قبه به در رادمهران [کذا]، و اعتقاد و مذهب پدرش نیز آن طایفه را معلوم است.... حسن صباح بنا به گفته خود وی در بادی امر همانند پدرانش در شهر ری پیرو طریقه شیعه امامیه اثنا عشریه بود، و عظاملك سخن او را در جهانگشا چنین آورده است: ... این حسن لعین چنین تقریر کرد که من مذهب آباء خویش، مذهب شیعه اثنا عشری داشتم. در ری شخصی بود امیره ضراب نام بر مذهب باطنیان مصر و هر وقت ما را با یکدیگر مناظره می بود، و او مذهب مرا کسر می کرد و من مسلم نمی داشتم اما در دل من آن سخن جای گیر بود، در اثنای آن بیماری مخوف صعب روی نمود. با خویش اندیشه کردم که آن مذهب حق است و از غایت تعصب تصدیق آن نکردم؛ اگر عیاذا بالله اجل موعود در رسد به حق نارسیده هالك باشم، از آن مرض خود شفا یافتم. دیگری بود هم از جمله باطنیان بونجم سراج نام از او تقیث این مذهب کردم، به شرح و تفصیل تقریر داد تا بر غوامض آن وقوف یافتم، و دیگری بود مؤمن نام که عبدالملك عطاش او را به دعوت اجازت داده بود، از او عهد بیعت خواستم، او گفت مرتبه تو که حسنی از من که مؤمن بیشتر است من چگونه عهد تو بگیرم یعنی بیعت امام چگونه از تو ستانم، بعد از الحاح عهد بر من گرفت. چون در سنه اربع و ستین و اربعمائه عبدالملك عطاش که در آن وقت در عراق داعی بود به ری رسید مرا پسندیده داشت، و نیابت دعوت به من فرمود و اشارت کرد که به حضرت مصر باید شد، و در آن وقت مستنصر بود، و در سنه تسنع و ستین و اربعمائه بر عزم مصر به اصفهان رفتم و از آنجا بر راه آذربایجان بعد از اخطاری که مشاهده کردست و در آن تاریخ مفصل نوشته به شام رفت، تا چون به مصر رسیدم در سنه احدی و سببعین و اربعمائه قرب یک سال و نیم آنجا مقام داشتم.... در باب نسب حسن صباح در جهانگشا چنین مذکور است: نسبت او به قبیله حمیر انتما کرده است، پدر او از یمن به کوفه آمد و از کوفه به قم و از قم به ری، آنجا متوطن گشت و حسن صباح آنجا در وجود آمد. در تاریخ گزیده آمده: «از تخم یوسف حمیری پادشاه یمن بود، در اول شیعی اثنا عشری بود...». در مقدمه نقص به نقل از منتظم ابن جوزی مذکور است: «أصله من مرو...». در مجمل فصیحی نقل است: پدر او از یمن به کوفه آمد و از کوفه به قم و از قم به ری، و آنجا متوطن شد و حسن آنجا متولد شد، و درین تاریخ (477هـ). خروج کرده اکثر بلاد قهستان بگرفت و

المصطفیٰ لدین اللہ نزار صاحب دعوت اسماعیلیان او را نیابت داد، و ابتدای دولت ملاحظه (خذلهم اللہ) درین سالست، و ایشان هشت تنند مدت ملك ایشان صد و هفتاد و هفت سال بود. از آنچه گذشت می توان چنین نتیجه گرفت، که چون حسن خود در آغاز، و نیز پدرانش همه بر طریقت اثنا عشریه بوده اند خانه وی نیز در بخش شیعه نشین ری واقع بوده، و در پاسخ اینکه عبدالجلیل رازی در تنزیه شیعه از نسبت به باطنیان در باب این خانه گفته: «خانه در روده داشت... نه به در مصلحت گاه نشست و نه به در رادمهران...». چنین توان گفت که حسن صباح مردم کوی خود را به اغوا و اضلال به طریقت خویش درآورده و آنها را گمراه کرده بوده است، و به هنگام تألیف نقض مردم آن کوی به جملگی باطنی بوده اند؛ و مؤید این نظر است قول عطاملک که در باب دعوت وی آورده: ... همچنین در ولایت طالقان و کوه بره و ولایت ری بسیار مردم دعوت صباّحی را متقلّد شده بودند.... حسن را از سال 464 که عبدالملك عطاش نیابت دعوت را به وی داد و شرح آن گذشت، مدت سه سال در ری جهت تبلیغ کیش خویش فرصت بود، در کتاب وزارت در عهد سلاطین بزرگ سلجوقی مذکور است: در این تاریخ (464) عبدالملك عطاش داعی معروف اسماعیلیان به ری آمد و حسن بن صباح را به نیابت خود برگزید و حسن تا 467 در ری بود. چون در این تاریخ میانه او و خواجه نظام الملك برهم خورد ابومسلم در صدد تعقیب حسن برآمد و حسن به اصفهان گریخت....

163. میرزا سید حسن معینی**164. حسین بن ابراهیم بن احمد بن هشام مؤدب رازی**

163. میرزا سید حسن معینی حاج میرزا سید حسن فرزند سید جلیل حاج سید طاهر معینی از علمای مبرز و معروف شهر ری بود که در سال 1309 ق در زاویه مقدسه متولد شد. در بیت سیادت و شرافت پرورش یافت و مقدمات و ادبیات را در ری خواند و به تهران رفت و سطوح وسطی و نهایی را از آقا بزرگ ساوجی و حاج شیخ محمد علی لواسانی و میرزا محمد علی شاه آبادی فرا گرفت و در سال 1343 ق به قم مهاجرت نمود و از محضر آیه الله حایری یزدی و حاج شیخ ابوالقاسم کبیر و حاج شیخ حسن فاضل و حاج سید محمد تقی خونساری استفاده نمود. در سال 1354 ق به زادگاهش برگشت و به خدمات دینی از اقامه نماز جماعت در باغچه طوطی مدرسه امین السلطان و صحن مبارک و تدریس و تبلیغ احکام و ترویج دین پرداخت تا مبتلا به کسالت ممتدی گردید که ناچار همه را تعطیل تا در تاریخ 1362 شمسی در سن نود سالگی بدرود حیات گفت و در پای درب مقبره کاشانی مدفون شد. همسر ایشان از اسباط علامه حاج ملاعلی کنی بود که فرزند ذکوری نیاورده، فقط دو دختر از او به جای مانده است و نیز یک دختر دیگر از عیال دیگر که همسر یکی از منسوبین نگارنده است.

164. حسین بن ابراهیم بن احمد بن هشام مؤدب رازی حسن و از مشایخ شیخ صدوق است که صدوق از او راضی است و بر او رحمت می فرستد.

165. حسین بن ابی الحسین هموسه، رشیدالدین ورامینی رازی

166. حسین بن احمد بن محمد بن سعید، ابو عبدالله رازی

167. حسین بن الجهم بن بکیر بن اعین رازی.

168. حسین بن حسن، ابومعین حافظ رازی

165. حسین بن ابی الحسین هموسه، رشیدالدین ورامینی رازی‌وی از عالمان فاضل ورامین است.

166. حسین بن احمد بن محمد بن سعید، ابو عبدالله رازی‌وی از قزوین دیدن کرد، و نامش در التدوین درج آمده است.

167. حسین بن الجهم بن بکیر بن اعین رازی‌وی و برادرش حسن بن جهم بن بکیر بن اعین شیعی هستند، و از ابوالحسن موسی و الرضا علیهما السلام روایت کنند. حسین بن جهم از اصحاب موسی کاظم علیه السلام بوده است.

168. حسین بن حسن، ابومعین حافظ رازی‌برخی نام وی را محمد بن حسین نوشته اند. وی از اکابر حافظان حدیث است، و از سعید بن ابی مریم و موسی بن اسماعیل و دیگران روایت حدیث کند، و ابونعیم بن عدی و محمد بن فضل محمدآبادی و ابن ابی حاتم نیز از او روایت کنند. وی به سال 272 درگذشت.

169. حسین بن شاهمیر حسینی رازی

170. حسین بن محمد اشنانی، ابو عبدالله رازی

171. حسین بن محمد رازی

172. حسین بن محمد بن ابراهیم، ابو محمد عطار رازی

169. حسین بن شاهمیر حسینی رازی سافر من طریق الهند في سنة 1048 ءالى الحج، فانكسرت السفينة بالحجاج و تلفت أموالهم، كتب حديثا في مجموعة في بندر سورت في ليلة الجمعة التاسعة من شهر رمضان المبارك من نفس السنة.

170. حسین بن محمد اشنانی، ابو عبدالله رازی بوی از عالمان شیعه است. ابن بابویه او را به صفت «عدل» بستوده است.

171. حسین بن محمد رازی ثقه، عادل و از اصحاب امام کاظم و امام هادی (ع) بوده است.

172. حسین بن محمد بن ابراهیم، ابو محمد عطار رازی بوی به بغداد رفت و آنجا ساکن شد، و از سهل بن زنجله حدیث بگفت، و محمد بن خالد از او روایت کند.

173. حسین بن محمد حسین بن مهلب، ابوعلی مؤدب رازی

174. حسین بن محمد، ابو عبدالله رازی

175. حسین بن محمد ویمی، ابو محمد رازی

176. حسین بن هیثم بن ماهان، ابوریع کسائی رازی

173. حسین بن محمد حسین بن مهلب، ابوعلی مؤدب رازی نیز به بغداد رفت و آنجا بماند، و از ابی حاتم محمد بن ادريس رازی و محمد بن ایوب رازی روایت حدیث کرد، ابو حفص بن شاهین و ابن ثلاج نیز از او روایت کنند.

174. حسین بن محمد، ابو عبدالله رازی به نقل رافعی وی به قزوین از سلمان بن بهرام حدیث بگفت.

175. حسین بن محمد ویمی، ابو محمد رازی وی از ویمه دماوند است، و از محمد بن سعید طبری روایت حدیث کند، و ابو محمد اسماعیل بن ابراهیم مفری از او روایت کند.

176. حسین بن هیثم بن ماهان، ابوریع کسائی رازی وی در بغداد ساکن شد، و از محمد بن صباح جرجرائی و هشام بن عمّار دمشقی و دیگران روایت حدیث کرد، و عبدالصمد بن علی طستی و احمد بن فضل بن خزیمه از او روایت کنند.

177. حسین بن یزید نُوَقلی

178. مولانا حسین رازی

179. حفص بن عمر مہرقانی رازی

180. مولانا حقی

177. حسین بن یزید نُوَقلی از اصحاب امام رضا (ع) است. وی شاعر و ادیب و تمام عمر خود را ساکن ری بوده و همان جا مدفون گردیده است. عده ای از قمی ها می گویند که وی در آخر عمرش غالی شد؛ ولی روایتی از او که بر این مطلب گواه باشد، وجود ندارد. کتابهای اوست: التقیة و السنة.

178. مولانا حسین رازی بوی از شاعران ری در آغاز عهد صفویان بوده است، و خط نستعلیق را بالنسبه خوش می نوشت؛ این مطلع از او است: کی نسبت قد تو به شمشاد توان کرد صد سرو به بالای تو آزاد توان کرد

179. حفص بن عمر مہرقانی رازی بوی از مردم مہرقان ری بوده است، و از عبدالرحمن بن مهدی و یحیی بن آدم و جمعی دیگر روایت کند. و ابوحاتم رازی از او روایت کند. وی را عالمی صدوق دانسته اند. گمان می رود وی همان ابو عمر مہرقانی - که نامش گذشت - باشد.

180. مولانا حقی بوی در ولایت ری در یکی از مزارات مشغول بود، و از شاعران آغاز عهد صفویان به شمار می آمد؛ این مطلع او را است: لعل لب که راحت جانست و کام عمر یکدم به کام از او نرسیدم تمام عمر

181. حکام بن سلم، ابو عبدالرحمن رازی**182. حماد[یا ابو حماد] رازی****183. حمدالله رازی**

181. حکام بن سلم، ابو عبدالرحمن رازی حکام بن سلم از اسماعیل بن ابی خالد و زبیر بن عدی و دیگران روایت کند، و سعید بن محمد اصفهانی و ابراهیم بن موسی فراء از او روایت کنند، حکام در بغداد حدیث بگفت، به سال 189 در مکه پیش از آنکه حج کند درگذشت.

182. حماد[یا ابو حماد] رازی به نقل ابوتراب رویانی ابو حماد در سَرَمَنْ رَأَى به خدمت حضرت امام علی النقی علیه السلام مشرف شد، و پس از شنیدن پاسخ مسائل خویش، از آن جناب دستوری یافت که در ری مشکلات دینی خود را از حضرت عبدالعظیم علیه السلام بپرسد، و نیز سلام آن حضرت را به وی برساند.

183. حمدالله رازی حمدالله در اوائل عهد صفویان از ولایت ری برخاست. پدرش از ثروتمندان آن دیار بود، لیکن او به درویشی گرایید، و گوشه نشینی برگزید؛ این مطلع او را است: اگر بی گل نظر بر روی نیکوی تو اندازم چسان دیگر ز خجلت روی بر روی تو اندازم

184. خضر بن محمد بن علی هبلرودی رازی نجفی

حرف خ 184. خضر بن محمد بن علی هبلرودی رازی نجفیوی را در چند نوع از علوم تخصص بود، مؤلفاتی دارد که از آن جمله است: تحفه المتقین فی اصول الدین، خلاصه الاصول و المیزان. خضر در حدود سال 850 درگذشت. * نسخه ای از کتاب التوضیح الأنوار بالحجج الواردة لدفع شبه الأعور از تألیفات هبلرودی در کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی موجود است. هبلرودی [در نسخه: هبلرودی] در این نسخه _ که میکرو فیلمی از آن نیز در کتابخانه دانشگاه تهران نگهداری می شود _ خود را «ملازم خزانه مشهد غروی و کتابدار کتابخانه این مشهد» می داند.

185. خموشی طهرانی رازی

185. خموشی طهرانی رازی‌وی نیز از شاعران ری در آغاز دولت صفویان بوده است؛ این رباعی از او است: ای درد تو سرمایه درمان
کسیوی جمع ز تو دل پریشان کسی فریاد ز دست تو که از سنگدلیی‌کدم نکنی گوش به افغان کسی

حرف د

186. دقاق، ابوعلی رازی

187. دهقانی رازی

حرف د 186. دقاق، ابوعلی رازی‌وی از فقیهان بزرگ ری و صاحب کتاب الحیض است. بر موسی بن نصر رازی و ابی علی استاد ابی سعید برذعی بخواند.

187. دهقانی رازی‌وی در آغاز عهد صفویان در ولایت ری می زیست، و مکتب دار بود، و شعر نیز می گفت، و از صلاحیتی خالی نبود؛ این مطلع وی را است: لعل لب تو جانا جامیست پر ز بادهی‌ارب بود که بینم لب بر لب‌ت نهاده

188. ذوالمناب بن طاهر بن ابی المناقب حسنی رازی

حرف ذ 188. ذوالمناب بن طاهر بن ابی المناقب حسنی رازی وی از عالمان شیعی مذهب ری بود، و منتجب الدین در باب او گفته: فاضل صالح له کتاب التواریخ، و کتاب المنهج فی الحکمة، و کتاب الرياض و کتاب السیر.

189. رازی

190. رحیمی طهرانی رازی

حرف ر 189. رازی ثقه و ممدوح است. امام حسن عسکری (ع) در توقیعی برای اسحاق بن اسماعیل نیشابوری می نویسد که حقوق ما را به ابراهیم بن عبده بده تا او به رازی بدهد. نام او در کتب رجالی مشخص نشده است.

190. رحیمی طهرانی رازی بوی در اوائل عهد صفویان در طهران می زیست، به علم نجوم و مقدمات اندکی آشنا بود؛ این مطلع او را است: طمع ز وصل بریدم به هجر خو کردموداع خوشدلی و ترک آرزو کردم

191. رشیدالدین عباس بن علی بن علوی ورامینی رازی

192. شاه رضا

193. روح بن محمد قاضی سبط حافظ ابی بکر ابن سنی، ابوزرعہ رازی

194. روحی رازی

191. رشیدالدین عباس بن علی بن علوی ورامینی رازی منتجب الدین نام وی را در ردیف عالمان شیعی ری درج کرده، و واعظی صالح بوده است.

192. شاه رضاوی خلف شاه بهاءالدوله از سلسله نوربخشیه، و فاضل ترین فرزندان شاه قاسم نوربخش بود؛ از او است: به روز وصلت از آن خاطر غمین دارمکه دشمنی چو فراق تو در کمین دارم

193. روح بن محمد قاضی سبط حافظ ابی بکر ابن سنی، ابوزرعہ رازیوی از ابوالحسین صفار و جعفر بن عبداللہ فناکی و دیگران روایت حدیث کند، و به بغداد رفت و حدیث بگفت. وی ادیبی شافعی مذهب، و در اصفهان عهده دار شغل قضا بود؛ به سال 423 درگذشت.

194. روحی رازیوی و برادرش نیستی رازی از شاعران آغاز دوره صفویان بوده اند. روحی را طبعی خوب و شعری مرغوب بوده است؛ این مطلع از او است: نشان دهند رقیبان من مرا از توندیده ام من بیدل به جز جفا از تو

195. زراتشت بهرام پژدو

196. زکریابن مسعود اشقر، ابویحیی خواری رازی

حرف ز 195. زراتشت بهرام پژدووی شاعر زرتشتی ری و سراینده زراتشت نامه به سال 677 (647یزدگردی) است، و هم به سال 677 در ری اردویرافنامه را از پهلوی به نظم فارسی برگردانید. وی در پایان سده هفتم هجری از جهان درگذشت.

196. زکریابن مسعود اشقر، ابویحیی خواری رازی زکریا از علی بن حرب موصلی روایت حدیث کند.

197. زیادبن علی سری رازی

198. مولانا زین الدین سلطان، سائلی طهرانی رازی

197. زیادبن علی سری رازی‌وی به سُرّ از قراء ری منسوب است و از این قریه عالمان دیگری نیز برخاستند که نامشان در الانساب سمعانی در ذکر این نسبت به چشم می خورد. سمعانی زیادبن علی را صدوق وثقه دانسته است.

198. مولانا زین الدین سلطان، سائلی طهرانی رازی‌وی کدخدا زاده طهران در آغاز دوره صفویان بوده، و در شعر سائلی تخلص می کرده است.

199. مولانا سائل دماوندی رازی

حرف س 199. مولانا سائل دماوندی رازی پوی از آه دماوند ری است، و سام میرزا صاحب تحفه، او را در فنون فضائل و جودت فهم بی مثل و مانند دانسته، و در شعر و انشا نیز دستی قوی داشته است؛ این رباعی او را است: هرگز لب اهل درد خندان نبود جز گریه نصیب دردمندان نبود بیزارم از آن دل که پریشان نبود دور افکنم آن دیده که گریان نبود سائل در آغاز جوانی به همدان رفت و در آنجا ساکن شد، و در آخر عمر گرفتار اختلال دماغ گردید. و به سال 940 درگذشت. ذکر وی در هفت اقلیم و آتشکده آذر نیز به چشم می خورد.

200. سحری طهرانی رازی

201. سعدبن ابی طالب بن عیسی، معین الدین ابوالمکارم (نجیب رازی)

202. سعدبن احمد بن عبدالعزیز، ابوالمعالی ادیب رازی

200. سحری طهرانی رازی‌وی از معاصران صفویه بوده، و به زبان محلی طهرانی اشعار بسیار داشته است، و از آن جمله است: کِی بُو که همچو دسته گل، گل دیم من زدر دراهم شو غم بپا بشو، هم روز بد بسر در ا طفلی خورده خون ما که، اگر لَوُودهان‌شاماچ کنی هزارجا، شیر بجه شکر در ا

201. سعدبن ابی طالب بن عیسی، معین الدین ابوالمکارم (نجیب رازی) نام وی در کتاب النقص در ردیف متبحران علما از متأخران درج آمده، و شیخ منتجب الدین نیز احوال وی را به اختصار در فهرست بیاورده است. او را مؤلفاتی چند همانند سفینه النجاة فی تخطئه البغاة و کتاب علوم العقل و غیرهما بوده است.

202. سعدبن احمد بن عبدالعزیز، ابوالمعالی ادیب رازی در کتاب مقدمه نقض، به نقل از ابن الفوطی درج آمده: الکافی ابوالمعالی سعدبن احمد... ذکره الوزير ابوسعد الآبی فی تاریخ الری الذی صنّفه و قال: «کان من بیت ریاسة».

203. سعدبن سعیدبن مسعود، ابوالفتوح حنفی رازی

204. سعدالحق، میرنصیبی طرشتی رازی

205. سعیدبن سنان شیبانی رازی

206. سلم بن میمون الزاهد، الخواص رازی

203. سعدبن سعیدبن مسعود، ابوالفتوح حنفی رازی احوال وی در التذوین درج آمده، و به سال 552 در قزوین از ابوطاهر محمدبن عبدالعزیز زعفرانی حدیث بگفت.

204. سعدالحق، میرنصیبی طرشتی رازی وی از طبقه سادات نوربخشیه طرشت (درشت) بوده است، و در اوائل حال از ری به شیراز رفته، از خدمت ملاجلال دوانی استفادت برد. سال وفاتش 914 است.

205. سعیدبن سنان شیبانی رازی بن سعد در طبقات در مقام ذکر فقیهان و حدیث دانان قرون اولیه اسلامی ری نام او را بیاورده است. اصلش از کوفه بود و در ری اقامت داشت، همه ساله به حج می رفت، مردی بدخو بود.

206. سلم بن میمون الزاهد، الخواص رازی وی از مالک و ابن عیینه روایت کند، و محمدبن عوف و سعدبن عبدالله بن عبدالحکم از وی روایت کنند. سلم از کبار صوفیان است.

207. سلمه الابرش بن الفضل، ابو عبدالله رازی**208. سلیم بن ایوب بن سلیم شافعی رازی****209. سندی بن عبدویه دهکی رازی**

207. سلمه الابرش بن الفضل، ابو عبدالله رازی بن سعد در طبقات احوال وی را بیاورده و توثیق کرده است. سلمه با محمد بن اسحاق مصاحبت داشت، و از وی المغازی و المبتدا را روایت کند. عمری دراز بیافت و به ری درگذشت، او را در نماز خاشع ترین مردم دانسته اند.

208. سلیم بن ایوب بن سلیم شافعی رازی سلیم در آغاز عمر فنون ادب را به کمال بیاموخت، و پس از چهل سالگی به فراگرفتن فقه پرداخت. سلیم رخت سفر به بغداد کشید. عمر خویش را به درس گفتن جهت طالب علمان گذارد، و نسبت بدانان شفقتی داشت. سلیم در سفر مکه پس از اعمال حجّ به سال 447 در ساحل جدّه در دریای قُلُزَم غرق شد. گفته اند به هنگامی که سلیم در بغداد بود، نامه هایی که از ری برای وی می رسید هیچ يك را نمی گشود و همه را جمع می کرد، تا موقعی که از تحصیل علم فراغ حاصل کرد، پس همه آن نامه ها را بگشود و بخواند، و به اخبار دردناک مندرج در آنها _ که اگر قبلاً خوانده بود از کار علم باز می ماند همانند مرگ کسان و خویشان _ وقوف یافت. وی شاگرد ابو حامد اسفراینی است؛ و از احمد بن محمد بصیر روایت کند.

209. سندی بن عبدویه دهکی رازی وی از دهک ری و از روات معروف است، و محمد بن حمّاد طهرانی از وی روایت کند. احوالش در الانساب سمعانی و معجم البلدان یاقوت درج آمده است. یاقوت در ذیل دهک به ترجمه احوال او چنین اشارت دارد: السّندی عبّدویة الدهکی، یروی اُبی اُویس و أهل المدینة والعراق؛ روی عنه محمد بن حمّاد الطهرانی....

210. سهل بن زنجلة (سهل بن ابی سهل)، ابو عمر رازی**211. سهل بن زیاد آدمی، ابوسعید رازی**

210. سهل بن زنجلة (سهل بن ابی سهل)، ابو عمر رازی وی از سفیان بن عیینه و ابو معاویه و غیرهما استماع حدیث کرده است، و ابن ماجه و ادیس بن عبدالکریم و دیگران از او روایت حدیث کنند، سهل واسع الرحله بود. در بغداد به سال 231 حدیث می گفت. وی کتاب السنن را در حدیث تألیف کرده است، و در حدود 235 درگذشت.

211. سهل بن زیاد آدمی، ابوسعید رازی وی از عالمان شیعی مذهب ری است، قول شیخ طوسی در باب وی مختلف است، نجاشی وی را در حدیث ضعیف و غیر معتمد شمرد، ابن شهر آشوب نیز او را ضعیف دانسته است. سهل از اصحاب ابوالحسن ثالث امام هادی علی النقی علیه السلام بوده است. کشّی در رجال آورده که، وی از ابوجعفر (امام محمد تقی) و ابوالحسن (امام علی النقی) و ابومحمد (امام حسن عسکری) علیهم السلام روایت می کند. وی کتاب النوادر را تألیف کرده است. سهل بن زیاد و حسن بن زیاد رازی و احمد بن مهران و تنی چند دیگر در ری از حضرت عبدالعظیم روایت حدیث کنند.

حرف ش

212. شاپور طهرانی رازی

213. شامی رازی

اشاره

حرف ش 212. شاپور طهرانی رازی‌وی شاعری از اولاد امیدوی طهرانی بود، و دیوانی به وجود آورد. دوبار به هند رفت، و در آنجا از دولت سلطان سلیم بهره مند گردید. در آغاز فریبی تخلّص داشت و سرانجام شاپور را برگزید؛ از او است: اگر دلدار بی مهر است منم غیرتی دارمکه او رفت از نظر من نیز خواهم رفت از یادش

213. شامی رازی‌وی در نقدالرجال به نقل از ربیع الشیعه از وکلای قائم علیه السلام، شناخته شده، و احوالش چنین درج آمده: «الشامی کان من أهل الرّی، و کان من وکلاء القائم علیه السلام، کذا فی ربیع الشیعه».

بیت شاه عبدالعظیمی

214. شاه عبدالعظیمی، سید محمد علی

اشاره

بیت شاه عبدالعظیمیاز بیوتات رفیعه و جلیله منسوب به زاویه مقدسه عبدالعظیم حسنی علیه السلام و شهر ری در عراق عرب بالاخص اعتبار مقدسه نجف و کربلا و حلّه و طویرج بیت علیه شاه عبدالعظیمی است که از او اصل و ریشه گرفته است و فروع علما و دانشمندان بزرگی بیرون داده که از مفاخر علما و فقها و شرفا می باشند. این بیت منسوب به سید جلیل و عالم نبیل و فقیه متبحر و محدث متتبع و سالک متعبد و ناسک متتهجد صاحب کرامات باهره و بصارات ظاهره آیه الله حاج سید محمد علی شاه عبدالعظیمی است و شناخت. این بزرگوار و دانشمندانی که از بیت او برخاسته اند مزید بصیرت و شناخت حضرت سیدالکریم عبدالعظیم حسنی علیه السلام و منسوبین او خواهد بود.

214. شاه عبدالعظیمی، سید محمد علیسید الاعلام و عمده الآیات العظام علامه کبیر سید محمد علی فرزند سید میرزا محمد فرزند میرزا جان (معروف به میرزا هدایت حسینی متولی آستانه مبارکه و سرسلسله هدایتیهای آستانه) شاه عبدالعظیمی نجفی فقیهی پرهیزکار و عالمی بزرگوار و اخلاقی کامل عیار و سرسلسله بیت شاه عبدالعظیمی بوده است. اصل معظم له از شهر ری از بیت تولیت آستانه مبارکه حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام بوده، زیرا پدر بزرگ او میرزا هدایت حسینی از احفاد علامه کبیر آیه الله العظمی سید حسین خاتم المجتهدین داماد شیخ الاسلام و مرجع الخواص و العوام عصر شاه طهماسب صفوی علامه فقیه شیخ علی بن عبدالعالی محقق کرکی صاحب جامع المقاصد بوده که شاه آن وقت با امضا و موافقت مرجع تقلید اعلم علمای زمان محقق مزبور تولیت آستانه مبارکه حضرت شاهزاده عبدالعظیم حسنی را به دومین فرزند خاتم المجتهدین واگذار کرد و این منصب نسل بعد نسل در فرزندان ذکور او با موافقت علمای هر عصر و دولت هر زمان با آنها بوده تا زمان میرزا هدایت الله جدّ این بزرگوار که بعد با پدر او بوده که بعد به او می رسیده ولیکن ایشان به نجف مهاجرت نموده و این منصب را به برادرش واگذار نمود. علامه طهرانی درباره او می نویسد: معظم له در 17 جمادی الاولی سال 1258 ق در شهر ری به دنیا آمد و در آنجا پرورش یافت و اولیات و مقدمات علوم را فراگرفت و در سال 1272 ق در سن چهارده سالگی به نجف اشرف مهاجرت نمود و مقدمات و سطوح را تمام و ده سال از زمان شیخ مرتضی انصاری را درک نمود و در روز وفات آن بزرگوار در سال 1281 ق بیست و سه ساله بوده است. پس ایشان به درس علامه ملا علی خلیلی در فقه و اصول و حدیث و رجال حاضر شد تا به مقام بلندی نائل گردید و به مکان و مرتبه عظیمی از علم رسید و نیز به درس میرزا محمد حسن مجدّد شیرازی در نجف اشرف حاضر شد و در علم اخلاق مهارت کامل داشت و آن را از استادش ملا علی خلیلی برادر علامه میرزا حسین خلیلی فرا گرفته بود؛ بلکه باید بگوییم آنچه از علم و فضل به دست آورده بود تمامش را از استاد یاد شده اش تحصیل کرده بود؛ زیرا با آن مرحوم مدت زیادی ملازمت و مصاحبت داشت و مانند سایه از او جدا نمی شد تا از او اکتساب علم و عمل و اخلاق نمود و استادش او را به خود نزدیک نمود و اختصاص داد و دختر کریمه خود را به او تزویج نمود و آن مرحوم بسیار متأسف بود از اینکه چرا از او که استاد و پدر همسرش بود و جد مادری فرزندانش بود کسب اجازه نکرد یعنی اجازه اجتهاد و غیره نگرفت. بعد از وفات استادش ملا علی خلیلی در

سال 1297 ق به سامرا مهاجرت نمود و چندین سال در درس مجدد شیرازی حاضر شد. سپس به نجف برگشت و مقام و مرتبه علمی و عملی او بین مردم مشهور شد و از جهت ورع و تقوا مورد وثوق عموم و خصوص گردید. در صحن مطهر علوی امامت می نمود و تمام مردم حتی کسانی که وسوسه داشته و به هرکس اطمینان اقتدا نداشتند به نماز ایشان حاضر می شدند و به اقوال و اعمال او پیروی می کردند و در ظاهر و باطن از علمای ربانی و مروجین شریعت خاتم النبیین (صلی الله علیه و آله وسلم) بود. و با این اوصاف در زهد و اعراض از دنیا فوق العاده و بی نظیر بود و در عین حال حریص به تالیف و تصنیف و در حافظه بسیار قوی و احادیث و اخبار بسیاری مستحضر بود و سنن و آداب شرعیه را دائما و همواره ملتزم بود و اتصال من به او وثیقه و گروگانی بود که بیشتر به او اقتدا کرده و رفت و آمد داشتیم. او از مشایخ اجازه من بود و من از ایشان استجازه کردم. پس در 17 جمادی الثانی 1329 ق به من از استادش شیخ محمد حسین کاظمی که در سال 1293 ق به او اجازه داده بود اجازه داد. در ماه رمضان سال 1334 ق در طویرج در موقعی که از زیارت امام حسین علیه السلام برمی گشت در خانه پسرش حجه الاسلام حاج سید محمد حسین که در آن روز مرجع اهل طویرج بود از دنیا رفت و جنازه اش در نهایت تجلیل و احترام به نجف اشرف حمل شد و در ایوان طلا نزدیک مقبره علامه حلی مدفون شد. آثار و تألیفات 1. الایقاد که در سال 1330 ق مکرر به طبع رسیده است. 2. الایقاد در چهل حدیث در اخلاق و مواعظ که در سال 1314 به چاپ رسیده. 3. اربعین حدیث که با کتاب سابق چاپ شده. 4. موعظة السالکین. 5. الجوهره منتخب از سه کتاب کافی موسوم به مسند الفقهاء و تهذیب موسوم به اتمام المستند و وسائل موسوم به اكمال المستند که در اواخر عمرش به طبع رسید. 6. حلیة الزائرین. 7. حلیة المعاشرین. 8. منتخب الخلاصهدر رجال. 9. منتخب الاعمال فارسی. 10. منتخب کتاب سلیم بن قیس هلالی. 11. وجیزة در فضائل ضیافت. 12. لبّ التفسیر. 13. غرفة المعجزات. 14. مسلك الذهاب الی ربّ الارباب. 15. منتخب کتب رجال اربعه شیخ طوسی و فهرست او و رجال نجاشی و رجال کشی. آثار مخطوط بسیار است و از آنها کتب زیر است: 1. جامع المتفرقات. 2. تذکرة الطالبین. 3. حلیة المصلّین. 4. حلیة المزکین. 5. حلیة الراعین. 6. رسالة التکملة. 7. رساله ای در استصحاب. 8. رساله توضیح. 9. منتخب صحاح السنّه. 10. منتخب اقبال. 11. منتخب مهج الدعوات. 12. وجیزه در فضائل حسنین (ع). 13. مستند الجرح. 14. عبرة اولی الابصار. 15. هداية الطالبین. 16. کلم الانصاف. 17. حقیقة نور الابصار. 18. غرفة الفضائل. 19. لطائف ربیعیه. 20. لطائف الهجریه. 21. تلخیص الاعلام. 22. شرح القوانین. 23. وجیزة السعادة. 24. وجیزة الرضوان فرزندان فاضل و دانشمند هفت فرزند برومند فاضل از خود گذاشت که اغلب آنها از دانشمندان بزرگ بودند: 1. سید محمد حسین؛ 2. سید محمد رضا؛ 3. سید محمد تقی؛ 4. سید محمد کاظم؛ 5. سید زین العابدین؛ 6. سید محمد باقر؛ 7. سید احمد.

آثار و تألیفات

آثار مخطوط

.

.

فرزندان فاضل و دانشمند

215. شاه عبدالعظیمی، سید محمد باقر

215. شاه عبدالعظیمی، سید محمد باقر فرزند سید محمد علی فرزند سید میرزا محمد فرزند سید میرزا جان معروف به میرزا هدایت حسینی (جدّ هدایتیهای آستانه مبارکه و متولی باشی آستانه) شاه عبدالعظیمی دانشمندی فاضل و پرهیزکاری پارسا بوده در نجف در سال 1286 ق به دنیا آمده و در بیت مجد و شرافت پرورش یافته و ادبیات و مقدمات را خدمت فضلالی آن عصر به پایان رسانیده، سپس از محضر و دراسات والد ماجدش آیه الله شاه عبدالعظیمی و آیه الله میرزا محمد تقی شیرازی استفاده نموده و در اواخر عمر آن بزرگوار ملازمت او را اختیار نمود تا در شمار اصحاب خاصّ ایشان قرار گرفت و پس از آن مرحوم از ملازمین و خواص اصحاب آیه الله سید ابوالحسن اصفهانی گردید و مورد احترام و توجّه مخصوص معظم له واقع شد تا در جمادی الآخره 1355 ق از دنیا رفت و در ایوان طلا کنار والدش مدفون گردید. آن مرحوم بسیار کریم النفس و بزرگوار و مهمان دوست و خوش اخلاق وسیع الصدر بود (طاب الله ثراه و جعل الجنة مثواه).

216. شاه عبدالعظیمی، سید محمد تقی

216. شاه عبدالعظیمی، سید محمد تقی‌فرزند سید محمد علی فرزند میرزا محمد حسینی شاه عبدالعظیمی (برادر سید محمد باقر شاه عبدالعظیمی)، دانشمندی متقی و بزرگوار و از شاگردان علامه میرزا حسین خلیلی طهرانی سبط و نوه برادرش علامه مولی علی خلیلی و داماد برادرشان میرزا باقر خلیلی بود و او در طویریج که در چهار فرسخی کربلا واقع است بعد از برادرش حاج سید محمد حسین قیام به وظائف دینی از اقامه جماعت و ترویج دین و تبلیغ احکام نمود تا در روز جمعه آخر ماه شوال 1357 ق از دنیا رفته و جنازه اش حمل به نجف شده و در ایوان طلا در کنار قبر پدر و برادرش مدفون گردید. این بزرگوار دارای دو فرزند عالم و فاضل بود: 1. آقا سید محمد که در سال 1371 ق در مکه معظمه از دنیا رفت و در آنجا مدفون گردید. 2. علامه بزرگوار حاج سید مرتضی شاه عبدالعظیمی که در طویریج بعد از وفات پدرش به وظائف دینی و روحی اشتغال داشتند و ایشان باجناب مرحوم علامه حاج میرزا نجم الدین شریف عسکری فرزند علامه محدث آیه الله میرزا محمد عسکری تهرانی بودند و من در طویریج در منزلشان ایشان را زیارت کردم. در منزلش همیشه به روی مردم خویش و بیگانه باز بود و به حوائج مردم می رسید. حدود سال 1385 ق بدرود حیات گفته اند. مرحوم حاج سید محمد شاه عبدالعظیمی برادر ایشان را در سال 1367 ق در ایران در حضرت عبدالعظیم که برای زیارت حضرت رضا علیه السلام مشرف شده بودند زیارت کردم و هم در مشهد مقدس مکرر توفیق زیارتشان را یافتم. بسیار جلیل و خلیق دارای محاسن اخلاق و محامد آداب بودند. بعد از مراجعت به عراق در سال 1371 ق مشرف به حج گردید و برای همیشه در آن مکان شریف جارالله شدند.

217. شاه عبدالعظیمی، سید محمد حسین

217. شاه عبدالعظیمی، سید محمد حسینفرزند علامه سید محمد علی فرزند سید میرزا محمد فرزند سید میرزا جان (میرزا هدایت حسینی شاه عبدالعظیمی متولّی و سرسلسله هدایتیهای آستانه مبارکه) معروف به نجفی، دانشمندی فقیه و پارسایی پرهیزگار و فاضلی بااخلاق حسنه بوده است. در سال 1280 ق در نجف اشرف متولد شد و در آن بیت شریف پرورش یافت و مقدمات و ادبیات و سطوح را خدمت افاضل نجف خوانده، سپس به درس عمومی مادرش میرزا حسین خلیلی و اصول علامه خراسانی ملا محمد کاظم حاضر شد و نیز به درس اخلاق آخوند ملاحسینقلی همدانی شرکت کرد تا به مقام عالی علمی و عملی نائل گردید. آیه الله خلیلی او را به طوریریج اعزام فرمود و در آنجا قیام به وظایف دینی از اقامه جماعت و ترویج دین و نشر معارف اهل بیت عصمت علیهم السلام نمود تا در ماه رجب 1343 ق که از دنیا رفت و جنازه اش را با تجلیل به کربلا- حمل و از آنجا به نجف اشرف و در صحن شریف زیر ناودان طلا به خاک سپردند. او از خود سه فرزند به جای گذارد: 1. آقا سید علیرضا شاه عبدالعظیمی بزرگ تر از همه به جای پدر قرار گرفته و قیام به وظائف روحی و دینی از اقامه جماعت و غیرها نموده ولی متاسفانه چندان توقف ننمود بعد از پدرش در سنین جوانی از دنیا رفت. 2. سید عبدالرسول شاه عبدالعظیمی نجفی طوریریجی. 3. سید علی که بزرگ تر از همه بود و او از نیکان اهل علم و فضل بود و مادرش از آل قفطان بود و در زمان حیات پدرش در سال 1327 ق درگذشت و او پدر سید هادی قاضی محکمه و دادگاه شرعیه بود در سال 1375 ق.

218. شاه عبدالعظیمی، سید محمد رضا

218. شاه عبدالعظیمی، سید محمد رضا فرزند سید محمد علی شاه عبدالعظیمی دانشمندی بود ادیب کوچک ترین فرزند آن بزرگوار که در نجف در سال 1304 ق به دنیا آمده و در چنان بیٹی پرورش یافت و ملازم پدر بود و از علم و فضل او تغذیه نمود و از جهت استعداد و ذکاوت از میان برادرانش ممتاز بود. زیرا مراحل اولیه را در مدت کوتاهی طی نمود و به درس پدر و دیگران حاضر شد تا به مقام بلندی در علم و ادب رسید و در سنین جوانی به مرحله بزرگان نائل آمد. با داشتن اندیشه و فکر بلند با نبوغش در فقه و اصول، عالمی ادیب و اریب و بحاشی آگاه بود و با جوانی و کوتاهی عمرش متّصف به اوصاف جمیله اخلاق و مکارم آداب بود نه ماه بعد از پدرش در سال 1334 ق از دنیا رفت و در صحن شریف دفن شد. ایشان دارای تالیفات زیر است: 1. اللؤلؤ المرتبه در اخبار برامکه و آل مهلب از بهترین کتابهایی است که در کرم و اخبار کریمان نوشته شده است. در سال 1328 ق در نجف چاپ شده. 2. کتاب ملهی الحیب درباره دوست یابی. 3. کتاب مصباح الداعی در ادعیه و اذکار مأثورہ. از او یک پسر به نام سید مهدی باقی ماند که در طهران اقامت نمود و دو دختر که با پسران عموی خود سید محمد کاظم ازدواج کردند.

اشاره

219. شاه عبدالعظیمی، سید زین العابدینفرزند علامه سید محمد علی حسینی شاه عبدالعظیمی نجفی، دانشمندی فاضل و متدین و صالح بود. در سال 1282 ق در نجف به دنیا آمد و در آن بیت شریف پرورش یافته و مقدمات را از بعضی از فضلا آموخته و به درس خارج فقه و اصول پدرش و دیگران حاضر شد و چون در طبعش تمایل و علاقه به سیاحت و مسافرت به اقطار جهان بوده مسافرت‌هایی به هند و امریکا و افریقا و غیره نموده و در بلاد شرق و غرب باختری و خاوری جولان و سیاحت و گردش نموده سپس در نجف مستقر شده و به عبادت و بندگی حق پرداخته و بسیار شایسته و پرهیزکار و محتاط در معاملات و گرفتن عطایا بود و آخر کار مبتلا به کسالت سل سینه شده و در اثر این بیماری در 12 شوال 1342 ق در سن شصت سالگی از دنیا رفت و در مقبره خانوادگی در صحن شریف مدفون شد و پنج پسر از خود گذارد: 1. سید محمد حسن که چند سال بعد از پدرش از دنیا رفت. 2. دکتر سید محمد هاشمی از اساتید دارالمعلمین بغداد. 3. مرحوم سید صالح که در جوانی در سال 1358 ق درگذشت. 4. دکتر سید علی هاشمی نیز از اساتید بزرگ بغداد. 5. دکتر محمود هاشمی چشم پزشک. داستانی عجیب مرحوم علامه نسابه ابوالمعالی سید شهاب الدین مرعشی نجفی (قدس الله سرّه) می فرمودند من علامه متتبع و فقیه متبحر و محدث خبیر و سالک بصیر حاج سید محمد علی شاه عبدالعظیمی را درک کرده و از محضرش استفاده نموده ام و بسیار از ایشان تعریف می کرد و می فرمود: ایشان حجره ای در صحن مطهر داشت که شبها در آن بیتوته می نمود. و فرمود: شبی بعد از نیمه شب که همه خواب بودند من دیدم چند نفر که لباس سفیدی در تن داشتند آمدند و در صحن مطهر قبری را شکافته و مرده ای را از آن بیرون آورده بردند و من متعجب بودم که اینها کیستند و چرا این مرده را از قبر در آورده و بردند. پس سر آن قبر آمدم که معلوم بود دست خورده سؤال کردم که این کیست؟ گفتند: مردی از اعوان دولت عراق و اهل بغداد که مرد ستمگر و گناهکاری بوده و روز قبل او را به زور در آنجا دفن کرده اند. پس فهمیدم که آنها ملائکه نقاله بودند و او را که شایسته هم جواری مولای متقیان را نداشت در آورده و به برهوت برده اند.

داستانی عجیب

220. شاه عبدالعظیمی، آقا سید حسن

220. شاه عبدالعظیمی، آقا سید حسنعمدة العلما مرحوم آقا شیخ حسن از علما و فقها و اصولیین متبحر زمان خود بود و اکثر تلمذش خدمت مرحوم علامه کبیر آیه الله حاج سید حسین کوهکمری عموی بزرگوار استاد ما عالم ربانی و آیت سبحانی آقا سید محمد حجت کوهکمری بوده و بسیاری از تقریرات او را هم نوشته که از آنها است کتاب بزرگی در اصول فقه الذخیره و با آن مقام علم و فقاہت متصدی امری از امور نشده و بعد از استادش در سال 1350 ق از دنیا رفته.

221. شاه عبدالعظیمی، آخوند ملارضا قلی**222. شاه عبدالعظیمی، شیخ محمد طاهر**

221. شاه عبدالعظیمی، آخوند ملارضا قلی آخوند ملارضا قلی شاه عبدالعظیمی از دانشمندان بزرگ در زمان خود بوده که در شهر ری به دنیا آمده و پس از رشد و پرورش و خواندن مقدمات و سطوح به درس خارج میرزا محمد حسن آشتیانی حاضر شد و در مدرسه مروی اقامت داشت و بسیار باور و تقوا و صالح بود. بعد در آستانه مبارکه حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام در مسجد میرزا محمد اندرمانی اقامه جماعت می نمود و مورد توجه و وثوق مردم بود تا در سال 1326 ق مشرف به عتبات عالیات شد و در کاظمین علیهما السلام دنیا رفت.

222. شاه عبدالعظیمی، شیخ محمد طاهر آقا شیخ محمد طاهر بن ملا محمد کاظم اصفهانی شاه عبدالعظیمی، فقیهی جلیل و عالمی متبحر بوده، و از اصفهان به نجف اشرف مهاجرت نموده بعد از آنکه مقدمات را در اصفهان تکمیل نمود. او سپس از محضر ملا محمد فاضل ایروانی و میرزا حبیب الله رشتی و شیخ زین العابدین مازندرانی و غیر هم استفاده نمود تا به تصدیق این آیات ثلاثه به درجه رفیع اجتهاد رسید و مراجعت به ایران کرد و در زاویه مقدسه حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام رحل اقامت افکند و به وظایف شرعی از تدریس و امامت و نشر احکام پرداخت و در امر ترویج اهتمام بسیار ورزید و از شعائر مذهبی تعظیم می نمود و مردم ری به او اقبال مخصوصی داشتند و در امور دینی و دنیوی به او مراجعه می کردند تا حدود 1310 ق که دار دنیا را وداع گفت و در صحن شریف سید الکریم مدفون شد، ولی قبرش در زیر سنگ فرش صحن مخفی مانده است.

223. شاه عبدالعظیمی، شیخ جواد**224. شاه عبدالعظیمی، شیخ محمد علی****225. شاه عبدالعظیمی، مولا علی**

223. شاه عبدالعظیمی، شیخ جواد شیخ جواد شاه عبدالعظیمی از علمای شهر ری بود. او عالمی فاضل و نسابه ای خبیر و سمت کلیدداری و خزینه داری آستانه مبارکه را داشت. آثاری دارد به نام تذکرة الانساب که سید نظام العلماء در المجالس النظامیه خود نقل نموده است. قبرش در رواق شریف واقع است.

224. شاه عبدالعظیمی، شیخ محمد علیاً شیخ محمد علی عالمی ربانی و زاهد سبحانی از علمای معمر و کهنسال و منزوی شهر ری بوده و بسیار عابد و سالک الی الله بود و در منزل خود اقامه جماعت می نمود و جمعی از ثقات با وی نماز می خواندند. آن مرحوم معاصر با شیخنا الانصاری در نجف بود و در فقاہت و ورع و اخلاق مشار بالبنان بود در حدود 1312 ق از دنیا رفت.

225. شاه عبدالعظیمی، مولا علیعلی بن محمد جواد بن محمد مهدی بن رجب علی الشاه عبد العظیمی النجفی الرازی بحر العلوم. فاضل مشتغل بالعلوم الأدبیه و العقلیه، خازن خزانه السید عبدالعظیم الحسنی بالری، من أعلام النصف الأول من القرن الرابع عشر، كان یلقب نفسه بـ «بحر العلوم» و ینسب کتبه عند تسميتها إلى نفسه. له التحفة البحریه فی القواعد الصرفیه ألفه سنة 1312، و الفوائد البحریه فی القواعد المنطقیه ألفه سنة 1325.

226. شروانشاه بن محمد، موفق الدین حافظ رازی

227. شریف محمد طهرانی رازی

228. شعیب بن سهل بن کثیر، ابوصالح رازی

229. شیخ شهاب الدین رازی

اشاره

226. شروانشاه بن محمد، موفق الدین حافظ رازی‌وی محدثی شیعی و صالح و دین بوده است.

227. شریف محمد طهرانی رازی‌وی از جمله خوش طبعان طهران در آغاز دولت صفویان بود؛ در شعر طبعی نیکو داشت و صبری تخلص می کرد؛ این مطلع از او است: ماه من! تا علم حسن برافراخته ای خوب رویان همه را خاک نشین ساخته ای

228. شعیب بن سهل بن کثیر، ابوصالح رازی‌شعیب به عهد معتصم قضاء رصافه را به عهده داشت، و معتقد به خلق قرآن و نفی صفات و رؤیت حق بود. مردم عامه به خانه اش ریختند، و بسوزاندند و غارت کردند. شعیب نخستین قاضی است که منزلش را آتش زدند، و اثاثه اش را به سرقت بردند، وی به سال 228 از قضا معزول شد.

229. شیخ شهاب الدین رازی‌شهاب الدین از شیخ زاده های ری در آغاز قرن دهم بود، و از فضائل بهره ای تمام داشت، و قصائد و غزل بسیار سرود؛ این مطلع از او است: بی خبر از سرم آن سرو روان می گذرد من به جان کندم و عمر دوان می گذرد

حرف ص

230. مولانا صابر رازی

231. صاعدین محمدبن احمدبن ابی بکر بن محمد حنفی رازی

232. صالح بن سلمه بن ابی حماد، ابوالخیر رازی

حرف ص 230. مولانا صابر رازی‌وی از شاعران اوائل قرن دهم ری و خطیب آن دیار بود؛ این مطلع از او است: گهی که تیر ترا از دل
رمیده کشمبدین بهانه که پاکش کنم به دیده کشم

231. صاعدین محمدبن احمدبن ابی بکر بن محمد حنفی رازی‌وی جوامع الفقه، و کتاب الاحساب والانساب را تألیف کرد.

232. صالح بن سلمه بن ابی حماد، ابوالخیر رازی‌نام ابوالخیر زادویه (= زادویه یا زادبه) و شیعی بوده است، و امام ابوالحسن عسکری علیه
السلام را ملاقات کرده است، وی را مؤلفاتی است، و از آن جمله است کتاب خطب امیرالمؤمنین علیه السلام و کتاب نوادر. امر وی را
ابهامی است. به نقل مامقانی، شیخ طوسی گاه او را از اصحاب حضرت جواد و دیگر گاه از اصحاب حضرت هادی و زمانی از اصحاب
امام حسن عسکری می نویسد.

233. صالح بن شعیب، ابوبکر قاری رازی

234. میرصدی طهرانی رازی

اشاره

233. صالح بن شعیب، ابوبکر قاری رازی‌وی از مردم قار(ظ:غار) ری و از قدمای ادیبان و لغت دانان بوده است، و به عهد ثعلب نحوی (متوفی به سال 291) به بغداد درآمد، و با ابوالعباس مبرد مباحثه و مناظره داشت، و در لغت غالب می آمد اما در نحو مغلوب می شد. یاقوت نام او را در معجم البلدان والمشرق، در ذکر قار آورده است.

234. میرصدی طهرانی رازی‌وی از سادات طهران به زمان شاه اسماعیل صفوی بود، و به هندوستان رفت و همان جا درگذشت؛ از او است: درین فصل گل هرچه داری به می دهمبادا که دیگر بهاری نیاید

حرف ط

235. طاهر بن حسن، ابوالعلاء رازی

236. طاهر بن حسن، شحام رازی

237. طلحه بن اعلم جیانی رازی

حرف ع

حرف ط 235. طاهر بن حسن، ابوالعلاء رازی نام وی در التدوین رافعی درج افتاده، و در قزوین صحیح محمد بن اسماعیل بخاری را استماع کرد.

236. طاهر بن حسن، شحام رازی وی به نقل رافعی در قزوین از محمد بن سلیمان بن یزید و علی بن احمد بن صالح استماع حدیث کرد.

237. طلحه بن اعلم جیانی رازی وی از دیه جی نزدیک طهران برخاسته است، و جی را جیان نیز گفته اند، سمعانی در الانساب آورده: «جیان قرية من قُری الرّی، منها أبو القاسم طلحه بن الأعلم الحنیفی الجیانی...».

حرف ث

238. مولانا عارفی رازی

239. عباد بن احمد، ابوصالح کلینی رازی

240. عباس بن عبیدالله، اقطع رازی

حرف ع 238. مولانا عارفی رازی عارفی از دهقانان اوائل قرن دهم هجری بود، و شاعری او را از آن کار باز آورد؛ این مطلع از او است: بی گل روی تو گلگشت گلستان نکنملب بیندم، سخن از غنچه خندان نکنم

239. عباد بن احمد، ابوصالح کلینی رازی وی از کلین ورامین ری است، و شیخ ابوجعفر محمد بن یعقوب کلینی از کلین فشافویه ری. ابوصالح از محمد بن ایوب روایت کند.

240. عباس بن عبیدالله، اقطع رازی وی به بغداد رفت، و از هارون بن سعید الایلی حدیث بگفت، و عبدالصمد بن علی الطسی از او روایت کند.

241. عباس بن علی بن علویه ورامینی رازی**242. عباس بن فضل بن شاذان بن عیسی، ابوالقاسم مقری رازی****243. عبدالباقی بن احمد، ابوطیب خومینی رازی****244. عبدالجبار بن احمد قاضی معتزلی رازی**

241. عباس بن علی بن علویه ورامینی رازی به نقل شیخ حرّ عاملی، شیخ منتجب الدین از وی به وصف «واعظ، صالح» یاد کرده است.

242. عباس بن فضل بن شاذان بن عیسی، ابوالقاسم مقری رازی وی و پدر و جدش ائمه علم قرآن بوده اند. عباس از محمد بن حمید و احمد بن ابی شریح و وهب بن ابراهیم استماع حدیث کرد، و ابوالحسن قطن و سلیمان بن یزید و محمد بن اسحاق کیسانی از او حدیث شنیدند. عباس در قزوین حدیث بگفت.

243. عبدالباقی بن احمد، ابوطیب خومینی رازی نام وی در تاریخ بغداد، و معجم البلدان ذیل خومین ری درج آمده، و به جوانی به بغداد رفت و به اتفاق ابوبکر خطیب بن ثابت استماع حدیث می کردند، و از مشایخ وی می نوشت. وی محدثی صدوق بود، و پس از سال 420 درگذشت.

244. عبدالجبار بن احمد قاضی معتزلی رازی عبدالجبار بن احمد از معتزلیان شافعی مذهب شهر ری بود، که در فروع مذهب شافعی و در اصول طریقت اعتزال داشت؛ و قضاء ری و اعمال آن به عهد صاحب عبّاد به وی واگذار بود، و به سال 367 به دریافت خلعت و سمت نائل آمد، و به ری و بلاد تحت فرمان مؤیدالدوله قاضی القضاة بود، و تصانیفی همچون دلائل النبوة در دو مجلد و عمده الأدلة و غیر اینها در اصول فقه و طریقت اعتزال به وجود آورد. صاحب عبّاد جز اعطاء سمت قضا به وی نیکوییها کرد، با این حال چون درگذشت قاضی عبدالجبار به ترحم (رحمت و فرستادن) بر وی، بدان سبب که در هنگام مرگ توبه ای از او ظهور نیافت، و به نزد وی محقق نشد، رأی نداد. از این رو قاضی را به قلت رعایت و وفا نسبت داده اند؛ و پس از آن فخرالدوله دیلمی وی را بگرفت و مصادره کرد. قاضی به سال 414 در شهر ری درگذشت، و عمری دراز بیافت، و مردم از اقطار جهان استفادت را به محضرش می شتافتند.

245. عبدالجبار بن عبدالله بن ابراهیم بن برزه، ابوالفتح رازی**246. عبدالجبار بن عبدالله بن علی مقری، شیخ مفید رازی**

245. عبدالجبار بن عبدالله بن ابراهیم بن برزه، ابوالفتح رازی و اعظم جوهری تاجر عبدالجبار، از علی بن محمد قصار و گروهی دیگر روایت کند، و نود سال بزیست و به سال 468 درگذشت.

246. عبدالجبار بن عبدالله بن علی مقری، شیخ مفید رازی و فقیه شیعه در ری به عهد سلاجقه بزرگ بود، و از شیخ طوسی روایت کند، در ری مدرسه ای بزرگ داشت که به زمان ملکشاه و برکیارق جهت شیعیان احداث گردیده بود، و ذکر آن در مجلد اول ری باستان (ص 536) آمده است. در این مدرس چهارصد تن از فقیهان و متکلمان و متعلمان از بلاد جهان از محضرش استفادت می جستند. شیخ منتجب الدین در احوال وی آورده: الشيخ المفید عبدالجبار بن عبدالله بن علی المقری الرازی، فقیه الأصحاب بالرّی، قرأ علیه فی زمانه قاطبة المتعلّمین من السّادة والعلماء، و هو قد قرأ علی الشیخ أبی جعفر الطوسی جمیع تصانیفه، و قرأ علی الشیخین، سالار، وابن البرّاج، و له تصانیف بالعربیة والفارسیة فی الفقه. از جمله شاگردان وی یکی عالم و مفسر و فقیه جلیل القدر فضل بن حسن طبرسی مؤلف تفسیر مجمع البیان است، و در ریاض العلماء و روضات الجنات و مستدرک الوسائل و ریحانه الادب بدین معنا تصریح رفته است.

247. عبدالجبار بن عبدالوهاب رازی

247. عبدالجبار بن عبدالوهاب رازی وی در ری صاحب باغی بود که حضرت عبدالعظیم را پس از وفات در آنجا مدفون ساختند، و از آن پس آن باغ را بر اهل شرف و تشیع وقف کرد. نامش در کتب رجال شیعه، همانند فهرست طوسی و رجال کشی و منهج المقال و نقد الرجالو تنقیح المقال و غیره به نظر نرسید، لکن هر جا که احوال حضرت عبدالعظیم مذکور است، نام وی نیز درج است.

248. عبدالجبار بن محمد بن احمد، ابو محمد خواری رازی

249. عبدالجبار بن محمد خواری رازی

250. عبدالجلیل بن ابی الفتح مسعود بن عیسی، رشیدالدین ابوسعید رازی

251. عبدالجلیل بن عیسی بن عبد الوهاب، ابوسعید رازی

248. عبدالجبار بن محمد بن احمد، ابو محمد خواری رازی‌وی به نقل صاحب شذرات الذهب مفتی و امام جامع نیشابور بود. از بیهقی و قشیری و گروهی دیگر استماع حدیث کرد. و به سال 536 درگذشت.

249. عبدالجبار بن محمد خواری رازی‌احوال وی نیز در شذرات الذهب درج آمده، که از واحدی و دیگران استماع حدیث کرد، و در 534 بمرد. احتمال اتحاد دو تن اخیر قوتی دارد.

250. عبدالجلیل بن ابی الفتح مسعود بن عیسی، رشیدالدین ابوسعید رازی‌وی از عالمان بنام ری به عهد سلجوقیان بود، و در ری در محلات دروازه جاروب بندان مدرسه ای داشت، که در آن بیش از دویست دانشمند معتبر درس دین و اصول فقه و علم شریعت می خواندند. ذکر این مدرسه در مجلد نخستین ری باستانچ (ص 534) آمده است. عبدالجلیل قزوینی رازی صاحب النقض و منتجب الدین و شیخ حر عاملی وی را استاد اهل زمانه در علم اصول دانسته اند. او را مؤلفاتی ارجمند است، مانند نقض التصفح ابی الحسین بصری، و الفصول فی الاصول علی مذهب آل الرسول.

251. عبدالجلیل بن عیسی بن عبد الوهاب، ابوسعید رازی‌وی متکلمی فقیه و متبحر و استاد ائمه به عصر خویش بود، و با مخالفان مناظراتی داشت. عبدالجلیل را تصانیفی اصولی است، و از عالمان عهد سلجوقیان و از مشایخ ابن شهر آشوب بوده است. نام وی در کتاب النقض در بیان متبحران از علمای متأخر درج آمده، و منتجب الدین و حرّ عاملی نیز ذکر کرده اند. برخی از متتبعان احتمال داده اند که وی همان عبدالجلیل بن ابی الفتح مذکور در سابق است و هر دو يك تنند، واللّه اعلم.

252. عبدالرحمن بن ابی حازم الרכاب، ابوالقاسم رازی

253. عبدالرحمن بن احمد بن حسن بن بندار عجلی، ابوالفضل رازی

252. عبدالرحمن بن ابی حازم الרכاب، ابوالقاسم رازی‌وی از فقیهان و محدثان ری بود، و ذکرش در التذوین درج افتاده است، و به قزوین رفت، و به سال 467 از ابومنصور بن زیاد استماع حدیث کرد.

253. عبدالرحمن بن احمد بن حسن بن بندار عجلی، ابوالفضل رازی‌وی مقربی زاهد و امامی عالم عامل و کثیرالتصانیف بود. در ری از جعفر بن فناکی، و در نیشابور از سلمی، و در مکه از ابن فراس استماع حدیث کرد. گفته اند در مکه از مادر بزاد. از مصنفاتش یکی جامع الوقوف است. به سال 454 به نیشابور درگذشت.

254. عبدالرحمن بن حسن، ابوالفضل مقری رازی

255. عبدالرحمن بن سعد بن یحیی رازی

256. عبدالرحمن بن عبدالله بن سعد، ابومحمد مقری دشتکی رازی

257. عبدالرحمن بن عمر بن محمد بن سهل صوفی، ابوالحسین رازی

254. عبدالرحمن بن حسن، ابوالفضل مقری رازی‌وی صاحب اللوامح فی القراءات است، و به سال 454 درگذشت. به احتمال بسیار قوی دو تن اخیر یکی هستند، گر چه در پاره ای از منابع ذکرشان دوبار درج افتاده است.

255. عبدالرحمن بن سعد بن یحیی رازی‌رافعی در التدوین احوال وی را بیاورده است، و در قزوین از ابوالحسن قطان استماع حدیث کرده است.

256. عبدالرحمن بن عبدالله بن سعد، ابومحمد مقری دشتکی رازی‌اصل وی از مرو بود، اما او و پدرش در ری اقامت داشتند. ذکرش در التدوین درج است، و از ابوسلمان شیبانی و زهیر بن معاویه و دیگران روایت کند، محمد بن بکیر و حجاج بن حمزة از او روایت کنند. ذکر پدرش بیاید.

257. عبدالرحمن بن عمر بن محمد بن سهل صوفی، ابوالحسین رازی‌وی عالم به علم افلاک و منجم عضدالدوله دیلمی بوده است. از مؤلفاتش یکی الکواکب الثابته است که مبتنی بر کتاب مجسطی بطلمیوس است، لیکن به متابعت آن اکتفا ننموده، بلکه خود نجوم را یکی یکی رصد و اندازه و مکان آنها را معین کرده است. دیگر از مؤلفاتش مطارح الشعاعات و ارجوزه است، وی به سال 376 درگذشت.

258. عبدالرحمن بن محمد بن ادریس، ابومحمد بن ابی حاتم حنظلی رازی

259. عبدالرحمن بن محمد بن سلم، حافظ کبیر ابویحیی رازی

258. عبدالرحمن بن محمد بن ادریس، ابومحمد بن ابی حاتم حنظلی رازی‌وی امام حدیث و تفسیر، و مردی عابد و صالح، و یکی از حفاظ بنام ری بود. جهت کسب دانش رخت سفر به سوی پاره ای از بلاد همانند عراق و مصر و دمشق کشید، و از محضر درس اکابر عصر استفادت جست. کتاب پرسود الجرح و التعديل را تالیف کرد، او را مؤلفات دیگر نیز در فقه و تفسیر و تاریخ و غیر اینها ذکر کرده اند؛ به سال 327 در ری درگذشت. پدر او محمد بن ادریس بن منذر حنظلی نیز از بزرگان و دانشمندان ری به شمار بود، و در شهر ری دروازه و مسجدی به نام او وجود داشت، که شرح آنها در مجلد اول ری باستان آمده است.

259. عبدالرحمن بن محمد بن سلم، حافظ کبیر ابویحیی رازی‌وی امام جامع اصفهان و مصنف مسند و تفسیر بوده است، و از سهل بن عثمان و عبدالعزیز بن یحیی و دیگران روایت حدیث کند، و ابواحمد عسال و ابوالشیخ و دیگران از او روایت کنند، به سال 291 درگذشت.

260. عبدالرحمن بن محمد بن یوسف، ابومحمد طرائفی رازی

261. عبدالرحیم بن سلیمان رازی کوفی

262. عبدالصمد بن محمد، رشیدالدین رازی الدوعی

263. میرعبدالصمد رازی

260. عبدالرحمن بن محمد بن یوسف، ابومحمد طرائفی رازی‌وی به سال 391 در سفر حج به بغداد رفت، و از محمد بن عیسی بن محمد وسقندی و میسر بن علی قزوینی و غیرهما حدیث بگفت.

261. عبدالرحیم بن سلیمان رازی کوفی‌وی به کوفه رفت، و عالمی شیعی و ثقه و از اصحاب حضرت صادق علیه السلام بوده است. در شذرات الذهب و معجم المؤلفین سال فوتش 187 ذکر گردیده است.

262. عبدالصمد بن محمد، رشیدالدین رازی الدوعی‌وی از فقهای شیعی مذهب ری بوده، و نامش در پاره ای از منابع شیعه درج افتاده است.

263. میرعبدالصمد رازی‌وی در آغاز عهد صفویان در ری شغل قضا داشت، و اسلاف او نیز در ری همه قاضی بودند، بر علم فقه و انشا و قوفی داشت، و شعر نیز می گفت؛ این مطلع از او است: ز هر يك دانه خالت خرمن غم بر جگر دارم بنگر که از تخم محبت من چه بردارم

264. عبدالعزیز بن حسین بن حسن، ابومحمد مجدالدین رازی

265. عبدالعزیز بن محمد نصرآبادی رازی

266. عبدالعزیز رازی

267. عبدالکریم بن ابراهیم بن محمد بن حسن نحوی، ابوسعید رازی

268. عبدالکریم بن احمد وزان، ابوسعید رازی

264. عبدالعزیز بن حسین بن حسن، ابومحمد مجدالدین رازی‌وی به ابن الخلیلی معروف است، و از اولاد تمیم داری صحابی بوده است. مردی کثیرالتَّعبَد بود، و به فقرا و صلحا حسن ظنی داشت. در سال 680 در دمشق درگذشت.

265. عبدالعزیز بن محمد نصرآبادی رازی‌وی از محلّت نصرآباد ری بود، و ابوحاتم محمد بن ادریس رازی از او روایت حدیث کند.

266. عبدالعزیز رازی‌وی امام ری و از مشایخ مشهور بود، و با ابوالقاسم رازی و نابلوسی صحبت داشت. احوال او به درستی روشن نیست.

267. عبدالکریم بن ابراهیم بن محمد بن حسن نحوی، ابوسعید رازی‌وی از نحو دانان بزرگ ری بود، و در آنجا به افادت اشتغال داشت. برای تکمیل معلومات خویش رخت سفر به عراق کشید، و شام و بیت المقدس را نیز بدید.

268. عبدالکریم بن احمد وزان، ابوسعید رازی‌وی نخستین فرد بیت وزان در ری _ از خاندان علم و فضل آن دیار _ بوده است، و در باب این خاندان در مجلد نخستین ری باستان (ص 541، 542) ذکری رفته است.

269. عبدالله بن احمد رازی**270. عبدالله بن جعفر بن محمد بن موسی بن جعفر، ابومحمد دوریستی رازی**

269. عبدالله بن احمد رازی تفرشی در نقدالرجال آورده که، نجاشی در ترجمه محمد بن احمد بن یحیی وی را به ضعف نسبت داده است.

270. عبدالله بن جعفر بن محمد بن موسی بن جعفر، ابومحمد دوریستی رازی یاقوت در ذیل دوریست (درشت) ری در معجم البلدان آورده: ابومحمد دوریستی، که خود را از فرزندان حذیفه یمان، از صحابه حضرت رسول می داند، بدانجا منسوب است، و از فقیهان شیعه امامیه است، و به سال 566 به بغداد در آمد، و چند گاهی در آنجا بزیست، و از نیای خویش، محمد بن موسی، در اخبار ائمه اثنا عشر حدیث گفت، و از بغداد به شهر خود بازگشت، و شنیدم که اندکی پس از سال 600 در گذشت. شیخ منتجب الدین در فهرست خویش وی را توثیق کرده و ستوده است، و شیخ حر عاملی در امل الآمل نوشته: عبدالله بن جعفر... کان عالماً فاضلاً صدوقاً... پیروی عن جدّه ابی جعفر محمد بن موسی بن جعفر عن جدّه ابی عبدالله جعفر بن محمد الدوریستی عن المفید.

271. عبدالله بن حسن بن ایوب بیلی رازی**272. عبدالله بن داهر بن یحیی، ابو سلیمان (یا ابو یحیی)، رازی****273. عبدالله بن سعد بن عثمان، ابو عبدالرحمن دشتکی رازی****274. عبدالله بن عبدالعزیز، ابو محمد خواری رازی**

271. عبدالله بن حسن بن ایوب بیلی رازی‌وی از زاهدان دیار ری بود، و از سَهْل بن زَنْجَلَة و غیره استماع حدیث کرد، و ابو عمرو بن نُجَید از او روایت کند. نام وی را سَمْعَانی در الانساب و یاقوت در المَشْتَرک و معجم البلدان در ذکر قریه بیل آورده اند.

272. عبدالله بن داهر بن یحیی، ابو سلیمان (یا ابو یحیی)، رازی‌وی به احمری معروف بود، و به بغداد رفت، و از پدرش و عبدالله بن عبدالقدوس حدیث بگفت. احمد بن علی خَرَّاز و فضل بن سهل اعرج و دیگران از او روایت کنند. گویند نام پدرش محمد، و داهر لقب وی بوده است.

273. عبدالله بن سعد بن عثمان، ابو عبدالرحمن دشتکی رازی‌وی از دشتک ری بود، و از پدر خویش سعد و مقاتل بن حیان روایت کند، و پسرش عبد الرحمن بن عبدالله و محمد بن حمید رازی از وی روایت کنند. سَمْعَانی و رافعی نام پدر او را سعد نوشته اند ولی یاقوت سعید ذکر کرده است. احوال پسرش عبدالرحمن در سابق گذشت.

274. عبدالله بن عبدالعزیز، ابو محمد خواری رازی‌نام وی در التّدوین درج آمده، و به سال 419 در قزوین بوده است.

275. عبدالله بن محمد بن حماد رازی

276. عبدالله بن محمد بن خالد، حافظ ابوبکر حبال رازی

277. عبدالله بن محمد بن عبدالرحمن شعرانی، ابو محمد رازی

278. عبدالله بن محمد بن عبدالکریم بن یزید، حافظ ابو القاسم رازی

279. عبدالله بن محمد بن عبدالوهاب، ابو سعید قرشی رازی صوفی

275. عبدالله بن محمد بن حماد رازی‌وی از اصحاب حضرت امام جواد (ع) است .

276. عبدالله بن محمد بن خالد، حافظ ابوبکر حبال رازی‌وی عالم به حدیث و صاحب تصانیف بود، و مذهب کوفیان داشت، و در قزوین قضاوت می کرد، و به سال 312 در گذشت .

277. عبدالله بن محمد بن عبدالرحمن شعرانی، ابو محمد رازی‌وی به اصل از ری بود، لیکن به نیشابور بزرگ شد. با جنید و مشایخ دیگر صحبت داشت، و از اصحاب بو عثمان حیری بود، و به سال 353 روی در نقاب خاك کشید.

278. عبدالله بن محمد بن عبدالکریم بن یزید، حافظ ابو القاسم رازی‌وی برادر زاده ابوزرعه رازی است، و از یونس بن عبدالاعلی و احمد بن منصور رمادی و دیگران روایت کند، از استادان عراق استماع حدیث کرده است، به سال 320 در گذشت.

279. عبدالله بن محمد بن عبدالوهاب، ابو سعید قرشی رازی صوفی‌وی از محمد بن ایوب بن ضُرَیس بجلي روایت کند، در اواخر عمر راه بخارا در پیش گرفت، و همانجا به سال 382 در گذشت، به هنگام مرگ 94 سال داشت .

280. عبدالله بن محمد بن علی بن عباس بن هارون تمیمی رازی

281. عبدالله بن محمد خراز، ابو محمد رازی

282. عبدالله بن محمد رازی

283. عبدالملك بن محمد بن عبدالملك ورامینی

280. عبدالله بن محمد بن علی بن عباس بن هارون تمیمی رازی‌پوی از شیعیان ری بود، نسختی از حضرت امام رضا علیه السلام داشت، ابو محمد حسن بن عبدالله بن محمد بن عباس از او روایت کند.

281. عبدالله بن محمد خراز، ابو محمد رازی‌پوی از کابر مشایخ ری است، و سالها در مکه مجاور بود، و ورعی تمام داشت، جز حق نگفت، و روزی جز از وجه حلال نخورد. با ابو حفص نیشابوری و ابو عمران کبیر مصاحبت داشت، و اصحاب بایزید وی را بزرگ می داشتند. وی پیش از سال 310 از دنیا برفت.

282. عبدالله بن محمد رازی‌پوی شیعی و از اصحاب حضرت جواد علیه السلام بوده است.

283. عبدالملك بن محمد بن عبدالملك ورامینیوی را فقیهی صالح و خیر و فاضل دانسته اند.

284. مولانا عبدی**285. عبید الله بن عبدالکریم بن یزید بن فروخ، ابو زرعه رازی****286. عبیدالله بن محمد رازی**

284. مولانا عبدی‌وی از شاعران ری در اوائل قرن دهم هجری است؛ این مطلع او را است: با در و داغ دیده گریان نشسته امدر آب و آتش از غم جانان نشسته ام

285. عبید الله بن عبدالکریم بن یزید بن فروخ، ابو زرعه رازی‌وی از پیشوایان حافظان حدیث در جهان اسلامی است، و در حرمین و عراق و شام و الجزیره و مصر و خراسان از ابو نعیم و خلاد بن یحیی و قبیصة بن عقبه و دیگران استماع حدیث کرد، صاحب تاریخ بغداد در باب وی گفته: کان إماماً ربّانیاً متقناً حافظاً مکثراً صادقاً. قدم بغداد غیر مرّة، و جالس أحمد بن حنبل و ذاکره و حدث. ذهبی در تذکرة الحفاظ از بخاری از پسر احمد بن حنبل چنین نوشته: ... نزل أبو زرعة عندنا فقال لي أبي: يابني قد اعتضت عن نوافلي بمذاكرة هذا الشيخ... زرکلی در الاعلام در باب وی آورده: «کان يحفظ مائة ألف حدیث، و يقال: کلّ حدیث لا يعرفه أبو زرعة ليس له أصل...» جمعی کثیر از وی روایت کنند. ابو زرعه در ری به سال 264 در گذشت.

286. عبیدالله بن محمد رازی‌از اصحاب امام جواد(ع) بوده است. محتمل است که او همان عبیدالله بن محمد رازی باشد.

287. عتاب بن محمد بن احمد بن عتاب، ابو القاسم حافظ رازی ورامینی

288. امیر عجیبی

289. مولانا عز الدین

287. عتاب بن محمد بن احمد بن عتاب، ابو القاسم حافظ رازی ورامینیوی یکی از حفاظ صدوق ری بود، و از محمد بن محمد بن سلیمان باغندی و ابو محمد عبدالرحمن بن ابی حاتم رازی و ابوالقاسم بغوی و تنی چند دیگر روایت حدیث کند؛ و ابوبکر محمد بن ابراهیم و ابن برکان و پسرش سلمه نیز از او روایت کنند، سال فوتش پس از سال 310 بوده است. وی به بغداد رفت، و از احمد بن محمد بن میمون و علی بن ابراهیم قطان قزوینی روایت حدیث کرد.

288. امیر عجیبیوی از شاعران و سادات ری در اوائل عهد صفویان بود؛ و این مطلع از او است: دارم به سینه ناوکی از چشم پرفتپنهان
نمی کنم، نظری هست با منت

289. مولانا عز الدین عز الدین از شاعران ولایت ری در آغاز عهد صفویان بود، و در طهران مکتب داری می کرد. مردی متقی و درویش بود. این مطلع از او است: مه من کاکل مشکین به روی خود پریشان کنبرای چشم بد خورشید را در ابر پنهان کن

290. عزیر بن اسحاق بن عبید اللہ ، ابو القاسم جعفری رازی

291. عطیة بن نجیح، ابو مطهر رازی

292. علاء بن حسن رازی

293. شیخ علاء الدوله رازی

290. عزیر بن اسحاق بن عبید اللہ ، ابو القاسم جعفری رازی به نقل رافعی وی در قزوین از محمد بن احمد بن هارون کوفی حدیث بگفت، و میسرۀ بن علی از او روایت کند، عزیر از ابو زرعه روایت کند.

291. عطیة بن نجیح، ابو مطهر رازی وی شیعی و از اصحاب حضرت صادق علیه السلام بوده است.

292. علاء بن حسن رازی حسن است. در کتب رجالی نقل شده که رقعه ای از ناحیه مقدسه از جانب امام عسکری (ع) صادر شده که توسط ابو حامد (که از بزرگان امامیه بوده) به علاء بن حسن رازی داده شده است. مامقانی می گوید: این مطلب، گواه آن است که او از اُمنّا و بزرگان شیعه است؛ وگرنه ابو حامد رقعه را به وی نمی داده است.

293. شیخ علاء الدوله رازی وی متولی مزار اندرمان ری در آغاز عهد صفویان بود، صحبتی خوش داشت، و به خدمت فقرا قیام می کرد؛ این مطلع از او است: شب وصل است رحمی کن زمن بستان روان جان راکه پیشت میرم و دیگر نبینم روز هجران را

294. امام اجل علاء الدین خواری رازی**295. علی بن ابراهیم بن ابان، علان ابو الحسن کلینی رازی****296. علی بن ابراهیم بن ابی طالب، نجم الدین ابو تراب ورامینی رازی****297. علی بن ابراهیم بن محمد، ابوالقاسم دهکی رازی**

294. امام اجل علاء الدین خواری رازی علاء الدین فاضلی فصیح بود، و در نظم و نثر دست داشت، این قطعه را در رنجش خود از مریدان و مردم آن دیار گفته: از ملالت ای مریدان می رومبر دل و جان داغ حرمان می روم هر کجا شهری است اقطاع منستگر به ایران گر به توران می روم صد هزاران ترک دارم در ضمیر هر کجا خواهم چو سلطان می روم تخت منبر چون مسلم شد مراچتر برگیرم چو شاهان می روم

295. علی بن ابراهیم بن ابان، علان ابو الحسن کلینی رازی وی از عالمان شیعی مذهب و اهل قریه کلین فشافویه، و از منسوبان محمد بن یعقوب کلینی بوده است. او را ثقه و از وجوه عالمان دانسته اند، کتابی به نام اخبار القائم علیه السلام دارد. به احتمال قوی وی همان علی بن محمد بن ابراهیم است که ذکرش بیاید.

296. علی بن ابراهیم بن ابی طالب، نجم الدین ابو تراب ورامینی رازی وی به نقل شیخ منتخب الدین فقیهی واعظ و فاضل بوده است.

297. علی بن ابراهیم بن محمد، ابوالقاسم دهکی رازی وی از قریه دهک ری، و از راویان اخبار و جامعان اشعار بوده است، و کتاب اغانی را بر ابو الفرج علی بن حسین اصفهانی بخواند.

298. علی بن ابراهیم وراق رازی

299. علی بن ابی بکر اُسفیدنی رازی

300. علی بن ابی طالب، رشید الدین خیاری رازی

301. علی بن احمد بن ابراهیم بن ثابت، حافظ ثقه ابوالقاسم ربیع رازی

298. علی بن ابراهیم وراق رازی به نقل تفرشی در تقدالرجال شیخ صدوق نام وی را در عیون الأخبار بیاورده است. او از تلامذه سعد بن عبدالله بوده است.

299. علی بن ابی بکر اُسفیدنی رازی سوی محدث و اهل دیه اُسفیدن ری بوده است، و از حمّاد بن یحیی از قتاده از انس بن مالک از حضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت کرد، که: «مَنْ حُوسِبَ عُذَّبَ». حسن بن علی بن حارث همدانی از وی روایت کند.

300. علی بن ابی طالب، رشید الدین خیاری رازی سوی از عالمان شیعی مذهب ری، و فقیهی فاضل بوده است، و نظمی لطیف دارد.

301. علی بن احمد بن ابراهیم بن ثابت، حافظ ثقه ابوالقاسم ربیع رازی سوی به بغداد رفت و از محمد بن یوسف بن النضر هروی و عمر بن سهل بن اسماعیل حافظ و دیگران حدیث بگفت، و در ری به سال 379 در گذشت.

302. علی بن احمد بن علی بن یوسف، ابو الحسین ورامینی رازی

303. علی بن احمد بن علی خراز رازی

304. علی بن احمد بن مکی، حسام الدین ابوالحسن رازی

305. علی بن بخار، ابوالحسن رازی

302. علی بن احمد بن علی بن یوسف، ابو الحسین ورامینی رازی‌وی از محمد بن منصور بن ابی الجهم روایت کند، به سال 377 در غزایی به قزوین رفت، خلیل حافظ از وی روایت کند.

303. علی بن احمد بن علی خراز رازی‌وی متکلمی جلیل القدر و شیعی مذهب، و در کلام صاحب تصانیف بود، و به فقه آل نبی انسی بسیار داشت، و در ری بزیست و در همان شهر در گذشت، سال ولادت و وفاتش معلوم نشد.

304. علی بن احمد بن مکی، حسام الدین ابوالحسن رازی‌وی فقیه حنفی بود، چندی در ایام نور الدین محمود در حلب بزیست، سپس به دمشق آمد و آنجا ساکن شد. از مؤلفاتش خلاصة الدلائل و سلوه الهموم است، و در دمشق به سال 598 در گذشت. مسند ابی حنیفه نیز یکی از تألیفات او است که دست نوشته ای از آن در کتابخانه احمد ثالث در استانبول موجود است.

305. علی بن بخار، ابوالحسن رازی‌وی به بغداد رفت، و در آنجا جمعی از وی در دار القطن کتابت حدیث کردند.

306. علی بن جعفر بن سعید السعیدی، حذاء مقری ابوالحسن رازی

307. علی بن حسن هسنجانی رازی

308. علی بن حسین بن جنید، حافظ ابو الحسن رازی

309. علی بن حسین، ابو الفرج رازی

306. علی بن جعفر بن سعید السعیدی، حذاء مقری ابوالحسن رازی بوی به شیراز رفت، از آثارش مصنف فی القراءات الثمان و جزء فی التجوید است، وی به سال 410 زنده بود.

307. علی بن حسن هسنجانی رازی بوی از دیه هسنجان ری بود، و از هشام بن عمّار و سعید بن ابی مریم و یحیی بن بُکیر و نعیم بن حمّاد و احمد بن حنبل و دیگران استماع حدیث کرد، و عبد الرحمن بن ابی حاتم و ابو قریش محمد بن جمعة الحافظ و غیر هما از او روایت کنند، علی به سال 275 در گذشت.

308. علی بن حسین بن جنید، حافظ ابو الحسن رازی بوی در بلد خویش به مالکی شهرت داشت، و از حفاظ مشهور ری و مردی کثیر السفر بود، و از ابو جعفر نقیلی و طبقه وی حدیث شنید. عبد الرحمن بن ابی حاتم و دیگران از او روایت کنند. مرگش به سال 291 روی داد، وی را به مناسبت تصنیف حدیث مالک مالکی گفته اند.

309. علی بن حسین، ابو الفرج رازی بوی یکی از کتّاب عضدالدوله بود، و صاحب کتاب مفتاح الطب است.

310. علی بن حسین قرچی رازی**311. علی بن الخراز رازی****312. علی بن خلیل بن ابراهیم رازی تهرانی**

310. علی بن حسین قرچی رازی یاقوت در معجم البلدان نام وی را در ذکر قریه قَرْج آورده است، وی از ابراهیم ابن موسی فَرَّاء روایت کند، و عَقَلِی نیز از او روایت کند.

311. علی بن الخراز رازی وی عالمی شیعی و متکلمی جلیل بود، و به فقه انسی داشت، و در ری مقیم بود و همانجا در گذشت، و تواند بود که وی همان علی بن احمد بن علی خراز، مذکور در سابق باشد.

312. علی بن خلیل بن ابراهیم رازی تهرانیالشیخ الاجل العالم الزاهد، فخر الشیعة و ذخر الشریعة، أنموزج السلف و بقية الخلف، العالم الربانی الحاج المولی علی الطهرانی المتوطن فی أرض الغری و المتوفی فیها فی آخر صفر سنة 1296. همانا آن جناب در زهد و تقوا و اعراض از دنیا به مرتبه اقصی رسیده بود و اقتداء کرده بود به مولای خویش امیر المومنین علیه السلام در خشونت ملبس و جشوبت مآکل و در زیارات مخصوصه حضرت ابو عبدالله الحسین پیاده می رفت تا آنکه به سن پیری رسیده و از قوه پیاده رفتن افتاد. و از برای او کراماتی نقل شده که شیخ ما در دارالسلام به پاره ای از آنها اشارت فرموده. و آن جناب یکی از مشایخ اجازه شیخ مرحوم است و والد جلیلش جناب حاجی میرزا خلیل در سداد و صلاح و فنّ طب سر آمد دهر و مقبول عامّه و خاصّه و مطبوع و محبوب تمامی علماء عراق بود. نیز شیخ مرحوم در نجم الثاقب در باب هفتم در ذکر حکایات و قصص آنان که در غیبت کبری به خدمت امام عصر علیه السلام رسیده اند گفته: خبر داد مرا مشافهت عالم عامل فخر الأواخر و ذخر الأوائل، شمس فلک زهد و تقوا و حاوی درجات سداد و هدی، فقیه نبیل شیخنا الأجل حاجی ملاعلی طهرانی خلف مرحوم حاجی میرزا خلیل طیب (اعلی الله مقامه) که مجاور نجف اشرف بود حیا و میتا و آن مرحوم در اغلب سالها به زیارت ائمه سامراء علیهم السلام مشرف می شد و انس غریبی به سرداب مطهر داشت و از آنجا استمداد فیوضات می کرد و در آنجا رجاء رسیدن به مقامات عالیه داشت و می فرمود هیچ وقتی نشد که زیارتی بکنم و مکرمتی نبینم و در ایام مجاورت حقیر به سامرا دو مرتبه مشرف شدند و در منزل حقیر منزل کردند و آنچه می دیدند پنهان می کردند و اصرار داشتند در ستر بلکه در ستر سایر عبادات. وقتی التماس کردم که از آن مکرمت چیزی بگوئید فرمود: مکرر شده که در شبهای تاریک که مردم همه در خواب و حس و حرکتی از کسی نبود مشرف می شدم پس در نزد سرداب پیش از دخول و پایین رفتن از پله ها می دیدم نوری را که از سرداب غیبت می تابد بر دیوار و دهلیز اول و حرکت می کند از محلی به محلی چنان که گویی در دست کسی در آنجا شمعی است و از مکانی به مکانی حرکت می کند و پرتو آن نور در اینجا متحرک است. پس پایین می روم و داخل در سرداب مطهر می شوم نه کسی را در آنجا می بینم نه چراغی). وقتی مشرف بودند آثار استسقا در ایشان پیدا شد و خیلی صدمه می زد. پس مشرف شدند به سرداب مطهر و فرمودند امشب استشفا عوامی کردم: (رفتم به سرداب مطهر و داخل شدم در آن صدفه کوچک و پاهای خود را به قصد شفا داخل در آن چاه که عوام آن را چاه غیبت می گویند کردم و خود را آویزان نمودم، اندکی نکشید که مرض بالمرّه زایل شد) و آن مرحوم عازم شد به مجاورت آنجا و لیکن پس از مراجعت به نجف اشرف مانع شدند، مرض عود کرد و در آخر صفر سنه هزار و دو بیست و نود و شش (ظ) مرحوم شدند. این شیخ جلیل بزرگوار غیر از معاصر او عالم نبیل و معظم جلیل شیخ الفقهاء و المجتهدین عالم ربانی و زنده جاودانی حاجی

ملاعلی کنی تهرانی، محقق مدقق صاحب تالیفات نافعه فائقه است مانند کتاب قضاء و شهادات، و کتاب توضیح المقال و غیر هما. در فهرستگان نسخ خطی درایه (ص 65 - 66) یک رساله در علم درایه و در فهرستگان نسخ خطی رجال (ص 261 - 262) حواشی در علم رجال از ایشان به شرح زیر شناسانده شده است: سبیل الهدایة فی علم الدراية (الفوائد الرجالية) رساله مفصلی است در علم درایه و فواید رجالی، شامل یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه، با این عنوان ها: مقدمه (شامل دو امر: 1. فی بیان سبب الاحتیاج الی علم الرجال، 2. موضوع هذا العلم)؛ الباب الاوّل: فی تقسیم الحدیث؛ الباب الثانی: فی من یقبل حدیثه؛ الباب الثالث: فی تحمّل الحدیث. خاتمه: شامل فواید مختلف در رجال و درایه، که نصف کتاب را شامل می شود. الحاشیة علی التعلیقة البهبهانیة (شرح الفوائد الرجالية للبهبهانی، شرح تعلیقة منهج الرجال) حاشیه کوتاهی است بر حاشیه وحید بهبهانی بر منهج المقال میرزا محمد استرآبادی. شیخ آقا بزرگ در مصنفی المقال احتمال داده که رساله شرح الفوائد الرجالية الخمسة ی مؤلف که در آن پنج فایده ای که وحید بهبهانی در اوّل تعلیقه اش بر منهج المقال آورده را شرح نموده، تدوین همین حواشی است.

313. علی خزاز رازی

314. علی رازی

315. علی بن سعید بن بشیرین مهران، حافظ ابو الحسن رازی

316. علی بن سلیمان بن حسن بن جهم بن بکیر بن اعین، ابوالحسن رازی

313. علی خزاز رازی حسن، متکلم، جلیل القدر، مأنوس با فقه و صاحب کتاب در علم کلام است. مقیم ری بود و در آنجا فوت کرد. ممکن است همان علی بن خزاز باشد.

314. علی رازی کتب فی مجموعه میرزا محمد بعض الأحادیث، وذلك بتاريخ ثاني ذي القعدة سنة 994 في بغداد.

315. علی بن سعید بن بشیرین مهران، حافظ ابو الحسن رازی یوی نزیل مصر و محدث آن دیار بوده است، از عبدالاعلی بن حماد و عبدالرحمن ابن خالد بن نجیح و دیگران روایت کند، ابو سعید بن اعرابی و محمد بن احمد بن خروف و دیگران از وی روایت کنند، و به سال 297 در گذشت.

316. علی بن سلیمان بن حسن بن جهم بن بکیر بن اعین، ابوالحسن رازی یوی عالمی شیعی و به حضرت صاحب الامر صاحب اتصال بوده است، و توقیعاتی به نام وی صادر گردیده است، وی فقیهی ثقه و با ورع بود. علامه در خلاصه و جمعی او را رازی دانسته اند، لیکن نجاشی و جمعی دیگر زراری نوشته اند. چنین اختلافی در باب نسبت حسین بن جهم نیز به نظر می رسد.

317. علی بن عباس جرادینی رازی

318. علی بن عبد الجبار بن عبد الله بن علی مقری رازی

319. علی بن عبدالله بن ابی منصور، ابو الحسن رازی

320. علی بن عبدالله بن منصور، مذكر رازی

317. علی بن عباس جرادینی رازی‌وی از دانشمندان و متکلمان و فقیهان شیعی مذهب ری بوده است، لیکن در روایت ضعیفش دانسته اند. او را مؤلفاتی است، همچون کتاب الآداب و المروءات و کتاب الرد علی السلیمائیة (طایفه ای از غلات). وی در ری مقیم بود و در همانجا در گذشت.

318. علی بن عبد الجبار بن عبد الله بن علی مقری رازی‌وی فقیهی صالح و شیعی بوده است.

319. علی بن عبدالله بن ابی منصور، ابو الحسن رازی‌وی نیز شیعی و محدث و فقیهی صالح بوده است.

320. علی بن عبدالله بن منصور، مذكر رازی‌به نقل رافعی وی در قزوین از ابوالفتح راشدی استماع حدیث کرد.

321. علی بن عثمان رازی**322. علی بن قاسم بن عباس بن فضل بن شاذان، ابوالحسن قاضی رازی****323. علی بن مجاهد بن مسلم بن رفیع، ابو مجاهد رازی**

321. علی بن عثمان رازی مهمل و از اصحاب امام کاظم (ع) است.

322. علی بن قاسم بن عباس بن فضل بن شاذان، ابوالحسن قاضی رازی خطیب بغداد و رافعی از وی به تجلیل یاد کرده اند؛ از عبدالرحمن بن ابی حاتم و احمد بن خالد حروری و دیگران استماع حدیث کرد، به بغداد رفت و حدیث بگفت. ابوالحسن قاضی القضاة ری بود، و به سال 383 در همانجا در گذشت. ذکر جد وی عباس بن فضل نیز گذشت.

323. علی بن مجاهد بن مسلم بن رفیع، ابو مجاهد رازی وی را به ابن الکابلی می شناسند، و محدث و اخباری است، صاحب النقض در باب او گفته: ... علی از ری برفته بود به تعلّم، و با احمد حنبل به ری آمده بود، و مدتی به ری بمانده از مذهب احمد حنبل گفتی. کوی مجاهد به در مصلحگاه ری به نام پدر وی بود. علی در بغداد از محمد بن اسحاق بن یسار و جعد بن ابی الجعد و دیگران حدیث بگفت، صلت بن مسعود جحدری و احمد بن حنبل و گروهی دیگر از وی روایت کنند. او تا سال 180 زنده بود.

324. علی بن محمد بن ابراهیم بن ابان، ابوالحسن علان کلینی رازی**325. علی بن محمد بن علی خزاز رازی****326. علی بن محمد بن عمر، ابوالحسن بن قصار رازی****327. علی بن محمد، شیخ متکلم زین الدین ابوالحسن رازی**

324. علی بن محمد بن ابراهیم بن ابان، ابوالحسن علان کلینی رازی‌وی را با محمد بن یعقوب کلینی نسبت بوده، و از عالمان با نام شیعه است، کتاب اخبار القائم از مؤلفات او است. علان در راه مکه کشته شد. نجاشی درباره او می نویسد: «کان استأذن الصاحب علیه السلام فی الحجّ فخرج: توقّف عنه فی هذه السنة.»

325. علی بن محمد بن علی خزاز رازی‌وی عالم شیعی است و در کلام و فقه شیعه کتبی دارد که از آن جمله است: الايضاح فی الاعتقادات الشرعیه علی مذهب الامامیه، کفایة الاثر فی النصوص علی الائمة الاثنا عشر. وی راقمی نیز می گفته اند، و از رجال قرن چهارم هجری است.

326. علی بن محمد بن عمر، ابوالحسن بن قصار رازی‌وی فقیهی شافعی، و قرب 60 سال مفتی آن دیار بوده است. ابن قصار از همه رشته های علوم بهره داشت.

327. علی بن محمد، شیخ متکلم زین الدین ابوالحسن رازی‌صاحب النقض نام وی را در ردیف متبحران علما از متأخران، در کتاب نفیس النقض نقل کرده است، و از رجال قرن ششم است. قول منتجب الدین در باب وی بدین شرح است: الشيخ زین الدین ابوالحسن علی بن محمد الرازی المتکلم. أستاذ علماء الطائفة فی زمانه، و له نظم رائع فی مدائح آل الرسول (علیه وعلیهم السلام) و مناظرات مشهورة مع المخالفین، و له مسائل فی المعدوم و الأحوال، و کتاب الواضح، و دقائق الحقائق شاهدته و قرأت علیه. * صاحب روضات در ترجمه احوال محسن بن حسین بن احمد خزاعی، عمّ پدر ابو الفتوح رازی احتمال داده که این «شیخ زین الدین علی رازی» با علی بن محمد، پدر ابو الفتوح رازی یکی باشد. اما علامه قزوینی در ردّ این سخن صاحب روضات می نویسد: این احتمال صاحب روضات بغایت بعید به نظر می رسد؛ چه اگر چنین بود منتجب الدین بدون شك متعرّض این علقه قرابت بین صاحب ترجمه و استاد خود، ابو الفتوح رازی، می شد؛ وانگهی نیفزودن نسبت «خزاعی» بر نام صاحب ترجمه و سکوت سایر مؤلفین رجال از قبیل امل الآمل و مستدرک الوسائل و تنقیح المقال از ذکر این فقره - با آنکه همه متعرّض ترجمه حال این علی بن محمد الرازی المتکلم شده اند - همه قراین واضح بر ضعف و بی اساسی این احتمال است.

328. علی بن محمود بن حسن حمصی، جمال الدین رازی

328. علی بن محمود بن حسن حمصی، جمال الدین رازی‌وی متکلم شیعی در اواخر قرن هشتم هجری بود، از مؤلفاتش کتاب مشكاة الیقین فی اصول الدین است.

329. علی بن نعمان رازی

330. علی بن یوسف بن جعفر کلینی رازی

331. علی، شیخ شهاب الدین رازی

332. علی رازی

329. علی بن نعمان رازی مهمل و از اصحاب امام صادق(ع) است.

330. علی بن یوسف بن جعفر کلینی رازی وی شیعی و به نقل منتجب الدین فقیهی صالح بوده است.

331. علی، شیخ شهاب الدین رازی وی نیز شیعی و از دانشمندان و شاعران اندرمان ری بوده است، و پدر در پدر وی تولیت امامزاده ابوالحسن را داشتند که در دیه اندرمان است؛ این بیت او را است: بگذشت بهار و لب جوئی نگرفتمدر پای گلی دست سبویی نگرفتم

332. علی رازی نام وی در معجم المؤلفین درج آمده، و فاضل و صاحب تألیف بوده است، از مؤلفاتش تهذیب الاسماء و اللغات ذکر گردیده است، و به سال 686 در گذشت.

333. میرزا علی خلی طهرانی رازی

334. عمادی شهریار

333. میرزا علی خلی طهرانی رازی‌وی در آغاز عهد صفویان به مهمّات دیوانی اشتغال داشت؛ این مطلع او را است: بر گل روی تو از سنبل نقاب افتاده است؟ یا نقاب از مشک تر بر آفتاب افتاده است؟

334. عمادی شهریار شهریار از محال ری، و دارای دیه های آبادان بوده است، و ظاهراً اصل عمادی از آنجا است. گروهی برآنند که عمادی غزنوی و عمادی شهریار هر دو یکی و برخی دیگر مانند تقی الدین معتقدند که دو کسند، در تذکره عوفی شاعری به نام عماد الدین الغزنوی در سلك شاعران غزنین منتظم است، لکن به دعوی امین احمد رازی و گروهی دیگر اشعاری که در ذیل نام وی درج آمده در پاره ای از نسخ معتبر به نام عمادی شهریار یافته شده است. اصل دیوان وی موجود نیست لیکن قریب دو هزار بیت از اشعارش متداول است. راوندی در راحة الصدور تصریح کرده که عمادی از شاعران سلطان طغرل بن محمد بن ملکشاه سلجوقی بوده است. در راحة الصدور در چند مورد از او یاد شده و اشعاری نقل گردیده، و از جمله این قصیده در مدح طغرل است، که در لباب الالباب عوفی (ج 2، ص 262) به نام عماد الدین غزنوی ضبط شده، و همین امر مسلم می سازد که عوفی به خطا وی را غزنوی دانسته: کار خرد ساخته است، کام هنر حاصل استهیج بهانه نماند، شاه جهان طغرل است نیست زمانه زنقص خشک لب و تر مژگانک تر و خشک او ملک شه کاملست خاک نجنید ز باد، ملک چنان ثابت استآب نکاهد ز نار، شاه جهان عادل است... الخ عمادی شهریار در مدیحه ای که برای قوامی رازی همشهری خویش بسروده، ری را شهر خود دانسته و چنین گفته: ای قوامی هر که چون تو نانباستتایام الساعه فخر شهر ماست قوامی رازی در اوائل امر در ری پیشه نانویی داشت، و در اشعار خویش بدین شغل و لوازم آن اشاراتی دارد؛ بدین دلیل در رازی بودن عمادی تردیدی باقی نمی ماند. عمادی به نقل آذر در آتشکده به سال 573 در گذشت. وی به نقل راوندی در بدایت کار به ملک مازندران عماد الدوله فرامرزین شهریار از خاندان آل باوند شاه مازندران اختصاص داشت، و لقب از او دارد. گر چه عظمت شاعری را از طغرل یافته است. شمس الدین محمد بن قیس رازی در المعجم در مبحث «انتحال»، اشعاری نقل می کند که هم به سنائی منسوب است و هم به عمادی، بدین مطلع: گرد رخت صف زدست لشکر دیو و پری ملک سلیمان تر است، گم مکن انگشتی و هر يك از این دو تن تخلّص خویش را در آخر بیاورده اند، و عمادی تخلّص به شاه مازندران کرده، بدین صورت: شاه فرامرز را، دولت و دین را عماد خسرو مازندران، مایه نیک اختری و به قول صاحب المعجم: چون هر دو در يك عصر بوده اند معلوم نیست که سابق کدام است و غاصب کدام. صاحب مجمع الفصحا نیز اشارت به اختلاف اقوال در باب وی کند.

335. عمر بن ابی قیس رازی

336. عمر بن احمد بن ابی بکر رازی

335. عمر بن ابی قیس رازی نام وی در التدوین درج آمده، و به قزوین رفت و قضای آنجا را به عهده گرفت. وی از زبیر بن عدی روایت کند.

336. عمر بن احمد بن ابی بکر رازی وی فقیه شافعی، و صاحب کتاب جامع الفتاوی فی أقوال الأئمة الأربعة است، عمر به سال 707 زنده بود.

337. عمر بن حسین بن حسن، ضیاء الدین ابوالقاسم رازی

338. عمر بن حسین بن عبد الرحیم زعفرانی رازی

339. عمر بن حسین خرمابادی، ابو حفص رازی

340. عمر بن العلاء رازی

337. عمر بن حسین بن حسن، ضیاء الدین ابوالقاسم رازی‌پوی خطیب ری و پدر فخرالدین رازی و فقیه شافعی است. از آثارش غایة المرآة فی علم الکلام در دو مجلد است، وی تا سال 559 در قید حیات بود.

338. عمر بن حسین بن عبد الرحیم زعفرانی رازی‌پوی از فرزندان رؤسای زعفرانیه ری است، و به سال 564 در قزوین از قاضی عطاءالله بن علی استماع حدیث کرد.

339. عمر بن حسین خرمابادی، ابو حفص رازی‌خرّ ماباد از دیه‌های ری بوده است و ابو حفص از آنجا است. وی خطیب جامع اصحاب حدیث در ری بود، و ابو طاهر سلفی از وی روایت کند. سلفی ولادتش را از قول خود وی در حدود سال 442 نقل کرده است.

340. عمر بن العلاء رازی‌پوی از مردم ری و قصاب بود، و به هنگام خروج سنباد در ایام منصور با وی بجنگید، جمهور (در بعضی نسخ جمهور) بن مرار عجلی وی را به نزد منصور برد. منصور به او منزلت بخشید، و والی طبرستانش گردانید. به عهد مهدی نیز عمل طبرستان داشت. وی صاحب جوسقی در ری بود، که ذکرش در ری باستان (ج 1، ص 259) آمد. سال مرگ عمر در حدود 165 بود.

341. عمر بن محمد بن اسحاق، عطار رازی

342. عمر بن محمد بن عبدالله رازی بغدادی

343. عمر بن محمود بن ابی بکر بن عبدالقادر بن ابی بکر، سراج الدین رازی

344. عمرو بن عثمان رازی

341. عمر بن محمد بن اسحاق، عطار رازی‌وی از ری به طبرستان رفت. احوالش به نقل ابن حجر در تاریخ ری منتجب الدین درج افتاده بوده است.

342. عمر بن محمد بن عبدالله رازی بغدادی‌وی مؤلفی فاضل و شافعی مذهب بود. از آثارش مسامرة الندمان و موانسة الاخوان فی الاخبار و الاشعار است، وی به سال 728 در گذشت.

343. عمر بن محمود بن ابی بکر بن عبدالقادر بن ابی بکر، سراج الدین رازی‌وی فقیهی حنفی مذهب بود. از تصانیفش جزء فی منع الاستبدال است، وی به سال 717 در گذشت.

344. عمرو بن عثمان رازی‌از اصحاب امام کاظم(ع) است.

345. مولانا عنایت رازی**346. امیر عنایت الله رازی****347. عیسی بن ماهان، ابو جعفر رازی**

345. مولانا عنایت رازی‌وی از ملازاده های ری در آغاز دولت صفویان بود، و به تجارت اشتغال داشت، و شعر نیز می سرود؛ این مطلع از او است: مرا تو دیده و از دیده هم عزیزتری چه دیده ای که بر احوال من نمی نگری

346. امیر عنایت الله رازی شاهزاده سام میرزا در تحفه سامی از او بدین گونه یاد کرده است: «متولی مزار امامزاده عالی مقدار سید عبدالعظیم است که در شهر ری است». پیش از تولیت شعر می گفت؛ و این رباعی از او است: بیت ای دل طلب وصال جانان نکنیتامحنت هجر بر خود آسان نکنی تا پا ننهی ز ورطه عقل برونسر منزل خویش کوی جانان نکنی در این خبر چنان که مشهود است، از ری به وصف «شهر» یاد شده، و معلوم می شود که در آغاز قرن دهم - که دولت صفویان بر روی کار آمد - ری هنوز بدان پایه آباد بوده که صورت شهر داشته است.

347. عیسی بن ماهان، ابو جعفر رازی‌وی به روایت منهج المقال و نقد الرجال و جنة النعیم از اصحاب حضرت صادق علیه السلام بوده است. در تاریخ بغداد و شذرات الذهب نیز ذکر عیسی بن ماهان ابوجعفر رازی به چشم می خورد، که از عطاء بن ابی رباح و ربیع بن انس خراسانی روایت کند، و شعبه و جریر و وکیع از وی روایت حدیث کنند، و حج بسیار به جا آورد، و به سال 161 در ری در گذشت. به روایت ابن سعد در طبقات اصل وی از مرو بوده است، و در بغداد و کوفه حدیث بگفت.

348. امیر عین القضاة رازی

348. امیر عین القضاة رازی‌وی از خاندان قاضی میر عبدالصمد رازی، و قاضی ری در اوائل عهد صفویان است، و طالب علم بود و در شعر گوی تفتنی داشت؛ این مطلع از او است: جهان طفل است و پیر عشق استاد سبق خوانش سبق رسوائی و ویرانها کنج دبستانش

حرف غ

349. غالب بن علی بن غالب، ابو مسلم دناوندی رازی

350. غفوری رازی

حرف غ 349. غالب بن علی بن غالب، ابو مسلم دناوندی رازی رافعی در باب وی در التدوین آورده: سمع کتاب الأحكام لابی علی حسن بن علی الطوسی من علی بن احمّد بن صالح بقزوین سنة ثمان و سبعین و ثلاثمائة.

350. غفوری رازی بوی در آغاز دولت صفویه می زیست، و در خوانندگی وقفی داشت؛ این مطلع از او است سیرتی گر هست خوبان را بود بسیار خوبورنه صورت می نماید بر در و دیوار خوب

حرف ف

351. ملك فخر الدين ربي

352. فضل بن عباس، حافظ ابوبكر فضلك صانع رازي

حرف ف 351. ملك فخر الدين ربيوى همان كس است كه به قول صاحب نزهة القلوب در عهد غازان خان در رى اندك عمارتى افزود و جمعى را ساكن گردانيد؛ ذكر كار وى در ص 216 رى باستان آمده. شاردن سياح معروف از وى به لقب سلطان ياد کرده.

352. فضل بن عباس، حافظ ابوبكر فضلك صانع رازي خطيب بغداد وى را حافظى ثقه و ثبت دانسته است، فضل را به طوف بلاد رغبتي بود، و از عيسى قالون و هديبة بن خالد و ديگران روايت حديث كرد، و محمد بن مخلد عطار و محمد بن جعفر طبرى و ديگران از او روايت كردند؛ وى به سال 270 در بغداد در گذشت.

353. فضل الله جلال الدين ملك الكلام خواری

354. فهمی طرشتی رازی

353. فضل الله جلال الدين ملك الكلام خواری بوی در اواخر عهد آل سلجوق می زیست؛ و بدان هنگام که سلطان تکش خوارزمشاه بر دیار عراق استیلا یافت، و بر در ری معسکر ساخت، فضل الله به حضورش بار یافت؛ و این رباعی در مدح خوارزمشاه از او است: ای شاه! عراق چیست؟ یثرب بستان آفاق ز دست متقلب بستان خورشید صفت بر از مشرق روزی بر شام زن و خراج مغرب بستان وی لقب جلال الدین داشت.

354. فهمی طرشتی رازی اصل وی از دیه طرشت (درشت) است؛ از او است: که بر احوال زار من نگرستکه بر احوال زار من نگرست

حرف ق

355. قاسم بن محمد رازی

356. قاسم بن نور بخش، امیر بهاءالدوله قوام الدین رازی

357. قاسم دولابی رازی

حرف ق 355. قاسم بن محمد رازی مجهول و از سلسله روات کلینی است.

356. قاسم بن نور بخش، امیر بهاءالدوله قوام الدین رازی وی در طب دست داشت، و کتاب خلاصة التجارب را به فارسی در این فن تألیف کرد، و مجلدی بزرگ بود، که به نقل صاحب هدیة العارفین در دار الکتب سلطان بایزید عثمانی موجود بوده است، و به سال 907 از تألیف آن فراغ یافت.

357. قاسم دولابی رازی نام وی در الأنساب سمعانی در ذکر دولاب ری درج آمده، و از قدمای مشایخ ری است، وی مجاور مکه بود و یک سال پیش از دخول قرمطیان بدانجا در گذشت.

358. مولانا قاسم

359. قریبی رازی

360. مولانا قنبر

358. مولانا قاسموی در آغاز دولت صفویان می زیست، و پسر خطیب طهران بود، و در طلب علم کوششی داشت، و بسیار درویش نهاد بود؛ این مطلع از او است: صبرم کم است و درد دلم بیش، چون کنم؟ با درد بیش و صبر کم خویش چون کنم؟

359. قریبی رازی اصل وی از دماوند است، مردی آهسته و وارسته بود؛ او را است: می فرستم بر او قاصد و می گوید رشکسبیبی ساز خدایا که به منزل نرسد

360. مولانا قنبر مولانا قنبر از زرّین کمران ری در آغاز عهد صفویان بود، و در شعر قنبری تخلص می کرد؛ این بیت او را است: دل که در کوی بلا بی سر و پا می گردد بهر نظاره آن شوخ بلا می گردد

361. کنی، شیخ آقا بزرگ**362. کنی، حاج شیخ مهدی**

حرف ك 361. کنی، شیخ آقا بزرگفرزند آیه الله حاج شیخ مهدی لاریجانی و سبط علامه کنی (قدس الله سره) است. وی عالمی فاضل بود، در نجف اشرف خدمت مرحوم حاج میرزا حسین خلیلی طهرانی تلمذ نمود و بعد به زاویه مقدسه مراجعت کرد و در حدود 1322 ق در مسجد جامع صحن شریف که مقابل حرم مبارک قرار دارد اقامه جماعت و ترویج دین می نمود و در سال 1343 ق به حج مشرف شد و پس از مراجعت به شهر ری در اوایل 1344 ق از دنیا رفت و در ایوان شریف مدفون گردید.

362. کنی، حاج شیخ مهدی حاج شیخ مهدی نجفی کنی، فرزند آیه الله حاج شیخ آقا بزرگ، نجل مرحوم آیه الله حاج شیخ مهدی لاریجانی، داماد مرحوم علامه حاج ملاعلی کنی است. ایشان و برادرانش حاج شیخ عبدالرحیم و حاج برهان از اسباط علامه کنی هستند. مرحوم والدش حاج شیخ آقا بزرگ که در ایوان شریف مدفون است از ائمه جماعت آستانه و علمای شهر ری بوده و سالها در مسجد جامع صحن امامت داشته و پس از فوت او برادرش حاج شیخ جواد در آنجا اقامت می نموده و پس از فوت او مرحوم حاج شیخ عبدالرحیم به جای عموی خود و پدرش در آنجا امامت داشت. مرحوم حاج شیخ مهدی نجفی، برادر بزرگ حاج شیخ عبدالرحیم در ری متولد شده و از آنجا به قم آمده در عصر آیه الله حایری و چندی اقامت سپس با پسر عمویش حاج سلطان کنی به عراق عزیمت نموده و در نجف رحل اقامت افکند و سالهای متمادی به دروس آیات آن سامان حاضر شد و پس از فوت آیه الله اصفهانی و اصطهباناتی به ری برگشته و در مسجد جامع صحن به اقامه جماعت پرداخته و پس از انقلاب از مسجد مزبور رانده شد و جلیس خانه اش گردیده تا در دهم فروردین 1363 شمسی در سنین بیش از هشتاد سال از دنیا رفته و در اینجا به خاک رفته است.

363. کنی، حاج شیخ جواد

363. کنی، حاج شیخ جوادفرزند دوم آیه الله حاج شیخ مهدی لاریجانی و سبط علامه کنی، عالمی فاضل و مروج بوده. در شهر ری به دنیا آمد و پس از خواندن مقدمات و سطوح در ری و تهران به نجف اشرف مهاجرت نمود، و از محضر حاج میرزا حسین خلیلی تهرانی و آخوند خراسانی استفاده نموده و پس از آن به ری مراجعت و بعد از فوت برادرش مرحوم حاج شیخ آغا بزرگ در مسجد صحن به اقامه جماعت و ترویج دین می نمود و منبری شیرین داشت. بسیار زیرک و بی ریا بود و به مقام مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام بسیار احترام نموده و تواضع می کرد و از منزلش که در جنب صحن شریف بود تا حرم مطهر چندین بار به زمین افتاده و سجده شکر کرده و زمین ادب می بوسید تا به حرم مشرف می شد. علمای معاصرش از او خاطرات شیرین و خوشی دارند. تصنیفاتی دارد مانند نورالآفاق که در سال 1344 ق طبع شده و کتب دیگر مانند خصایص العظیمیه در شرح احوال حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام به رشته تحریر آورده که چندان مفید نیست. وی در سوم جمادی الآخره 1358 ق از دنیا رفت و در ایوان مطهر کنار برادرش مدفون گردید.

364. کنی، حاج شیخ مرتضی

365. کنی، حاج شیخ عبدالرحیم

364. کنی، حاج شیخ مرتضی‌سومین فرزند حاج شیخ مهدی لاریجانی. او هم پس از تحصیلات سالها بعد از مرحوم برادرش حاج سید جواد در شهر ری به وظایف دینی و روحی اشتغال داشت تا آنکه اجل به سراغش آمده و در ایوان شریف به خاک رفته است.

365. کنی، حاج شیخ عبدالرحیم‌فرزند حاج شیخ آقا بزرگ. در حدود 1323 در ری به دنیا آمد و چند سالی در قم از محضر آیه الله فیض و آیه الله حایری و آیه الله حجت و دیگران استفاده کرد و پس از فوت عموییش به جای او به اقامه جماعت پرداخت و بعد در مسجد بالای سر تا در سال 1410 ق که وفات نمود و در جوار حضرت به خاک رفت.

366. کنی، حاج شیخ عبدالله**367. کنی، حاج میرزا محمود****368. کنی، حاج میرزا موسی**

366. کنی، حاج شیخ عبداللهنوه و حفید علامه بارع حاج ملاعلی کنی. عالمی باتقوا و زاهدی پارسا از افاضل علما و ادبا و دانشمندان تهران، موصوف به علم و تقوا و معروف به زهد و ورع بوده که پس از رحلت در بین الحرمین حضرت عبدالعظیم مدفون شده است.

367. کنی، حاج میرزا محمود از احفاد و بیت رفیع علم حاج ملاعلی (قدس الله سره) است که در مهد فضل و دانش زاده و تربیت یافته و به بزرگ منشی زندگی کرده و بعد از گذشت از دنیا در بین الحرمین به خاک رفت.

368. کنی، حاج میرزا موسیحفید علامه بزرگوار و مرجع عالی مقدار حاج ملاعلی کنی (قدس الله سره) از ادبا و ارباب فضل شهر ری، دارای طبعی روان و ذوقی سرشار و از اهل صلاح و سداد بود. در بیت علم و تقوا تربیت یافته و با اهل ادب و کمال معاشرت داشت و در زاویه مقدسه مورد احترام و تکریم بود؛ زیرا از طرفی نواده حاجی کنی و از طرفی داماد تولیت آستانه مرحوم حاج میرزا ابوالحسن هدایتی و از طرف دیگر پدر همسر و متعلقه سید جلیل و عالم نبیل حاج میرزا سید حسن معینی که از علما و ائمه جماعت محترم شهر ری بود. وی عمری را به عزت و پاکی گذرانید و در فضایل و مناقب اهل بیت اشعاری ملیح و ساده سروده و در دوازدهم جمادی الاولی 1375 ق دار دنیا را وداع کرد. از اشعار او است این قطعه که در میلاد مسعود ولی الله اعظم حضرت مهدی (ارواحنا فداه) سروده است: دوستان مژده شب هجر به پایان آمدوارث علم نبی حُجّت یزدان آمد مظهر قدرت حق مخزن اسرار حکمرخ فروزان چو قمر نیمه شعبان آمد وصی خاتم وز ذریه زهرای بتولصاحب معجزه و تالی قرآن آمد آیت رحمت و مرات جمال احدی علم افرشته در عرصه امکان آمد خلف عسگری و هادی افراد بشرحامی مذهب حق محی ایمان آمد ناصر دین خدا ناشر احکام رسولدر دهر غمزده را داروی و درمان آمد ای فلك رفعت و مه طلعت و خورشید جمالملك از فخر به دربار تو دربان آمد عاجز از مدح و مقامت قلم و نطق و بیانعقل در وادی و اوصاف تو حیران آمد (حجة بن الحسن) ای پشت و پناه ملتخاروخس جای گل و لاله و بستان آمد از ستم پرشده ای شاه زمان روی زمینکافر این دوره مسلط به مسلمان آمد دوستان منتظر مقدمت از پیر و جوانشیعیان را ز مکافات به لب جان آمد

369. کنی، حاج سلطان العلماء

369. کنی، حاج سلطان العلماء نجل مرحوم حجة الاسلام حاج شیخ جواد کنی حضرت عبدالعظیمی، سبط مرحوم آیه الله حاج ملاعلی کنی رئیس علی الاطلاق عصر ناصرالدین شاه است. معظم له در شهر ری متولد شد و پس از دیدن مقدمات و سطوح اولیه مهاجرت به قم و سطوح نهایی را از مرحوم آقای میرزا همدانی و غیره استفاده کرد و چندی از محضر مرحوم آیه الله حایری بهره مند شد و در سال 1347 ق در معیت مرحوم والد به مکه معظمه مشرف شد و پس از مراجعت از حج و ورود به نجف با مرحوم والد توقف نموده و از محضر مرحومین علمین آیه الله اصفهانی و آیه الله عراقی بهره مند و پس از وفات عراقی منقطع به مرحوم آیه الله اصفهانی گردیده، تا سال 1373 ق که بنابر مصالحی به حضرت عبدالعظیم (ع) مراجعت نموده ولی برای بعضی جهات تاکنون مقیم و به اقامه نماز جماعت در آستانه مقدسه اشتغال دارد.

حرف ل

370. لطفی طهرانی رازی

371. خواجه لهراسب

حرف ل 370. لطفی طهرانی رازی‌بوی به توارث در طهران به شغل صرّافی اشتغال داشت، و شعر نیز می‌گفت؛ این مطلع وی را است: آه
کز دیدن او گریه بر آورد مرا آخر این گریه بلائی به سر آورد مرا

371. خواجه لهراسبوی برادر امیدی رازی، و از گویندگان اوائل عهد صفویان است. پاره ای از اوقات ریاست قصبه طهران بدو واگذار
بود. طبعی خوش داشت، و اشعار جدّ و هزل بسیار می‌گفت، و در هزل مناظره ترك و گیلک و چغندر نامه او شهرتی یافت.

372. مبشر بن احمد بن علی، ابو رشید رازی بغدادی شافعی

373. سیدمجتبی بن داعی بن قاسم حسنی (منتجب الدین)، ابوحرث رازی

حرف م 372. مبشر بن احمد بن علی، ابو رشید رازی بغدادی شافعیوی شدیدالذکاء و در حساب و فرائض عالم، و در جبر و مقابله و مساحت و خواص اعداد امام عصر بود، و در همه اینها تصنیف داشت، و به رسالت به شام رفت و به سال 589 در رأس عین در گذشت. از مصنفاتش یکی کتاب فی الفرائض علی مذهب الشافعی و مالک است.

373. سیدمجتبی بن داعی بن قاسم حسنی (منتجب الدین)، ابوحرث رازیوی از فقیهان بنام شیعیان و برادر سید مرتضی بن داعی رازی صاحب تبصرة العوام است که ذکرش بیاید، و از مشایخ شیخ منتجب الدین رازی است، و با غزالی همزمان بوده است. نام این دو برادر در اکثر منابع به همراه هم مذکور افتاده است. سید مجتبی و برادر و پدرش از مشاهیر فقهای عصر خویش بوده اند.

374. اندرمانی رازی، محمد**375. اندرمانی، شیخ مهدی فاضل**

374. محمد اندرمانی رازی عالم عامل ربانی، فقیه کامل روحانی، کان له التقدّم علی علماء عصره فی مصره مطاعاً نافذ الحکم مبسوط الید غیر مدافع، یدعن له السلطان فضلاً عن غیره، زاهد ورع مروج للدين باذل نفسه في إغاثة الملهوفين وقضاء حوائج المحتاجين. حکى أنّ الشيخ العلامة الانصاری يضرب به المثل في التقوى والتدين، کان يزوره الشاه ناصر الدين بداره و أمر بتعمير داره مرارا فلم يقبل و إذا أرسل إليه الدراهم فرّقها إلى الفقراء، مات في حدود سنة 1390 و حمل إلى النجف الأشرف و دفن في الحجرة التي فيها قبر السيد صدر الدين العاملي المتصلة بباب الفرج باب السلطاني (تكمله).

375. شیخ مهدی فاضل اندرمانیآقا شیخ مهدی فاضل اندرمانی، فرزند عالم جلیل ملاعلی اندرمانی از علمای متقی شهر ری بوده است. وی در تاریخ 1255 شمسی در ری متولد شده و در بیت علم و تقوا پرورش یافت و مقدمات را از مرحوم حجة الاسلام ملارضا قلی در شهر ری فراگرفت و سطوح وسطی را در مدرسه سید نصر الدین واقع در خیابان خیام خواند و سطوح عالیّه را در مدرسه مروی از مدرسین بزرگ آنجا چون مرحوم حاج میرزا مسیح طالقانی و حاج شیخ محمد باقر معزالدوله و دیگران آموخت و به مشهد مقدس مشرف شد و از آیات عظام مرحوم حاج شیخ مرتضی آشتیانی و آیه الله زاده کفائی و حاج شیخ محمد نهایندی و ادیب بزرگ نیشابوری استفاده نمود. آن گاه به تهران و ری مراجعت کرد و در مدرسه مروی به تدریس سطوح و مباحثات علمی پرداخت تا در تاریخ 21 تیرماه 1332 شمسی به رحمت ایزدی واصل و در جوار حضرت امامزاده حمزه جنب حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام مدفون شد و روی سنگ قبرش این بیت نوشته شده است: دنیا مثال بحر مهیب است پرنهنگآسوده عارفان که گرفتند حاصلی نگارنده گوید: مرحوم فاضل اندرمانی، عالمی عامل و عارفی کامل بوده و در نهایت سادگی و بی آلایشی زندگی و متصدی هیچ يك از مناصب روحانی از امامت و غیره جز تدریس و تألیف نشد و شاگردان بزرگی که امروز از رجال کشورند تربیت نمود و آثار علمی در فقه و اصول از خود گذارده که مخطوط مانده است.

376. اندرمانی، ملامحمد

376. ملامحمد اندرمانی ملامحمد اندرمانی عالمی کامل و مجتهدی عامل و زاهدی بارع و فقیهی جامع و به گفته صاحب مآثر و آثار (در ص 153 کتابش) در درجه نخستین مجتهدین بوده و به بسط ید و نفوذ امر و قبول کلمه امتیازی بین داشت و از این جهت مدرسه فخریه تهران (مروی) به دست وی بود و الحق مشارالیه در ترویج شرع و اغاثه ملهوفین و قضای حاجات مسلمانان و فصل خصومات از روی قوانین اسلام و موازین مذهب حق به عمر خود کوتاهی نکرد و غالباً بر کافه علمای دارالخلافت ریاست و تقدم داشت تا در سال 1282 ق وفات نمود (نور الله مرقدہ). نگارنده گوید: اندرمان همین قلعه و روستایی است که باغ و مزار امامزاده ابوالحسن عریضی در کنار آن قرار دارد و آن از مضافات زاویه مقدسه (شهر ری) است. مرحوم علامه اندرمانی که از مفاخر دانشمندان اسلامی و مشاهیر فقها و مجتهدین عصر خود بود و در تهران ریاست تامه و مرجعیت عامه داشت و معاصر با مرحوم علامه حاج ملاعلی کنی بوده، اهل این روستا و از مفاخر شهر ری است. از بعضی ثقات شنیدم که آن مرحوم می فرمود: من به این مقام علمی و عملی و ریاست روحانی نرسیدم مگر به برکت مواظبت به زیارت این بزرگوار و برکات حرم شریفش.

377. اندرمانی، شیخ عبدالله

377. شیخ عبدالله اندرمانیشیخ عبدالله فرزند علامه میرزا محمد اندرمانی تهرانی حایری است. فقیهی ورع و عالمی بارع بود و در موقع وفات والدش صغیر بود. مرحوم علامه حاج شیخ هادی مدرس تهرانی که وصی پدرش بود او را در مهد تربیت خود تکفل فرمود و اهتمام در تهذیب و تعلیم او نمود تا مقدمات را فراگرفت. در سال 1310 ق به عتبات مهاجرت نمود و بعد از آنکه به دامادی حاج شیخ هادی مذکور مفتخر شد و در کربلا ساکن شد و برای درك مباحث اعلام نجف به آنجا رفت و آمد داشت و مواظب عبادت و منزوی از مردم بود مگر به قدر ضرورت و در فقه و اصول و حدیث و غیر آن تسلط زیادی داشت تا در روز جمعه 21 جمادی الاولی 1348 ق در کربلا وفات نمود و در جوار مولی الکونین حضرت ابی عبدالله الحسین (علیه الصلاة والسلام) مدفون گردید.

378. اندرمانی، میرزا محمود

379. محمد بن ابان بن عایشه، قصرانی رازی

380. محمد بن ابراهیم بن احمد، قاضی ابوعبدالله اخباری رازی قزوینی

378. میرزا محمود اندرمانی میرزا محمود اندرمانی یکی از علما و دانشمندان برجسته و ائمه جماعت شایسته شهر ری بود و مدتها در زاویه مقدسه در مسجدی که به نام خودش معروف و در محله سرتخت واقع بود اقامه جماعت داشت و به ترویج دین و وظایف شرعی مشغول بود تا از دنیا رفت و در جوار حضرت سیدالکریم عبدالعظیم حسنی علیه السلام مدفون گردید.

379. محمد بن ابان بن عایشه، قصرانی رازی وی برادر ولید بن ابان بود، و ولید کتابت عیسی بن جعفر را به عهده داشت. محمد از هشام بن عبدالله روایت حدیث کند؛ وی را کذاب دانسته اند.

380. محمد بن ابراهیم بن احمد، قاضی ابوعبدالله اخباری رازی قزوینی رافعی احوال وی را بیاورده است. در معجزات و مبعث و مغازی و قصص و تواریخ عالم بود، و در اینها صاحب مصنّفات مطوّل و مختصر است، و از آن جمله است مجموع التواریخ. وی از پدر خویش، ابو اسحاق ابراهیم بن احمد قاضی و دیگران استماع حدیث کرد.

381. محمد بن ابراهیم بن حبیب، ابو ایوب فوراردی رازی

382. محمد بن ابراهیم بن زیاد بن عبدالله، ابو عبدالله طیالسی رازی

383. محمد بن ابراهیم بن محمد بن عبدالعزیز، ابو جعفر حنفی رازی

384. محمد بن ابراهیم بن محمد، ابو عبدالله قصار رازی

381. محمد بن ابراهیم بن حبیب، ابو ایوب فوراردی رازی‌وی از دیه فوراردی ری است، و از شیبان بن فروح و عبد الاعلی بن حمّاد و تنی چند دیگر روایت حدیث کند. گویا سلم بن منصور مقری فوراردی مذکور در لسان المیزان به نقل از تاریخ ری منتجب الدین ابوالحسن بن بابویه نیز از همین دیه است.

382. محمد بن ابراهیم بن زیاد بن عبدالله، ابو عبدالله طیالسی رازی‌وی عالمی جوّال و کثیر السفر بوده است، و به بغداد و مصر و طرسوس و کرمانشاه حدیث بگفت و عمری دراز بیافت. از ابراهیم بن موسی فراء، و محمد بن حمید رازی و دیگران روایت حدیث کرد، یحیی بن محمد بن صاعد و حسن بن محمد بن شعبه از او روایت کنند.

383. محمد بن ابراهیم بن محمد بن عبدالعزیز، ابو جعفر حنفی رازی‌وی شیخ حنفیان و مدرس ایشان در موصل بوده است، و به اربل ترددی داشت. کتب الفرائض، الفقه، النوری فی مختصر القدوری از مؤلفات او است. و به سال 615 در موصل در گذشت.

384. محمد بن ابراهیم بن محمد، ابو عبدالله قصار رازی‌احوال وی در تاریخ بغداد آمده است، و ابوالقاسم ابن ثلاث ذکر می کند که وی برای او از حسن بن علی بن زیاد به سال 323 حدیث بگفت.

385. محمد بن ابراهیم، علان کلینی رازی

386. محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر، زین الدین، ابو عبدالله حنفی رازی

387. محمد بن ابی الحسن بن هموسه، افضل الدین ورامینی رازی

385. محمد بن ابراهیم، علان کلینی رازی‌وی عالمی شیعی و از رجال قرن سوم و از کلین فشافویه ری بوده است، و ارباب رجال شیعی او را به وصف «خیر» ستوده اند.

386. محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر، زین الدین، ابو عبدالله حنفی رازی‌وی از فقهای حنیفه و مفسر و ادیب و لغوی و صوفی بوده است. مصر و شام را بدید و به سال 666 به قونیه بود. وی عم شهاب الدین محمود بن عبدالقاهر است. وی را مؤلفات زیاد است مانند مختار الصحاح در لغت که اول رمضان سال 660 از تألیف آن فراغ یافت، و شرح المقامات الحریری، و حدائق الحقائق در تصوف و غیر اینها. وفات وی بعد از سال 666 اتفاق افتاد.

387. محمد بن ابی الحسن بن هموسه، افضل الدین ورامینی رازی‌وی فقیهی شیعی و واعظی فاضل بوده است.

388. محمد بن ابی رشید رازی

389. محمد بن ابی زید (یا ابی یزید) رازی

390. محمد بن ابی الیمین بن ابی الشمس، ابو الشمس مقری رازی

391. محمد بن احمد بن ابراهیم، ابو عبدالله رازی

392. محمد بن احمد بن حماد بن سعید انصاری، حافظ ابوبشر دولابی رازی

388. محمد بن ابی رشید رازی کان من المقیمین بالنجف الأشرف، نسخ نسخة من کتاب تلخیص الشافی للشیخ الطوسی فی سنة 532.

389. محمد بن ابی زید (یا ابی یزید) رازی وی شیعی و از اصحاب حضرت جواد امام محمد تقی علیه السلام بوده است. اصل وی از قم است.

390. محمد بن ابی الیمین بن ابی الشمس، ابو الشمس مقری رازی به نقل رافعی وی در قزوین از ابو العباس احمد بن محمد مقری استماع حدیث کرد.

391. محمد بن احمد بن ابراهیم، ابو عبدالله رازی وی در بغداد از ابو عامر عمرو بن تمیم طبری حدیث بگفت، معافی بن زکریّا از او روایت کند.

392. محمد بن احمد بن حماد بن سعید انصاری، حافظ ابوبشر دولابی رازی وی عالم به حدیث و اخبار و تواریخ بوده است، و در حرمین و عراق و مصر و شام از احمد بن ابی شریح رازی و بندار محمد بن بشّار و گروه دیگر روایت حدیث کرد، و 86 سال بزیست، و صاحب تصانیف است، و ابوبکر محمد بن ابراهیم بن مقری و ابوالقاسم سلیمان بن احمد و دیگران از وی روایت کنند. کتابی در رجال به نام الکنی و الاسماء دارد که در حیدرآباد دکن به طبع رسیده است. سال وفات محمد بن احمد 310 یا 320 بین مکه و مدینه بود.

393. محمد بن احمد بن سلام صوفی رازی

394. محمد بن احمد بن عباس بن فاخر دوریستی (درشتی) رازی

395. محمد بن احمد بن عیسی بن عبدك، ابوبكر رازی

393. محمد بن احمد بن سلام صوفی رازی ذکر وی در التذوین درج آمده، و به سال 356 از میسرة بن علی استماع حدیث کرده است.

394. محمد بن احمد بن عباس بن فاخر دوریستی (درشتی) رازی محمد دوریستی عالمی شیعی است، و شیخ حر عاملی وی را فقیهی فاضل دانسته است.

395. محمد بن احمد بن عیسی بن عبدك، ابوبكر رازی وی در بغداد ساکن شد، و از محمد بن ایوب رازی و عمرو بن تمیم رویانی و دیگران حدیث بگفت، ابوالحسن دارقطنی و دیگران از او روایت کنند. وی در سال 348 در گذشت.

396. محمد بن احمد بن محمد بن عبدالله ، ابو جعفر مقرئ رازی

397. محمد بن احمد، ابو عبدالله جامورانی رازی

398. محمد بن احمد، ابو عبدالله رازی

399. محمد بن احمد فارسی، ابو عبدالله رازی

400. محمد بن اسحاق بن عاصم البراد، ابو عاصم الرازی

396. محمد بن احمد بن محمد بن عبدالله ، ابو جعفر مقرئ رازی به نقل رافعی در قزوین از پدرش ابوالعباس احمد بن محمد مقرئ به سال 547 استماع حدیث کرده است.

397. محمد بن احمد، ابو عبدالله جامورانی رازی وی شیعی، و بنابر اصل تضعیف قمیان از ضعیف محدثان است.

398. محمد بن احمد، ابو عبدالله رازی وی به نقل صاحب جنة النعیم از اصحاب حضرت امام عسکری (ع) بوده است.

399. محمد بن احمد فارسی، ابو عبدالله رازی وی در معجم المؤلفین ذکر کرده، و عالمی فاضل و مؤلف کتاب الوزرا بوده است.

400. محمد بن اسحاق بن عاصم البراد، ابو عاصم الرازی نام وی در تاریخ ری منتجب الدین درج آمده بوده، و ابن حجر در لسان المیزان به نقل از آن کتاب بیاورده است.

401. محمد بن اسماعیل رازی

402. محمد بن اسماعیل بن زیاد، ابوبکر دولابی رازی

403. محمد بن اسماعیل بن موسی بن هارون، مکتب ابوالحسن رازی

404. محمد بن ایوب بن هشام رازی

405. محمد بن ایوب بن یحیی بن ضریس بجلي، حافظ ابو عبدالله رازی

401. محمد بن اسماعیل رازی مجهول و از اصحاب امام جواد(ع) است.

402. محمد بن اسماعیل بن زیاد، ابوبکر دولابی رازی وی از عالمان دولاب ری است، و به سال 275 در گذشت.

403. محمد بن اسماعیل بن موسی بن هارون، مکتب ابوالحسن رازی وی به بغداد رفت و در قصر عیسی بن علی ساکن شد، و از ابو عمران موسی بن نصر و ابو حاتم رازی و محمد بن ایوب رازی و دیگران روایت حدیث کرد، محمد بن اسماعیل تا سال 350 زنده بود.

404. محمد بن ایوب بن هشام رازی نام وی در تاریخ ری منتجب الدین درج بوده، و در لسان المیزان به نقل از آن کتاب آمده است.

405. محمد بن ایوب بن یحیی بن ضریس بجلي، حافظ ابو عبدالله رازی وی محدث ری وثقه و مصنف و از رجال نامی آن دیار بوده است؛ از مسلم بن ابراهیم وقعنبی و دیگران روایت کند، ولادتش در حدود 200 و وفاتش در 294 واقع شد؛ مؤلفاتی دارد همانند فضائل القرآن، تفسیر القرآن.

406. محمد بن بدران بن عمران، ابو جعفر رازی

407. محمد تقی بن محمد رضا رازی

408. محمد بن جریر بن رستم طبری، ابو جعفر

406. محمد بن بدران بن عمران، ابو جعفر رازی‌وی از عیون رجال شیعی مذهب ری بود و در کوفه ساکن شد، و باقی عمر مجاور گردید. نام پدر وی را بکران نیز نوشته اند. از کتابهای او است: الكوفة، موضع قبر امیرالمؤمنین علیه السلام شرف التربة.

407. محمد تقی بن محمد رضا رازی مترجم في الكواكب المنتشرة، ص 121، ونقول: عالم جلیل جید التحریر. له النیروزیة.

408. محمد بن جریر بن رستم طبری، ابو جعفر افضی و صاحب تألیفاتی است که از آنهاست: کتاب الرواة عن اهل البيت (ع). عبدالعزیز کتانی، او را به رفض متهم کرده است. ابن بابویه در تاریخ ری از وی نام می برد و می گوید: او آملی بود؛ اما به ری رفت و در آنجا ساکن شد. او از بزرگان متکلمان معتزله بود و صاحب تصانیف است. ابو محمد حسن بن حمزه رعینی از وی و او از ابوالفرج اصفهانی روایت می کند.

409. محمد بن جعفر بن حمکویه، ابوالعباس رازی

410. محمد بن جعفر بن محمد قصار، ابو جعفر رازی

411. محمد بن جعفر، ابوبکر اشنانی فقیه رازی

412. محمد بن جعفر، ابوالحسین اسدی رازی

413. محمد بن حسان، ابوعبدالله رازی

409. محمد بن جعفر بن حمکویه، ابوالعباس رازی به نقل خطیب وی به بغداد رفت، و از ابو حاتم رازی و عمر بن مدرک قاضی و دیگران حدیث بگفت، ابو حفص کتانی و معافی بن زکریا از وی روایت کنند.

410. محمد بن جعفر بن محمد قصار، ابو جعفر رازی بن حجر عسقلانی در لسان المیزان احوال وی را به نقل از تاریخ ری منتجب الدین بیاورده است.

411. محمد بن جعفر، ابوبکر اشنانی فقیه رازی وی اهل حدیث و فقه، و در این دو فن صاحب تألیف بود.

412. محمد بن جعفر، ابوالحسین اسدی رازی وی شیعی و یکی از ابواب بوده است، و به سال 312 در گذشت، و گویا ظاهراً وی همان محمد بن جعفر رازی است که در جنة النعیم در باب او ذکر شده: امام عصر ارواحنا له الفداء در سال 290 در حق وی مدح نمودند، و توقیع آن بزرگوار (عجل الله فرجه) را به ری آوردند، و فرمایش آن بزرگوار است: «إِنَّهُ مِنْ ثِقَاتِنَا».

413. محمد بن حسان، ابوعبدالله رازی وی از اصحاب حضرت هادی امام علی النقی و معروف به زینیبی است، و کتابهای فراوان دارد، از جمله کتاب عقاب، کتاب ثواب الاعمال، کتاب شیخ و شیخه است. در جنة النعیم است که وی از اصحاب حضرت هادی علیه السلام بود. امر او را بین بین ذکر کرده اند، و از ضعف زیاد روایت می کند.

414. محمد حسن رازی

415. محمد بن حسن بن عبدالرحمن، ابوبکر، ابن وارث رازی

416. محمد بن حسن رازی، مختصّ الدين

414. محمد حسن رازی الملقّب بالناظر لكونه ناظر أعلى المدرسة الفخرية بالطهران. كان من الطبقة الأولى من تلامذة حجة الإسلام الشيرازي و كان قد تكمل في العلم عنده قال صاحب التكملة: و لم يكتب سيدنا الأستاذ لأحد إجازة الاجتهاد سواه و كان معروفاً بالفضل في طهران مرجعاً لأهل العلم، معظماً عند السلطان و أبناء الدولة، و كان ورعاً مقدّساً لا فادح له (رحمه الله عليه).

415. محمد بن حسن بن عبدالرحمن، ابوبکر، ابن وارث رازی خطيب بغداد در باب وی نوشته: قدم علينا في أيام (أبي) عمر بن مهدي، و حدث عن أبي عبدالله محمد بن أحمد بن بانيك الأرجاني. علقته عنه أحاديث.

416. محمد بن حسن رازی، مختصّ الدينوى شيعى و فاضل و صالح بوده است.

417. محمد بن حسین بن حسن رازی**418. محمد بن حسین بن محمد حسنی، سید رئیس تاج الدین کیسکی****419. محمد بن حسین، ابو معین طبرکی رازی****420. محمد بن حماد، ابو عبدالله حافظ طهرانی رازی**

417. محمد بن حسین بن حسن رازی‌وی از رجال فاضل قرن پنجم هجری ری بود، و کتاب نزهة الكرام و بستان العوامرا تألیف کرد.

418. محمد بن حسین بن محمد حسنی، سید رئیس تاج الدین کیسکیصاحب النقض نام وی را در بیان متبحران علما از متأخران ذکر کرده است، منتجب الدین از او بدین طریق یاد کرده است: «...وجه السادة في الري، فاضل فقيه، له نظم حسن و خطب لطيفة...» وی به سال 477 در قید حیات بود.

419. محمد بن حسین، ابو معین طبرکی رازی‌نام وی را در کتب معتبر همانند انساب سمعانی، معجم البلدان یاقوت با اختلافی درج آمده، و منسوب به طبرک ری (کهندژ ری) است، (که قلعه طبرک نیز منسوب بدانجا است). ابو معین از محضر اساتید دمشق و مصر و شام و غیر اینها استفادت جست، و برخی از عالمان مانند ابو عبدالله محمد بن احمد بن مسعود البزینی و غیره از او روایت کنند. ابو معین از کبار حفاظ ری بوده است.

420. محمد بن حماد، ابو عبدالله حافظ طهرانی رازی‌وی از رجال قرن سوم هجری است، و در مصر و شام و عراق حدیث بگفت، و به سال 261 (یا 271) در عسقلان شام در گذشت. نام طهران نخستین بار در منابع، در ترجمه احوال وی ضبط افتاده است. احوال وی به اختصار در تاریخ بغداد خطیب، و الانساب سمعانی، و التدوین رافعی، و معجم البلدان، و المشترك تألیف یاقوت، و تذكرة الحفاظ، و میزان الاعتدال، و العبر ذهبی و لسان المیزان ابن حجر و شذرات الذهب درج افتاده. در تاریخ بغداد است که عبدالرحمن بن ابی حاتم وی را صدوق و ثقة دانسته. سمعانی در الانساب و یاقوت در المشترك در ذکر طهران از وی بدین تقریب یاد کرده اند: ينسب إليها ابو عبدالله محمد بن حماد الطهرانی الرازی؛ سمع عبدالرزاق بن همّام و غیره؛ روی عنه الأئمة و هو إمام فاضل مشهور من أهل الطلب و الرحلة، و كان من ثقات المسلمين... و كان جوالاً حدّث بالری و بغداد و شام... قال عبدالرحمن بن أبي حاتم الرازي: سمعت منه مع أبي بالری و ببغداد و بإسكندرية، و هو صدوق ثقة... و كانت وفاته بعسقلان من الارض الشام سنة 261. در لسان المیزان درج آمده: محمد بن حماد الطهرانی الرازی أبو عبدالله الحافظ؛ عن يعلى بن عبيد و أبي علي الحنفي و أبي عاصم؛ و عنه ابن ماجه و ثقة ابن أبي حاتم. در تذكرة الحفاظ، و میزان الاعتدالذهبی و شذرات الذهبعبدالرحمن به جای «الطهرانی»، «الظهرانی» رازی باطاء معجمه درج افتاده که صحیح نمی نماید، و نیز خطیب و ذهبی و عبدالحی سال وفاتش را 271 نوشته اند.

421. محمد بن حمدان بن اسحاق، ابوبکر بزار رازی

422. محمد بن حمید بن حیان، حافظ ابو عبدالله رازی

423. محمد بن خالد، ابوالعباس رازی

421. محمد بن حمدان بن اسحاق، ابوبکر بزار رازی‌وی به نقل رافعی، در قزوین از منذر بن شادان حدیث بگفت.

422. محمد بن حمید بن حیان، حافظ ابو عبدالله رازی‌ابن حُمید از محدّثان و حفاظ ری است و به بغداد رفت و حدیث بگفت، و از جریر بن عبد الحمید و یعقوب بن عبدالله قمی روایت کند، و احمد بن حنبل و پسرش عبدالله و دیگران از او روایت کنند. وی به سال 248 در گذشت.

423. محمد بن خالد، ابوالعباس رازی‌وی عالمی شیعی و از اصحاب حضرت امام هادی علی النقی علیه السلام بوده است.

424. محمد بن خلف، ابوبکر رازی**425. محمد بن سعید بن سابق رازی****426. محمد بن سلیمان بن حسن بن جهم بن بکیر، ابوطاهر رازی**

424. محمد بن خلف، ابوبکر رازی‌وی از علمای شیعی مذهب ری و متکلمی جلیل بوده است، و نجاشی در احوالش نوشته: «احمد بن خلف ابوبکر الرازی، متکلم جلیل من أصحابنا، له کتاب فی الإمامة». احوالش در منهج المقال در دو مورد، و نیز در نقد الرجال درج افتاده؛ در منهج المقال در مورد دوم ذکر شده که، ظاهراً وی از رجال ابو محمد عسکری علیه السلام بوده است.

425. محمد بن سعید بن سابق رازی‌او محدث قزوین بود، و از ابو جعفر رازی و طبقه وی روایت کند، و به سال 216 در گذشت.

426. محمد بن سلیمان بن حسن بن جهم بن بکیر، ابوطاهر رازی‌وی از دانشمندان شیعه است، و به سال 301 در گذشت. کتاب الآداب و الموعظة، و کتاب الدعاء از تألیفات او است. نسبت وی در هدیه العارفين و معجم المؤلفين «رازی»، و در نقد الرجال «زراری» درج آمده، و چنین اختلافی در نسبت علی بن سلیمان حسن بن جهم نیز وجود دارد. اصولاً متحمل است نسبتهای «زراری» در پاره ای از منابع در اثر بی دقتی کاتبان به صورت «رازی» نوشته شده باشد، لیکن چون اثبات این دعوا در منابع متعدد ظاهراً به سادگی امکان پذیر نمی نماید، به رعایت نسخ، نام آنها در این کتاب درج آمد.

427. محمد بن سهل بَجَلی رازی

428. محمد بن صباح، حافظ ابو جعفر مزنی دولابی رازی

429. محمد بن عبد الجبار عتبی، ابو النضر رازی

427. محمد بن سهل بَجَلی رازی از اصحاب امام رضا(ع) است.

428. محمد بن صباح، حافظ ابو جعفر مزنی دولابی رازی بن صباح از اعیان حافظان حدیث است، و ولادتش در دولاب از قراء ری بوده است. وی در بغداد شهرت یافت، و در کرخ به سال 227 در گذشت. احمد بن حنبل از وی اخذ حدیث کرد، و وی را بزرگ می داشت. بخاری دوازده حدیث و مسلم بیست حدیث از او روایت کرده اند، کتاب السنن از مؤلفات او است.

429. محمد بن عبد الجبار عتبی، ابو النضر رازی اصل وی از ری و نشأتش در خراسان بود، و نیشابور را وطن ساخت، و ریاست انشا در خراسان و عراق بدو منتهی شد؛ و از شمس المعالی قابوس در خراسان نیابت داشت. از مؤلفاتش یکی تاریخ یمینی است که برای سلطان محمود تألیف کرد. عتبی به سال 427 در گذشت. ثعالبی احوال او را در یتیمه الدهر (ج 4) بیاورده است.

430. محمد بن عبدالحمید بن قبه، ابو حفص رازی

431. محمد بن ابی سعد عبدالکریم عماد الدین، ابو عبدالله وزان

432. محمد بن عبدالله بن ابراهیم بن قاسم، ابوالحسین حارثی نحوی رازی

433. محمد بن عبدالله بن ابی النجیب، ابو عبدالله طهرانی رازی

430. محمد بن عبدالحمید بن قبه، ابو حفص رازی‌وی شیعی و متکلمی عظیم القدر و حسن العقیده بود، و در آغاز مذهب اعتزال داشت. سپس از آن بگردید. ابن بطله از وی اخذ حدیث کرد.

431. محمد بن ابی سعد عبدالکریم عماد الدین، ابو عبدالله وزانوی از رؤسای معروف شافعیان ری در قرن ششم هجری بوده، که به سال 598 درگذشت، و مدرسه وزانیان ری باستان به نام او است. شمتی از احوال عماد الدین و فضیلت بیت وزان در مجلد نخستین ری باستان (ص 541، 542) درج افتاده، سمعانی در باب وی گفته: «...کان إماماً أصولياً...».

432. محمد بن عبدالله بن ابراهیم بن قاسم، ابوالحسین حارثی نحوی رازی‌وی از ری به طبرستان رفت و چندی در آنجا مقیم بود، سپس به ری بازگشت، گفته اند او به همان سال از مادر بزاد که ابوزرعه بمرد (264 هـ)، وی از ابن وهب حدیث روایت کند.

433. محمد بن عبدالله بن ابی النجیب، ابو عبدالله طهرانی رازی‌رافعی در التدوین از وی یاد کرده، و از رجال قرن ششم بوده است.

434. محمد بن عبدالله بن جعفر بن عبدالله بن الجنید، ابو الحسین رازی

435. محمد بن عبدالله بن حسین، ابوبکر ناصح رازی

436. محمد بن عبدالله بن عبدالعزیز، صوفی واعظ، ابوبکر بجلی رازی

434. محمد بن عبدالله بن جعفر بن عبدالله بن الجنید، ابو الحسین رازی یکی از حافظان ری و معروف به ابو الرستاق بوده است، و از اساتید شهر خویش و بلاد خراسان و عراق و شام استماع حدیث کرد، و دمشق را وطن گرفت و آنجا بزیست. اقدم شیوخ وی محمد بن ایوب بن صُرَّیس و اساتید دیگرش محمد بن حفص مهرقانی و عبدالوهاب بن مسلم بن واره بوده اند. وی را مصنفاتی چند است مانند مُصَنَّف فی اخبار الشافعی و احواله. به سال 347 در گذشت. فرزند وی تمام بن محمد رازی نیز چنان که گذشت از محدثان بنام عصر، و از حفاظ ثقه و مأمون بوده است.

435. محمد بن عبدالله بن حسین، ابوبکر ناصح رازی قاضی ری و از اعیان فقیهان حنیفه آن دیار بوده است، و به اعتزال میلی داشت، و در رجب سال 484 رخت به سرای جاوید کشید.

436. محمد بن عبدالله بن عبدالعزیز، صوفی واعظ، ابوبکر بجلی رازی به نیشابور بود و از کبار مشایخ آن بلاد به شمار است. بجلی رازی سید مشرق و پدر محدث ابو مسعود احمد بن محمد بجلی رازی است که ذکرش گذشت؛ و استاد ابو عبدالله سلمی _ سلمی تاریخ خود را بر اساس تاریخ وی کرد _ و شاگرد ابوبکر بیکندی است؛ و از یوسف بن حسین رازی و ابن عقده و غیره روایت کند. گویا وی شعر نیز می سروده، در هفت اقلیم در ذکر بزرگان ری دوربای به وی منسوب آمده، که یکی این است: سیر آمده ای ز خویشتن می بایدبرخاسته ای زجان و تن می باید در هر گامی هزار بند افزونسندر دور جهان بند شکن می باید ابوبکر در نیشابور به سال 376 در گذشت.

437. محمد بن عبدالله بن یزاد، ابوبکر خباز رازی

438. محمد بن عبدالله نصر آبادی، ابو عمر رازی

439. محمد بن عثمان صیدنانی رازی

437. محمد بن عبدالله بن یزاد، ابوبکر خباز رازی به نقل رافعی وی در قزوین از حمویة بن یونس آملی استماع حدیث کرد.

438. محمد بن عبدالله نصر آبادی، ابو عمر رازی وی از محدث نصرآبادی ری بوده است، از ابونهر عبدالرحمن استماع حدیث کرد، محمد بن یوسف رازی از وی روایت حدیث کند.

439. محمد بن عثمان صیدنانی رازی به نقل رافعی وی در قزوین از علی بن احمد بن صالح حدیث شنید.

440. محمد بن عقیل کلینی**441. محمد بن علی بن ابی القاسم رازی****442. محمد بن علی بن حسول، ابو العلاء وزیر صفی****443. محمد بن علی بن عمر، ابو منصور لغوی رازی**

440. محمد بن عقیل کلینیمجهول و از مشایخ کلینی است.

441. محمد بن علی بن ابی القاسم رازی بوی به نقل رافعی، در قزوین از قاضی عطاءالله بن علی و علی بن مختار به سال 571 استماع حدیث کرد.

442. محمد بن علی بن حسول، ابو العلاء وزیر صفیمحمد حسول از کاتبان پر مایه و ادیب، و به زمان خود به فنون فضیلت و حسن نظم و نثر و تدبیر وزارت معروف و مشهور بود. خاندانش از همدان بوده اند، لیکن او در ری نشأت یافت، و در محلت زامهران خانه داشت. از صاحب بن عبّاد و احمد بن فارس استماع کرد. در ری متقلّد دیوان رسالت شد. عمده شهرت او به عصر آل سلجوق بود. سال مرگ او را 450 نوشته اند. کتاب تفضیل الاتراک علی سائر الأجناد از تألیفات او است.

443. محمد بن علی بن عمر، ابو منصور لغوی رازی بوی شیخ وقت خویش در لغت بوده است. یاقوت در باب او گفته: محمد بن علی بن عمر... أحد حسنات الرّی و علمائها الأعیان، جید المعرفة باللغة، باقعة الوقت و فرد الدهر و بحر العلم.... اهل فن از محضرش استفادت می جستند. وی به اصفهان در آمد، و به نقل روایت پرداخت، و جمعی از او اخذ کردند، و مُسند ابوبکر محمد بن هارون متوفی به سال 307 را بر وی بخواندند. در لغت تصنیفی بزرگ به نام الشامل دارد؛ و به قول قفطی - که پاره ای از آن را در اختیار داشت - این کتاب بزرگ کثیر الالفاظ و قلیل الشواهد است. وی در بادی امر از ندیمان صاحب عبّاد بود، سپس از او کناره گرفت، و به سال 416 در گذشت.

444. محمد بن علی، ابو زید کیا غضائری رازی

444. محمد بن علی، ابو زید کیا غضائری رازی غضائری از اکابر شاعران روزگار سلطان محمود غزنوی است، و از ری به دربار وی شتافت، و با شاعران دار الملک غزنین به معارضه و مشاعره پرداخت. صنعت کاشیگری را غضاره گویند، و این هنر در ری رونقی بسزا داشته، و نسبت غضائری بدانست که پدرش کاسه گر بوده است. غضائری را در فن شاعری، بویژه در دو صنعت اغراق و اشتقاق قدرتی به کمال بوده است، چنان که در قصیده ای بدین مطلع: اگر مراد به جاه اندر است و جاه به مال مرا بین که بینی جمال را به کمال که در مدح محمود بساخت، این اغراق بگفت: صواب کرد که پیدا نکرد هر دو جهانیکانه ایزد دادار بی نظیر و همال و گرنه هر دو جهان ببخشیدی به روز عطا امید بنده نبودی به ایزد متعال و محمود صله این اغراق را هفت بدره زر به غضائری بخشید که از چهارده هزار درم مملو بود. غضائری را در مدح اهل بیت رسول صلی الله علیه و آله چند قصیده و قطعه است؛ و این دو بیت از آن جمله است: مرا شفاعت این پنج تن پسند بود که روز حشر بدین پنج تن رهائتم تن بهین خلق و برادرش، دختر و دو پسر محمد و علی و فاطمه، حسین و حسن وفات غضائری به نقل صاحب مجمع الفصحا به سال 436 روی داده است. در چهار مقاله درج آمده: «... اما اسامی آل بویه باقی ماند به استاد منطقی و کیا غضائری و بندار...». استاد دکتر معین در تعلیقات چهار مقاله نوشته اند: ... کیا کلمه ای است که غالباً در القاب ملوک و امرا و بزرگان و مشاهیر اهالی طبرستان و گیلان و دیالمه و آن صفحات در قرون وسطی اطلاق می شده است... .

445. محمد بن علی، نصیر الدین رازی

446. محمد بن عمر بن هشام، حافظ ابوبکر رازی

447. محمد بن عیسی بن ابراهیم، ابو عبدالله نحوی مقری تیمی اصفهانی

448. محمد بن عیسی سلمه، ابوبکر قاضی رازی

449. محمد بن عیسی بن محمد بن سعید، ابو حاتم وسقندی رازی

445. محمد بن علی، نصیر الدین رازیوی از شیعیان فاضل ری و نزیل ورامین بوده است.

446. محمد بن عمر بن هشام، حافظ ابوبکر رازیوی از حفاظ و محدثان ری و معروف به قماطیری است، و در استماع و روایت و جمع حدیث اهتمام داشت.

447. محمد بن عیسی بن ابراهیم، ابو عبدالله نحوی مقری تیمی اصفهانی رازی اصل ابن رزین از اصفهان و ولادتش در ری بوده، و در عربیت و قراءات استاد و راوی حدیث بوده است، و به سال 253 یا 243 در گذشت.

448. محمد بن عیسی سلمه، ابوبکر قاضی رازی ذکر وی در التدوین درج آمده، و به سال 316 در قزوین بوده است.

449. محمد بن عیسی بن محمد بن سعید، ابو حاتم وسقندی رازیوی دانشمند ثقه بود، و به سال 341 در گذشت، و از عبدالرحمن بن ابی حاتم روایت کند.

450. محمد بن فضل بن موسی، ابوبکر قسطنانی رازی**451. محمد بن قیس، شمس الدین رازی**

450. محمد بن فضل بن موسی، ابوبکر قسطنانی رازی بوی اهل قسطنانه ری و از رجال قرون اولیه اسلامی بوده است؛ و از محمد بن خالد عبدی و هدبه بن خالد و دیگران روایت کند، و محمد بن مخلد و ابوبکر شافعی و ابن ابی حاتم از وی روایت کنند.

451. محمد بن قیس، شمس الدین رازی ترجمه احوال وی در کتب تاریخ و تذکره که مورد استفاده بود به نظر نرسید، شمس قیس مؤلف کتاب پر ارج المعجم فی معاییر اشعار العجم است، که در سه فن ادب: علم عروض، علم قوافی و علم نقد الشعر فراهم آمده، و به گفته علامه قزوینی در این فنون کتاب دیگری بدین کمال و تحقیق و تنقیح و جامعیت و اشباع تألیف نشده و یا به ما نرسیده است. مؤلف در این کتاب اشارتی به اهل ری بودن خود دارد آنجا که گوید: ... سلسله حب الوطن در جنبانید، و داعیه مقام ری که مسقط الرأس و مقطع سره بود در باطن ظاهر گردانید، عزیمت اقامت را تصمیم داد.... وی دیر زمانی در ماوراءالنهر و خراسان و خوارزم مقیم بود، تا آنکه در سال 614 که سلطان علاءالدین محمد بن تکش خوارزمشاه روی به عراق نهاد او نیز به همراه سلطان به عراق آمد، و خود در این باب چنین گفته: [در شهور سنه اربع عشرة و ستمائه] رایات اعلی سلطان سعید محمد بن تکش (أعلی اللّٰه در جتھما و لّقن یوم الحساب حجّتھما) بر صوب عراق در حرکت آمد، و خاطر خدمت رکابش را مستحکم گشت... بعد تراخی مدّة الغربیة و تمادی امد الغیبیة به عراق رسیدم... از این تاریخ به بعد تا مدت هفت یا هشت سال که کشور ایران پایمال ستوران مغول بود و مردم بی گناه این آب و خاک به دست آن قوم به خاک و خون کشیده می شدند، محمد بن قیس در شهرهای مختلف عراق از ترس جان از این شهر به آن شهر تنقل و تحول داشت، و در حدود سال 623 به فارس رفت و به خدمت اتابک سعد بن زنگی (599 _ 628) پیوست، و اتابک وی را در غایت احترام پذیرفت؛ و پس از در گذشت سعد به سال 628 و جلوس پسرش اتابک ابوبکر بن سعد، وی در سلك ملازمان آن پادشاه قرار گرفت؛ سال وفاتش معلوم نیست. محمد بن قیس جز المعجم تألیفات دیگری نیز دارد، مانند المعرب فی معاییر اشعار العرب، الکافی فی العروضین و القوافی، حدائق المعجم.

452. محمد بن کثیر بن سهل رازی

452. محمد بن کثیر بن سهل رازی‌وی به بغداد از عم خود شعیب بن سهل بن کثیر معروف به شعبویه قاضی حدیث بگفت؛ عبدالباقی بن قانع قاضی از وی روایت کند، به سال 287 در گذشت.

453. محمد بن محمد ابراهيم رازي

453. محمد بن محمد ابراهيم رازي أديب فاضل شاعر حسن الإنشاء و النظم بالعربية، من أعلام أواخر القرن الثالث عشر، كتب تقریظاً نظماً و نثراً بعبارات جيدة على كتاب الدرّة النجفیه لمیرزا ابراهيم الدنبلي الخوئي في يوم التروية من سنة 1281، قال فيه: شرح كسرح ممرّد قد أحکمتار کائنه بالآي و الأخبار مشکاة علم أوقدت أنوارها من نور علم العترة الأطهار شرح متى ما رمته ألفتها كشاف أستار عن الأسرار يستقرب الأقصى بلفظ موجز عذب مليح ساطع الأنوار في كل سطر منه شطرٌ نافع في الزهد و التنبیه و التذکار في كل لفظ منه وعظ بالغفي كل حرف منه صرف النار في كل كنز من كنوز رموز هركزت نقود العلم و الاثار نهج البلاغة رُصعت تيجانها فيمنها بلغ السماء الساري نسخ الشروح بمحكم الاي التي شهدت برفعته على الأسفار بل فاق صحف الأولين ذوي النهيبلغ العلى في جودة الأفكار لله درّ مؤلف خضعت لهرقبات أهل العذل و الانكار لا يدرك المطري مدائحه ولا بعضاً ولا عُشراً من المعشّار حاز الفواضل و الفضائل جمّة فعلا على الأعلام و الأبرار سامى على هام السهى فكأنما جاز النجوم لأجل أخذ الثار هذا كتابٌ منك أنطقُ شاهد حقاً بأنك آية الجبار بشرك ابراهيم من شرح بهترويح شرع الأحمد المختار لازالت للدين القويم مشيداً مادام شرحك مطرح الانظار وقال في تاريخ تأليفه: بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي وفقني لتاريخ هذا الكتاب الجليل و الصرح الممرّد الذي بناه الخليل، شرح الله صدره لشرح نهج البلاغة و خلاصة جوهر غني الصّياغة مزجه بكلام بلغ حد الاعجاز و تضمن مطنبات المطالب مع ما فيه من الايجاز، لله دره من شرح كشف اسرار رموزه و نقد لثالى كنوزه كتاب كريم يبقى تذكرة لال ابراهيم، لقد قلت فيه مؤرخاً: ذاك الكتاب المستطاب الجليل لا ريب فيه كذكاء أصيل تفسير فرقان لسان الالهيين الحق بأبهى الدليل و منهج النهج و منهاجه مرشد الخلق سواء السبيل كم شرح الصدور من شرحه فهو لغلة الورى سلسبيل قم فاسرح الطرف على روضها هل ترى له النظير البديل كصحف ابراهيم في عزه فهو لدى كل خليل خليل لخير ندب جامع للعلا و الفضل و العلم و مجد أثيل مسدّد الناس و ضعيفهم بالعلم و الرشد و عرف جزيل وفي الغري صح تأليفها لف فيه الله كل الجميل لذا تراه جاء تاريخه (كتاب ابراهيم شرح جميل) (1281)

454. محمد بن محمد بن عاصم کلینی

455. محمد بن مسلم بن ابی الفوارس، ابو عبدالله رازی

456. محمد بن مسلم بن عثمان بن عبدالله (ابن واره)، ابو عبدالله رازی

454. محمد بن محمد بن عاصم کلینیمجهول، از راویان کلینی و از مشایخ شیخ صدوق است (صدوق، روایات کلینی را به واسطه او نقل می کند).

455. محمد بن مسلم بن ابی الفوارس، ابو عبدالله رازیوی عالمی فاضل بوده است. از آثارش کتاب الاربعین است، و به سال 581 هـ. زنده بود.

456. محمد بن مسلم بن عثمان بن عبدالله (ابن واره)، ابو عبدالله رازیوی از عبیدالله بن موسی عبسی و بکر بن عبدالله قاضی و دیگران استماع حدیث کرد. عالمی متقن و حافظی فهم بود، و به بغداد حدیث بگفت. بخاری و نسائی و جمعی دیگر از وی روایت کنند. ابن ابی حاتم او را ثقه و صدوق دانسته است. ذهبی در تذکرة الحفاظ از قول طحاوی آورده که سه تن در ری بوده اند که در روی زمین در وقت خود مانند نداشتند: ابوحاتم، و ابوزرعه، و ابن واره. وی به سال 270 در گذشت.

457. محمد بن مقاتل رازی

458. محمد بن موسی بن بشیر بن جناد بن لقیط کنانی رازی

459. محمد بن موسی بن جعفر بن محمد دوریستی رازی

460. محمد بن موسی بن معقل، ابوالعباس رازی

457. محمد بن مقاتل رازی حنفی و فاضل بود. از آثارش المدعی و المدعی علیه است. به سال 242 در گذشت. ذکر پسرش احمد بن محمد گذشت.

458. محمد بن موسی بن بشیر بن جناد بن لقیط کنانی رازی مورخ و متفطن در علوم و از اهل ری بود، و به تجارت از مشرق به اندلس به نزد ملوک بنی مروان رفت، و در بازگشت در البیره به سال 273 در گذشت. از آثارش کتاب الرایات است. زر کلی نسبت وی را کنانی نوشته است.

459. محمد بن موسی بن جعفر بن محمد دوریستی رازی حنفی و فاضل و جلیل بوده است، و از جد خویش جعفر بن محمد از شیخ مفید روایت کند.

460. محمد بن موسی بن معقل، ابوالعباس رازی را گاه به نام احمد می نامند، و به نقل رافعی در قزوین از عبیدالله بن فضاله نسوی حدیث بگفت.

461. محمد بن موسی بن نصر، ابو عبدالله رازی

462. محمد بن مهران، حافظ اوحد، ابوجعفر جمال رازی

463. محمد بن هیثم عجلی رازی

464. محمد بن یزداد رازی

465. محمد بن یعقوب بن عبدالحی رازی

461. محمد بن موسی بن نصر، ابو عبدالله رازی از وی در عیون الاخبار صدوق روایات فراوان نقل گردیده است.

462. محمد بن مهران، حافظ اوحد، ابوجعفر جمال رازی وی از معتمر بن سلیمان و ابن عیینه و دیگران استماع حدیث کرد، و بخاری و مسلم و ابوداود و ابوزرعه از وی حدیث شنیدند، به سال 239 در گذشت.

463. محمد بن هیثم عجلی رازی ثقه و اهل ری است. او پدر احمد و پدر بزرگ حسن، از علمای ثقه امامیه است.

464. محمد بن یزداد رازی وی از عالمان شیعه و از اصحاب حضرت امام عسکری علیه السلام بوده است، و از محمد بن حسین بن ابی الخطاب روایت کند.

465. محمد بن یعقوب بن عبدالحی رازی به نقل رافعی وی به سال 378 در قزوین از علی بن صالح بیاع الحدید استماع حدیث کرد.

466. محمد بن یعقوب بن محمد رازی

467. محمد بن یعقوب بن یوسف بن حبیب، ابوعبدالله رازی

468. محمد بن یوسف مَقْرِي رازی

469. محمد بن یوسف بن یعقوب بن اسحاق بن ابراهیم، ابوبکر رازی

466. محمد بن یعقوب بن محمد رازی‌بوی نیز به سال 378 در قزوین از علی بن احمد بن صالح استماع حدیث کرد. احتمال اتحاد دو تن اخیر قوتی دارد.

467. محمد بن یعقوب بن یوسف بن حبیب، ابوعبدالله رازی‌نام وی نیز در التّدوین رافعی درج آمده است.

468. محمد بن یوسف مَقْرِي رازی‌حسن است و ظاهراً نجاشی به او اعتماد دارد. احمد بن محمد بن سعید به سال 281 ق، از او روایت می‌کند.

469. محمد بن یوسف بن یعقوب بن اسحاق بن ابراهیم، ابوبکر رازی‌کنیه وی را ابوعبدالله نیز گفته اند؛ در بغداد از محمد بن حمید رازی و احمد بن سعید همدانی و دیگران حدیث بگفت، و محمد بن مخلد دوری و محمد بن عباس نجیح و دیگران از او روایت کنند.

470. محمد بن امیر یوسف، امیر غیاث الدین شکرایی رازی**471. ملامحمد ربیعی**

470. محمد بن امیر یوسف، امیر غیاث الدین شکرایی رازی‌بوی از شکراب از مضافات دماوند ری بوده است، در آغاز نزد عم خود امیر فخرالدین تلمذ کرد، سپس به مجمع مولانا سیف الدین تفتازانی در آمد، و به اندک روزگاری سر آمد عالمان زمان گردید. شاه اسماعیل صفوی نخست زمام قضایای شرعی خراسان را به کف وی نهاد، و پس از آن امارت را نیز بر آن منصب بیفزود. سر انجام به سال 927 به دست گماشته امیر خان که امیر الامرای خراسان بود مقتول گردید. وی شعر نیز می سرود و خلقی تخلص می کرد؛ این بیت از او است: به استغناى قدت سرو را رفتار بایستی بتریف دهانت غنچه را گفتار بایستی

471. ملامحمد ربیعی ملامحمد ربیعی فرزند آخوند ملاریع که در تاریخ 1237 شمسی متولد شده یکی از اجلائی علما و ائمه جماعت زاویه مقدسه و صحن مطهر بوده است. پدرش آخوند ملاریع مذکور نیز یکی از علما و روحانیان آن سامان بوده است، ولی از کم و کیف احوال و آثار او چیزی در دست نیست. ملاً محمد فرزند گرامی او پس از رشد و خواندن مقدمات و ادبیات نزد والد خود و علمای شهر ری به طهران رفته و در مدرسه فخریه مروی که مرکز روحانیت آن عصر دارالخلافه طهران و ایران بوده ساکن شده و سطوح را از علمای آن زمان فرا گرفته و پس از آن به محضر مرحوم علامه محقق حاج میرزا حسن آشتیانی حاضر شده و استفاده فقهی و اصولی نموده و پس از تکمیل آن در وطن خود شهر ری مشغول به وظایف دینی و روحی از اقامه جماعت در صحن مطهر و تدریس در مدرسه عتیق و امینیه گردید تا در ربیع الثانی 1309 شمسی در سن 72 سالگی بدرود حیات گفته و در مقبره دربانی مدفون گردید.

472. محمد شاه بن القاسم حسینی، عزالدین ورامینی رازی

473. مولانا میر محمد حلیمی طهرانی رازی

474. مولا محمد صادق رازی

472. محمد شاه بن القاسم حسینی، عزالدین ورامینی رازی وی شیعی و فاضل و دارای نظم و نثر بود.

473. مولانا میر محمد حلیمی طهرانی رازی پدر وی در آغاز عهد صفویان رئیس طهران بود، لیکن او ترك آن كار كرد و آنچه داشت با مردم در میان داشت، این مطلع وی را است: راز دل با غنچه بلبل در میان آورده است آنچه در دل داشت گویا بر زمان آورده است

474. مولا محمد صادق رازی من تلامذة الشيخ صالح بن عبدالكريم البحراني، ومما قرأ لديه كتابي نهج البلاغة و شرحه مصباح السالكين لابن ميثم البحراني، فكتب له انهاءات في الشرح أولها بتاريخ 23 جمادى الأولى سنة 1088 و بآخره إجازة بتاريخ ربيع الثاني سنة 1091، وقال فيها: قرأ علي الأخ الأعز الفاضل شمس سماء العوارف و الفضائل، المتوشح بأردية الانزواء في زوايا الخمول و إن لم يكن له مماثل، المولى الأجل الفائق.. قراءة منبى عن مبانيه مفصح عن معانيه، وأفاد في أثنائها من استفاد و أحسن المناطق و أجاد... أقول: أستبعد أن يكون صاحب الترجمة هو محمد صادق بن محمد علي الطبيب الرازي المترجم في الكواكب المنتشرة ص 363 لبعده تاريخيهما و إن كانا من أعلام القرن الثاني عشر.

475. محمد شریف، خموشی طهرانی**476. خواجه محمد طاهر پسر مولانا امیدی رازی****477. سید محمد علی صدر الحفاظ**

475. محمد شریف، خموشی طهرانی ذکر وی به عنوان خموشی طهرانی گذشت.

476. خواجه محمد طاهر پسر مولانا امیدی رازی در تحفه سامی از وی به صورت طایری رازی یاد شده است. وی را به وفور سیاحت و کاردانی و صنوف عطوفت و مهربانی ستوده اند. گاه به سنت آباء خویش به سرودن شعر، بدین نوع ابیات طبع آزمایی می کرد. آنکه رفت از سر کوی تو به آزار منمو آنکه برد از تو به دل حسرت دیدار منم

477. سید محمد علی صدر الحفاظ حاج سید محمد علی معروف به صدر الحفاظ از بزرگان و خدام آستانه مبارکه عظیمیه و خطیب اسبق و امام جماعت این آستان ملک پاسبان بوده اند. وی در حدود سال 1321 ق در زاویه مقدسه به دنیا آمد و در بیت سیادت و سعادت پرورش یافت و مقدمات و سطوح وسطی را از محضر علمای شهر ری چون مرحوم آیه الله حاج میرزا سید حسن معینی و آیه الله حاج سید مهدی لاله زاری و آیه الله حاج شیخ محمد رضا خاتمی بروجردی (رحمهم الله) و دیگران استفاده نمود؛ بخصوص از دروس اخلاق و تربیتی مرحوم عالم متقی آیه الله حاج شیخ محمد بافقی (قدس الله سره) بهره مند شد و اکثر اوقات خود را در حرم مطهر حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام به عبادت و بندگی حق گذرانید. بالاخص در دوران عمرش حدود هفتاد سال سحرها در این حرم شریف به تهجد و شب زنده داری و نماز شب گذراند و صبحها را در مسجد بالاسر اقامه نماز جماعت نموده و جمعی از اخیار و مردم متدین ری و طهران به ایشان اقتدا و استفاده می نمودند، تا در شعبان 1410 ق برابر 16/12/1368 پس از نود سال عمر با شرافت دیده از جهان بست و به مولایش حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام پیوست و در جوار آن حضرت به خاک رفت: تو روشن ضمیر و دل آگاه بودی ز مستغفر بی سحرگاه بودی چو درگاه رحمت سحرگاه باز استیقین شامل رحمت الله بودی تهجد نمودی چو اندر دل شبیه درگاه عزت تو راه بودی از آن ذکر تهلیل گشتی مکرّم مقامات محمودیت شد مسلم نگارنده گوید: این جانب که سالهای متمادی با ایشان همسایه و آشنا بودم هرگز مکروهی از او ندیدم و درباره او از هیچ کس چیزی نشنیدم. جدا سیدی بود شریف و عابدی بود زاهد و پارسا و متقی و خودساخته. عاش سعیدا و مات سعیدا. با مرحوم آیه الله حاج آقا حسین اثنا عشری و برادرش حجه الاسلام حاج آقا حسن صاحب الزمانی و مرحوم آیه الله بافقی رفاقت تام و ارادت تمام داشت و همواره به نماز جماعتشان شرکت می نمود (جزاه الله عن الاسلام و نبيه خير الجزاء).

478. میر محمد عوامل رازی

479. مولا محمد قاسم بن محمد کاظم رازی تهرانی

480. محمد قلی سلیم طهرانی رازی

481. محمد مسیح بن محمد صادق طیب رازی

478. میر محمد عوامل رازی‌وی از سادات اوائل عهد صفویان در ری بود، و در شعر متقی تخلص داشت در تعریف مازندران گفته: اندرین مازندران کس را چرا گیرد ملالکیک رقاص است و چنگی پشه و خوش خوان شغال

479. مولا محمد قاسم بن محمد کاظم رازی تهرانیمن أجلاء علماء طهران، ملّم بالعلوم و المعارف الاسلامیة الدراجة في عصره. له شرح زیارة الجامعة الکبیرة ألفه سنة 1133.

480. محمد قلی سلیم طهرانی رازی‌وی در شعر سلیم تخلص می کرد، و به کشمیر رفت و در آنجا به سال 1057 در گذشت. دیوان شعری نیز دارد.

481. محمد مسیح بن محمد صادق طیب رازی‌أدیب طیب لعله من أعلام القرن الثالث عشر، استفاد في الطب من میرزا محمد مؤمن التنکابنی. له دستور مسیحی.

482. مولانا محمد مؤمن بن محمد صالح رازی

483. سید محمد نوربخش

484. محمد قاضی ورامینی رازی

482. مولانا محمد مؤمن بن محمد صالح رازی قابل معه تلمیذه المولی جلال الدین بن محمد باقر الرازی قطعة من کتاب الکافی فی قصبه ورامین، وأتما المقابلة فی یوم الخمیس 28 شهر شعبان سنة 1092.

483. سید محمد نوربخشوی در جوانی به ولایت ری آمد و در قریه سلقان رحل اقامت افکند، و بسیار کس از مردم آن دیار به متابعت او در آمدند و مرید و معتقد شدند، و فرزندانش در آن حدود شهرتی یافتند؛ و سید جعفر پسر بزرگ تر سید محمد را لطف طبعی بود، شاه قاسم از فرزندان وی نیز مورد لطف بزرگان بویژه شاه اسماعیل صفوی قرار داشت. یکی از بزرگان این دودمان شاه قوام است که خلق کثیری به گردش جمع آمدند، و بر دست بزرگی نشست، و رتبش از اسلاف در گذشت. خاندان نور بخشیه را در آغاز عهد صفویان در پهنه ری وقایعی است که ذکر آنها در خور این مقام نیست.

484. محمد قاضی ورامینی رازی بوی از سادات ورامین و کلانتر آن دیار بود، و در خدمت سلاطین صفوی وی را مقصداری پدید آمد، و انیس مجلس و جلیس محفل شد. برادر وی قاضی عطاءالله نیز خوش ذوق و بذله گو و شیرین کلام بود.

485. حاج سید محمد موسوی واعظ

485. حاج سید محمد موسوی واعظسید الخطباء والمحدثین حاج سید محمد موسوی، واعظ شهیر، فرزند سید الذاکرین مرحوم آقا سید تقی معروف به (مدیر موسوی) مدفون در رواق شریف فرزند سید جلیل حاج سید مرتضی بزرگ خاندان موسوی آستانه دار آستانه مبارکه عظیمیه مدفون در بین الحرمین. ایشان از چهره های درخشان و ستارگان فروزان و عظم و خطابه معاصر تهران بودند که در حدود 1300 شمسی برابر با 1341 ق در زاویه مقدسه چشم به جهان گشود و پس از گذراندن دروس ابتدائی در عصر پرخفقان رژیم کثیف رضا خانی و اتحاد شکل و کشف حجاب و عمامه برداری و تعطیل حوزه های علمیه مشهد و غیره و فشار به روحانیت به واسطه رفاقت تام و صداقت تمام با نگارنده و تشویقات مداوم این جانب و امر مرحوم آیه الله حاج شیخ محمد تقی شهید باقری برای تحصیل علوم دینی به شهر مذهبی و علمی قم مهاجرت نمود و در حجره و منزل مسکونی نویسنده اقامت کرد و به فراگرفتن علوم عربی و ادبی پرداخت و پس از خواندن ادبیات سطوح متوسطه و نهایی فقه و اصول را از مدرسین بزرگ چون آیه الله العظمی مرعشی نجفی (قدس سره) و آیه الله میرزا محمد مجاهد تبریزی و آیه الله حاج شیخ محمد جواد خندق آبادی و غیرهم آموخت و دروس اخلاق و معارف را از آیه الله حاج آقا حسین فاطمی و آیه الله حاج شیخ عباس طهرانی و آیه الله حاج میرزا حسن مصطفوی و مرحوم محدث ربانی و سالک سبحانی حاج ملا آقا جان زنجانی استفاده نمود و هم به درس خارج فقه مرحوم آیه الله العظمی بروجردی (طاب الله ثراه) شرکت می کرد تا در جریان ملی شدن صنعت نفت به تهران مراجعت و با سخنرانیهای آتشین و انقلابی خود ایفای وظیفه نمود و مورد توجه مخصوص مرحوم آیه الله حاج سید ابوالقاسم مجاهد کاشانی (قدس الله سره) واقع گردید و کم کم صیت و صوتش به تمام کشور و خارج آن رسید و از غالب شهرستانهای کشور چون کرمان و گرگان و کاشان و تهران و مشهد و شیراز و سایر بلاد برای سخنرانی دعوت و خدمات شایانی کرد. مرحوم موسوی علاوه بر فن سخنوری و خطابه سرایی دارای مقام تعبد و تهجد و شب زنده داری و آراسته به محامد آداب و محاسن اخلاق و مهمان دوست و کارگشا و در رفع گرفتاریها و قضای حوائج مردم بالاخص روحانیون آنی مضایقه نمی کرد و تا حد امکان تلاش و کوشش می کرد و به گفته مرحوم آیه الله العظمی آقای نجفی مرعشی (طاب الله ثراه) علی بن یقظین زمان ما بود و مانند او در رفع مشکلات مردم می کوشید و از ملامت ملامتگری و اهمه نداشت. در منزلش به روی آشنا و بیگانه باز و محفل انس و ظرافت و مطالباتش نقل مجلس دوستان بلکه شهره همگان بود. بر کلیه مراجع و آیات عظام و حجج اسلام و وعاظ کرام و روحانیون معاصرش ذی حق بود و همه هم معترف و گواهی به خدمات و حقوق ایشان می دادند. ولی افسوس که این چهره نورانی و قیافه بشاش در حوادث پزمرده و مبتلا به کسالت نسبتاً طولانی شد و سرانجام در ظهر روز پنجشنبه 16 اسفند ماه 1369 شمسی برابر با بیستم شعبان المعظم 1411 ق دیده از جهان بست و به لقاء الله پیوست و جنازه اش با تجلیل به شهر ری شد و در جوار سیدالکریم حسنی علیه السلام در کنار دو محدث بزرگوار محلاتی و خندق آبادی مدفون گردید. و نگارنده در رثایش سرود: [موسوی] آن واعظ شیرین کلامت از دنیا به سوی خیر الانام آنکه می دادی همی داد سخنبر منابر صبحگاه وقت شام لب فروبست از سخن افسوس و آهانکه بودی شهره هر خاص و عام بود همنام نبی (ص) (ختم رسل) فاضل و باذل و حمیم و ذوالکرام خلق او خلق (محمد) خوی او خوی حسنهمتش مانند حیدر همتی والامقام در قضاء حاجت مردم بودی مردی عجیبداد مظلومان گرفتی دایما از هر ظلام بود ظریف و بود لطیف و بود شریفهم کریم هم رحیم هم بسی ذواحتشام محفل انشش نمودی دوستان را منبسطدر ظرافت کم نظیر در غایت حسن مرام خوان اطعامش گشاده بهر مهمان روز و شب دست احسانش گشوده بود از بهر انام عاقبت در بیستم شعبان برفت از این جهاندر هزار و چهار صدو یازده به صد عزّ تمام در جوار حضرت عبدالعظیم در خاک رفتچونکه بودش زادگاه در این زمین و این مقام [رازی] از بهر رثایش گفت این چند بیت را [موسوی] در جنت الفردوس بنموده مقام

486. محمود بن اميرك، نصر الدين رازى

486. محمود بن اميرك، نصر الدين رازى بوى متكلمى شيعى بود و نامش در فهرست منتجب الدين درج آمده است.

487. محمود بن حسن بن علویه تاج الدین ورامینی رازی**488. شیخ محمود مزدقانی**

487. محمود بن حسن بن علویه تاج الدین ورامینی رازی وی شیعی و فقیهی صالح بوده است.

488. شیخ محمود مزدقانی شیخ شرف الدین ابوالمعالی محمود بن عبدالله مزدقانی رازی، زاده 698 و در گذشته 761 در همدان. از طریق علاءالدوله سمنانی به سلسله کبرویه پیوسته است. نسبت «رازی» وی دانسته نیست از چیست، اما «مزدقان» _ شهری در سر راه همدان به ساوه که «مردم آنجا سنی و شافعی مذهبند. حقوق دیوانی آن و ولایتش یک تومان است، و در حکومت داخل بلوک ساوه است»، و به گفته یاقوت حموی (626 م): در رباط «مزدقان» صوفیان مأوا و مسکن داشتند و آن شهر منزلگاهی بود در کنار شاهراه بزرگی که از ایران عبور می کرد». این نام معرب «مزدکان» و به سادگی یاد آور نام «مزدک بامدادان» باستانی است، اما اینکه آیا تسمیه آن به نحوی با حضور پیروان «مزدک» در آنجا مربوط می شود، به هیچ وجه محقق نیست. حمدالله مستوفی در همین سده، از وجود پیروان مزدک در «عراق عجم» سخن می گوید، ولی یاد نکرده در کدامیک از شهرها. به علاوه «گمان نمی رود که (در این سده) مزدکیت به صورت مذهب وجود می داشته است». به هر حال وجود رباط صوفیان همراه با شبهه تاریخی «مزدک» آیینی در آن شهر، خود از موضوعات قابل مطالعه پژوهندگان سر چشمه های کهن مذاهب و مسالک مردم ایران زمین است.

489. محمود صبوری

490. مخلد بن موسی رازی، ابوالقاسم

491. سید مرتضی بن داعی بن قاسم حسنی، ابو تراب صفی الدین رازی

489. محمود صبوری‌وی از شاعران اوائل عهد صفویان است و در طهران به کتابت اشتغال داشت، این بیت از او است: نیست اشك لاله
گون کز چشم پر خون می رود از غمت خون شد جگر، وز دیده بیرون می رود

490. مخلد بن موسی رازی، ابوالقاسم مهمل است و با امام زمان (ع) مکاتبه داشته است.

491. سید مرتضی بن داعی بن قاسم حسنی، ابو تراب صفی الدین رازی‌وی غیر از سید مرتضی علم الهدی است و قرب صد سال بعد از
او می زیست. سید مرتضی رازی معاصر غزالی و از مشایخ شیخ منتجب الدین بود. کتاب تبصره العوام در بیان مذاهب و ملل منسوب بدو
است. نام وی اکثر با نام برادرش سید مجتبی رازی همراه است. این دو برادر از شیخ الطایفه ابوجعفر طوسی و سیدین سندین سید مرتضی
و سید رضی روایت کنند.

492. مستی رازی**493. قاضی مسعود رازی****494. مسعود رازی شاعر معروف**

492. مستی رازی مستی از شاعران اوائل عهد صفویان ولایت ری است، وجه تسمیه اش گویا بیان واقع بوده است. صاحب تحفه سامی در باب او گفته: مردی فقیر است، اما نعوذ باللّه از خر گدائی او که اگر کسی چیزی نداشته باشد که به وی بدهد وی گوید: اگر چیزی نداری برای من فاتحه بخوان. این مقطع او را است: مستی سگ دیوانه آن طرفه غزالستدیوانه و مست است ندارد خبر از ما

493. قاضی مسعود رازی بوی در اوائل عهد صفویان بر مسند قضای ری تمکن داشت، و پسر قاضی میر عبدالصمد است، پدر و اجداد وی در ری به شغل قضا اشتغال داشتند. قاضی مسعود در طبع شعر و سلیقه معنّا و تتبع فقه و انواع فضائل شهرتی داشت؛ این مطلع از وی است: نه مرا شهره شهر این دل حیران کردهفاش اسرار مرا دیده گریان کرده

494. مسعود رازی شاعر معروفی از مداحان سلطان مسعود غزنوی بوده، و بدان هنگام که خصمان بر او بشوریدند مسعود رازی او را اندرزی بداد، اما او را خوش نیفتاد. این داستان در تاریخ بیهقی چنین درج آمده: امیر (رضی اللّه عنه) به جشن مهرگان نشست روز سه شنبه بیست و هفتم ذو الحجّه (سال 430 هجری)، و بسیار هدیه و نثار آوردند، و شعرا را هیچ نفرمود، و بر مسعود رازی خشم گرفت، و فرمود تا او را به هندوستان فرستادند؛ که گفتند که او قصیده ای گفته است، و سلطان را در آن نصیحتها کرده، و در آن قصیده این دو بیت بود: مخالفان تو موران بدند و مار شدند بر آر زود ز موران مار گشته دمار مده زمانشان زین بیش و، روز گار مبرکه اژدها شود از روزگار باید مار این مسکین سخت نیکو نصیحتی کرد، هر چند فضول بود، و شعرا را باملوکان کذا این نرسد. هم در این کتاب در باب شفاعت برای مسعود رازی ذکر گردیده: روز پنجشنبه هژدهم ماه جمادی الاخری (سال 431 هجری) امیر به جشن نوروز بنشست، و هدیه های بسیار آورده بودند، و تکلف بسیار رفت، و شعر شنود از شعرا... مسعود شاعر را شفاعت کردند، سیصد دینار صله فرمود، به نامه و هزار دینار مشاھر هر ماهی. از اشعار مسعود رازی اندکی بیش به جانمانده است.

495. امیر مسیب رازی**496. معلی بن منصور، ابو یعلی حافظ رازی****497. ملک‌شاه غازی لواسانی رازی**

495. امیر مسیب رازی‌وی در آغاز عهد صفویان می زیسته؛ و از سادات بدخشان و سیدی خلیق بوده است؛ این مطلع در منقبت امیرالمؤمنین از او است: هر گه رسم به خاک در مرتضی علیجان را فدا کنم به سر مرتضی علی

496. معلی بن منصور، ابو یعلی حافظ رازی‌وی در بغداد از مالک بن انس و لیث بن سعد و دیگران حدیث بگفت، و علی بن المدینی و ابوبکر بن ابی شیبه و دیگران از او روایت کنند. معلی فقیه اصحاب رأی بود، و از ابو یوسف قاضی اخذ حدیث کرد.

497. ملک‌شاه غازی لواسانی رازی‌وی از مردم لواسان ری و از رجال سیاسی آن سامان است، که ذکرش در حوادث و وقایع پهنه رستم‌دار و تنکابن و کلاره دشت و کلاره رستاق مازندران به عهد خاندان آق قوینلو در سالهای 890 - 900 به چشم می خورد؛ و حوزه حکومتش کلاره دشت و نواحی آن بود. در باب حوزه عمل او در تاریخ خانی - در وقایع سال 899 - 900 - چنین مذکور آمده: «... ملک‌شاه غازی حاکم کلاره دشت با ملک جهانگیر سلسله دوستی پیش گرفته...». و نیز: کیا محمد کیا الغاره به کلاره دشت برده شاه غازی و برادر او ملک مظفر و فرزندان او را دستگیر کرده روانه خدمت میرزا علی گردانید. در همین کتاب به لواسانی بودن وی به تصریح و تعریض چنین اشارت رفته: «... بر موجب اشارت میرزا علی، به طلب ملک‌شاه غازی لواسانی فرستاده آوردند». و نیز: «... میرزا علی... نزد سلطان هاشم و ملوک رستم‌دار فرستاد، و ملک اشرف و ملک‌شاه غازی لواسانی... جمع آمدند...». و نیز: «... کیا محمد کیا از منزل جنگ عنان گردانیده در پی ملک‌شاه غازی رفت، و به اتفاق متوجه لواسان شدند، و از آنجا به کلاره رستاق، و از آنجا به تنکابن سعادت خدمت سلطان هاشم را دریافت... ظاهراً وی همان کس است که نامش بر روی صندوق متبرک بقعه امامزاده یحیی در طهران، بازمانده از سال 895، بدین صورت دیده می شود: قد امر بَنَحْتِ هذا القبر خلاصة الملوك و السلاطين عضدالدوله ملک‌شاه غازی (ایده‌الله دولته)، ابن المرحوم [ال -] مغفور ملک شاهرخ (نور قبره تقرّباً الی الله). بدین قرار پدر وی ملک شاهرخ نام داشته و تواند بود که به قرینه کلمه «ملک» صاحب سمتی نیز بوده است. بر طبق نقل مرعشی در تاریخ گیلان و دیلمستان در سال 867 میرزا شهرخ نامی در دیلمان حکومت داشت، ولی معلوم نیست که همین ملک شاهرخ است، و یا دیگری است. اینکه برخی از ارباب قلم به قرینه «ملک شاهرخ» این ملک شاه را فرزند شاهرخ تیموری پنداشته اند، به هیچ روی روی در صواب ندارد؛ زیرا گذشته از اینکه از سال فوت شاهرخ تیموری تا این تاریخ بالغ بر چهل و پنج سال می گذرد، و ری مدتها پیش از تصرف خاندان تیموری بیرون رفته به اختیار قراقوینلوها و سپس آق قوینلوها در آمده بود، در هیچ یک از کتب تاریخی فرزندی به نام ملک‌شاه غازی به شاهرخ تیموری نسبت داده نشده. ملک‌شاه غازی را جز ملک مظفر - که در سابق به نامش اشارت رفت - برادر دیگری نیز به نام ملک کیخسرو بوده است.

498. منصور بن حسین آبی، وزیر رازی

499. منصور بن عباس، ابوالحسین رازی

498. منصور بن حسین آبی، وزیر رازی‌وی امامی و از عالمان ادب و تاریخ آن دیار است، و متقلاً مشاغل بزرگ بود، و با صاحب عبّاد مصاحبت داشت، و مجدالدوله وی را وزیر خویش گردانید. برادر وی ابومنصور محمد نیز از عظماء کاتبان، و در طبرستان وزیر ملک آن حدود بود.

499. منصور بن عباس، ابوالحسین رازی‌وی شیعی و از اصحاب حضرت جواد امام محمد تقی، و حضرت هادی امام علی النقی علیهما السلام بود. در بغداد به باب الکوفه خانه داشت. وی را مضطرب الامر دانسته اند. کتاب نوادر کبیر را تألیف کرد. احمد بن ما بُنداذ و برقی از وی روایت کنند.

500. منصور بن علی، استاد منطقی رازی

501. موسی بن ابی الحسن رازی

502. موسی بن محمد رازی

500. منصور بن علی، استاد منطقی رازی منطقی مانند بن‌دار و غضائری از ری برخاسته، و این هر سه تن با آل بویه هم‌زمان و مداح آن خاندان بوده‌اند. منطقی مدّاح فخر الدوله دیلمی بود، و با صاحب اسماعیل بن عبّاد نیز مناسباتی داشت، و در حضرت وی اشعاری عربی و فارسی دارد، و در این هر دو نوع صاحب قدرت بود. منطقی در دوازده سالگی به استاد بدیع الزمان همدانی رسید و کسب کمالات کرد. وی گاه منطقی و دیگر گاه منصور تخلص می‌کرد. بنا به تحقیق استاد دکتر معین در تعلیقات چهارم مقاله، در تذکره‌ها 48 بیت به نام او ثبت افتاده است. ابیاتی از وی در حدائق السحر و المعجم به استشهاد درج آمده.

501. موسی بن ابی الحسن رازی مجهول و از اصحاب امام رضا(ع) است.

502. موسی بن محمد رازی بوی فقیه شافعی مذهب بود، و به سال 730 در گذشت.

503. موسی بن نصیر، ابو سهل فقیه رازی

503. موسی بن نصیر، ابو سهل فقیه رازی وی را با محمد بن حسن شیپانی مصاحبت بود، از آثارش کتاب الشفعه، و کتاب المخارج است.

504. ناصر بن مهدی بن حمزه، وزیر ابوالحسن نصیرالدین رازی**505. نحاس، ابوالمعالی رازی**

حرف ن 504. ناصر بن مهدی بن حمزه، وزیر ابوالحسن نصیرالدین رازی وی از جانب نقیب مرتضی عزالدین یحیی نیابت نقابت بلاد عجم داشت، و پس از قتل عزالدین یحیی، به سال 591 به بغداد رفت، و وزارت الناصر لدین الله خلیفه عباسی را متقلد گردید، و بعد از نیل به وزارت نقابت طالبیان را به شرف الدین محمد پسر عزالدین یحیی داد. وی فاضلی محتشم و حسن الصورة و مهیب بود. اصل ناصر از مازندران و منشأش ری بود.

505. نحاس، ابوالمعالی رازی دولتشاه سمرقندی نام وی را در تذکره ذکر کرده، و او را از شاعران زمان سلطان غیاث الدین ابوالفتح محمد بن ملکشاه دانسته، و از معاصران ابوالمفاخر رازی و منجیک و شبل الدوله شمرده است. جوینی در جهانگشا به رازی بودن وی تصریح کرده است. مرحوم عباس اقبال آشتیانی وی را با دهخدا ابوالمعالی رازی یکی دانسته، و در حواشی و اضافات حدائق السحر چنین گفته: به عقیده نگارنده این ابوالمعالی نحاس رازی که در همان زمان دهخدا ابوالمعالی رازی می زیسته با او یکی است، و تذکره نویسان متأخر این دو ابوالمعالی را دو نفر شمرده و احوال و اشعار آنها را مخلوط نموده، و شرح و تفصیلهای نامربوط در این باب ذکر کرده اند... وی سپس به ذکر دلائلی می پردازد که ملخص آنها چنین است: 1. از ابوالمعالی نحاس در کتب قدیم چون چهارمقاله و حدائق السحر و المعجم و لباب الالباب ذکری نیست، و اول بار که نام او مستقلاً در تذکره ها آمده در هفت اقلیم امین احمد رازی است، که معلوم نیست به چه سندی او را در ذیل شعرای اصفهان آورده. 2. جوینی صریحاً ابوالمعالی نحاس را رازی می نویسد، و بعید به نظر می آید که دو نفر شاعر ابوالمعالی نام هر دو از اهل ری در یک زمان در دستگاه سلاجقه باشند، و نظامی عروضی و عوفی فقط به ذکر یک نفر از آنها، آن هم مطلقاً به اسم بلمعالی رازی بدون ذکر قیدی که یکی را از دیگری جدا کند اکتفا کنند، و از دیگری نام نبرند. 3. اشعاری که به اسم ابوالمعالی نحاس یادداشت شده، به اسم دهخدا ابوالمعالی رازی هم ثبت است، و از آن جمله است قطعه ذیل: هوا به طبع لطیف تو نسبتی دارد از این سبب مدد جان خلق کشت هوا... الخ در حدائق السحر در مواردی به ابیاتی از بلمعالی رازی استشهاد رفته، و صاحب المعجم نیز عین همان شواهد را آورده است.

506. نصر بن ابی ناصر رازی

507. نصر بن مهدی بن نصر بن مهدی، ابوالفتح ونکی رازی

508. نصیر بن ابی نصیر رازی

506. نصر بن ابی ناصر رازی رافعی نام وی را در التدوین ذکر کرده است، و ابوالحسن قطان از وی روایت کند.

507. نصر بن مهدی بن نصر بن مهدی، ابوالفتح ونکی رازی وی از سادات دانشمند ونک، و ولادتش به سال 478 در ری، و زیدی مذهب بود. نصر از ابوالفضل یحیی بن حسین علوی زیدی استماع حدیث کرد. علی بن محمد بن نصر بن مهدی ونکی نسابه مذکور در لباب الانساب نیز از منسوبان وی بوده است.

508. نصیر بن ابی نصیر رازی نصیر از ادیبان و نحو دانان بزرگ ری بود، و اصمعی و ابوزید انصاری را بدید، و با کسائی نحوی مصاحبت داشت و این فن را از وی بیاموخت؛ ققطی در انباء الرواة گفته: کان علامةً نحویاً، جالس الكسائی، و اخذ عنه النحو، و قرأ علیه القرآن. وله مؤلفات حسان، سمعها منه أبو الهثیم الرازی، رواها عنه بهراة، و كان نصیر صدوق اللّهجة، كثير الأدب، حافظاً. و قد رأى الأصمعی، و أبازید الأنصاری و سمع منهما. وی به سال 240 در گذشت.

509. مولانا نظام رازی

510. نعمان رازی

511. امیر نور الله رازی

509. مولانا نظام رازی‌وی از جمله حفاظ آستانه حضرت عبدالعظیم در اوائل عهد صفویان بود، و در کتیبه نویسی دستی داشت؛ این بیت او را است: چگونه با دگران بینمش؟! که نپسندمغبار غیر زغیرت بگرد دامانش

510. نعمان رازی‌وی شیعی و از اصحاب حضرت صادق علیه السلام بوده است.

511. امیر نور الله رازی‌وی پدر امیر عنایت الله رازی شاعر و متولی امامزاده عالی مقدر حضرت عبدالعظیم است، که به همان خدمت اشتغال داشت، و شعر نیز می سرود؛ این مطلع از او است: دست رقیب داشت به دست آن نگار مستخندان زمن گشت و، مرا گریه داد دست

512. نیستی رازی

512. نیستی رازی‌وی نیز از شاعران اوائل دوره صفویان ری بوده؛ و این مطلع او را است: بی لب لعلت به بز می جام نتوانم گرفتبی تو ای آرام جان! آرام نتوانم گرفت

حرف و

513. مولانا وصلی رازی

514. وفائی رازی

515. ولید بن ابان ضبی رازی

حرف و 513. مولانا وصلی رازی‌وی نیز در اوائل عهد صفویان از محلّه ساران قصبه طهران برخاست، و بزرگ زاده آن محلّت بود؛ این مطلع از او است: ناز کم کن به تبسم مکش ای یار مرا پیش اغیار مکن بهر خدا خوار مرا

514. وفائی رازی‌وی از جمله مریدان نور بخشیّه بود، و خویشان را در نظر مردم بلند مرتبه می نمود، و شعر می گفت. این مطلع از او است: ای که گوئی به من: آن عارض زیبا منگر عاشقم عاشق، از آن رو نکنم قطع نظر

515. ولید بن ابان ضبی رازی‌وی از اصحاب حضرت امام رضا علیه السلام بوده است.

حرف ه

516. هبة الله بن حسن بن منصور، ابوالقاسم رازی

517. هدایت الله رازی

حرف ه 516. هبة الله بن حسن بن منصور، ابوالقاسم رازی طبری الاصل و به لالکائی معروف بوده، و به بغداد رفت و آنجا را وطن گرفت، از عیسی بن علی بن عیسی وزیر، و ابوطاهر مخلص و دیگران استماع حدیث کرد، و نیز در ری از جعفر بن عبدالله فناکی و علی بن محمد بن عمر قصار حدیث شنید. خطیب بغداد از وی روایت نوشت. وی به سال 418 در دینور در گذشت. از آثارش مذاهب اهل السنة و کتاب رجال الصحابه و غیر اینها است.

517. هدایت الله رازی وی از سرایندگان و تاجران ولایت ری در اوائل عهد صفویان بود؛ و این مطلع از او است: به حال من نظری کن که عاشق زار مغریب و خسته دل و ناتوان و بیمارم

518. هشام بن عبدالله رازی

519. هشام بن مثنی رازی

520. همدمی رازی

518. هشام بن عبدالله رازی‌وی فقیه حنفی و از عالمان بنام ری بوده است، و دروازه هشام آن شهر - که در مشرق قرار داشته و از آنجا به خراسان می‌رفته اند - ظاهراً به نام او است. نبذی از احوال وی در ری باستان (ج 1، ص 261-263) در شرح دروازه هشام، و 434، 437 در ذکر گورخانه شیبانی و هشام در ری ثبت افتاده است.

519. هشام بن مثنی رازی‌وی از شیعیان ری و از اصحاب حضرت صادق علیه السلام بوده است.

520. همدمی رازی‌وی از گویندگان قصبه طهران در اوائل عهد صفویان بود، و به عساری اشتغال داشت؛ این مطلع از او است: آه کز دیدن او گریه بر آورد مرا آخر این گریه بلائی به سر آورد مرا

حرف ی

521. یار علی طهرانی

522. یحیی بن ابی بکر، ضریر رازی

523. یحیی بن ابی العلاء رازی

حرف ی 521. یار علی طهرانیوی نیز در آغاز دوره صفویه از طهران برخاست، و در اوائل حال به شیراز رفت و دیر گاهی به اکتساب فضائل سرگرم بود، و در طب و قوفی به هم رسانید و به معالجت پرداخت، و شعر نیز می گفت. این مطلع از او است: ای دل روشن عشق زیروانه بیاموز جان دادن از آن عاشق دیوانه بیاموز

522. یحیی بن ابی بکر، ضریر رازیوی از رجال شیعه و از اصحاب امام هادی علیه السلام بود، و به ضریر شهرت داشت.

523. یحیی بن ابی العلاء رازیوی از اصحاب حضرت امام باقر علیه السلام بود، و صاحب کتاب است.

524. یحیی بن ضریس رازی

525. یحیی بن علاء بَجَلی رازی، ابوجعفر

526. ابوزکریا یحیی بن محمد رازی

527. یحیی بن محمد بن سدید / سیبویه رازی

524. یحیی بن ضریس رازی بن ضریس از قاضیان قرون نخستین ری بوده است، و در همان شهر درگذشت.

525. یحیی بن علاء بَجَلی رازی، ابوجعفر ثقه و اصالتا کوفی است. او از اصحاب امام صادق (ع) و صاحب کتاب است. احتمالا همان یحیی بن ابی العلاء رازی است.

526. ابوزکریا یحیی بن محمد رازی مجهول و از سلسله روات شیخ طوسی است.

527. یحیی بن محمد بن سدید / سیبویه رازی مجهول و از سلسله روات شیخ طوسی است.

528. یحیی بن محمد بن علی بن مطهر، عز الدین ابوالقاسم مرتضی رازی**529. یحیی بن معاذ، ابو زکریا رازی**

528. یحیی بن محمد بن علی بن مطهر، عز الدین ابوالقاسم مرتضی رازی‌وی پس از پدر نقابت طالبیه ری و قم و آمل را به عهده داشت، و سیدی عالم و فاضل و بزرگوار بود. وی را از پدر روایات احادیث بوده است، او و پدرش محمد بن علی بن مطهر قمی از رجال بسیار معروف و مشهور خاندان بزرگ نقبای ری از خاندانهای قدیم و شریف و بیوت نجیب و اصیل شیعه بوده اند. عز الدین یحیی به دست علاء الدین تکش خوارزمشاه شهید گردید، و فرزندانش به بغداد منتقل شدند.

529. یحیی بن معاذ، ابو زکریا رازی‌وی از زهاد و صوفیان بنام، و از طبقه اولای اهل طریقت است. به او لقب واعظ دادند؛ از یوسف بن حسین رازی نقل کرده اند که گفت: در صد و بیست شهر رفته ام به دیدار علما و حکما و مشایخ، هیچ کس ندیده ام قادرتر بر سخن چون یحیی معاذ رازی. قزوینی در آثار البلاد آورده: «کان شیخ الوقت و صاحب اللسان فی الواعظ و القبول عند الناس.» گفته اند: از مشایخ نخستین کس که بر منبر رفت او بود، این معنی در کشف المحجوب بدین صورت درج آمده: «نخست کس از مشایخ این طایفه از پس خلفاء راشدین که بر منبر شد او بود.» وی را در حقیقت رجا گامی استوار بود، و هجویری (به نقل از حصری) و شیخ عطار این مهم را بدین مفهوم گفته اند: خداوند تعالی را دو یحیی بود: یکی از انبیاء و دیگر از اولیاء، یحیی بن زکریا علیه السلام طریق خوف را چنان سپرد که (همه صدیقان به خوف او از فلاح خود نومید گشتند، و یحیی بن معاذ طریق رجا را چنان سلوک کرد که) دست همه مدعیان به رجاء فرو بست. گفتند: حال یحیی بن زکریا علیه السلام معلوم است، حال این یحیی چگونه بود؟ گفت: به من رسیده است که هرگز وی را جاهلیت نبود، و بر او کبیره ای نرفت؛ و اندر معاملات و برزش جدی تمام داشت که کسی طاقت آن نداشت، اصحاب گفتند: ایها الشیخ! مقام مقام رجاست و معاملاتت معاملات خائقان؟ گفت: بدان ای پسر که ترك عبودیت ضلالت بود، و خوف و رجاء دو قائمه ایمانند (محال باشد که کسی به ورزش رکنی از ارکان ایمان به ضلالت افتد)، خائف عبادت کند ترس قطعیت را و راجی امید وصلت را، تا عبادت موجود نباشد نه خوف درست آید نه رجاء، و چون عبادت حاصل آید این خوف و رجاء به جمله عبارتی بود، و آنجا که عبادت باید عبارت هیچ سود ندارد. خواجه عبدالله انصاری هروی در طبقات الصوفیه آورده: شیخ الاسلام گفت کی: فرایحیی معاذ گفتند کی: قومی اندکی می گویند کی ما به جانی رسیده ایم، که ما را نماز نباید کرد. گفت: به گور رسیده اند، به سقر رسیده اند. یحیی را در بیان معرفت سخنان بلند بسیار است، که شیخ عطار پاره ای از آنها را در تذکرة الاولیاء بیاورده است. وی صاحب تصانیف و سخنان موزون است، در کشف المحجوب است: «وی را اندرین تصانیف بسیارست، و نکت و اشارت بدیع...». یحیی را در ری و ام بسیار بر آمد، که بر غازیان و حاجیان و فقرا و علما و صوفیان صرف کرده بود، داینان مطالبه کردند، پس راه خراسان در پیش گرفت، چون به بلخ رسید به خواهش مردم مدتی آنجا سخن گفت و ایشان را پند داد، و صد هزار درم سیم وی را فراهم آمد. از آنجا بازگشت تا به ری برود و ام بگزارد، اما دزدان راهش بزدند و سیمش بستند و بعد - به نقل عطار - به هرات رفت و هفت شتر وار نقره وی را فراهم شد، و چون به نیشابور رسید در آنجا در جمادی الأولى سال 258 در گذشت، و در مقبره باب معمر مدفون شد، و وصیت کرد که مال را به غریمان دهند.

530. یحیی بن معلی بن منصور، ابو زکریا رازی

530. یحیی بن معلی بن منصور، ابوزکریا رازی‌وی را ابوعوانه نیز گفته اند. از پدر خویش و ابوسلمه تپوذکی استماع حدیث کرد، و اسماعیل بن فضل بلخی و عباس بن علی نسائی و دیگران از او روایت کنند، یحیی در بغداد ساکن بود.

531. یعقوب بن اسحاق کلینی رازی**532. یعقوب بن محمد، ابو یوسف رازی****533. یوسف بن حسین بن علی بن یعقوب، زاهد ابو یعقوب رازی**

531. یعقوب بن اسحاق کلینی رازی‌وی پدر عالم بزرگ شیعی مذهب، و دانشمند نحیر بی نظیر محمد بن یعقوب صاحب کافی است، که به فضیلت و تقوا مشهور بوده است. قبرش در کلین از قراء فشافویه است.

532. یعقوب بن محمد، ابو یوسف رازی‌وی را در علم حساب تسلط بود. از آثارش الجوامع فی الحساب، حساب الخطاین و غیر اینها است. وی در قرن سوم هجری می زیست.

533. یوسف بن حسین بن علی بن یعقوب، زاهد ابو یعقوب رازی‌وی را از کبار ائمه و مشایخ عصر خویش و از طبقه ثانیه دانسته اند، که به انواع علوم ظاهری و باطنی آراسته، و شیخ ری و امام جبال و مقتدای این طایفه بود. او طریق ملامت داشت و مردم را بر خود می شورانید، و قبول ایشان را بر خویشتن ویران می ساخت، و خود را از چشمها می افکند، و در اسقاط تصنع نظیر نداشت، زبانش در بیان معارف و اسرار سخت گویا بود، با بسیاری از مشایخ صحبت داشت، شاگرد ذوالنون مصری است، و با ابوتراب نخشی و یحیی بن معاذ رازی و غیر ایشان مصاحبت کرد، در سفر رفیق ابو سعید خراز بود. وی را با جنید مکاتباتی نیکو است. عمری دراز بیافت. وفات وی به سال 303 یا 304 واقع شد. از احمد حنبل و دحیم و غیر هما روایت کند.

534. یوسف بن محمود بن محمد، عز الدین طهرانی رازی

535. فاطمه بنت محمد بن حسین رازی

534. یوسف بن محمود بن محمد، عز الدین طهرانی رازی‌وی از طبقه فقها بوده است. از مؤلفاتش شرح کنز الدقائق فی فروع الفقه الحنفیاست که به سال 773 در قاهره از تألیف آن فراغ یافت. شهر ری - این مهد معارف اسلامی - را عالمانی بنام از طایفه نسوان نیز بوده است، که نام برخی از آنها در منابع به چشم می خورد از آن جمله است:

535. فاطمة بنت محمد بن حسین رازی‌وی از مشایخ ابن جوزی است، و در اعلام النساء مذکور است: فاطمة... محدّثه سمع منها عبدالرحمن بن الجوزی، يوم الخميس في 10 جمادى الآخرة سنة 520 هـ..

فهرست منابع و مآخذ

- فهرست منابع و مآخذ آتشکده، تألیف لطفعلی بیگ بیگدلی آذر، بخش سوم، به تصحیح حسن سادات ناصری، انتشارات امیرکبیر، 1339،
- 1340 ه. ش. آثار البلاد و اخبار العباد، تألیف زکریا بن محمد بن محمود القزوینی، بیروت، 1960 م. اطلاعات ماهانه در شش مجلد،
- 1327 _ 1332 ه. ش. الاعلام، تألیف خیرالدین الزرکلی، در 10 جزء، طبع ثانی. اعلام النساء فی عالمی العرب والاسلام، تألیف عمر رضا کحاله، طبع دمشق در پنج مجلد، 1378 ه. ق. امل الآمل، تألیف شیخ حرعاملی، ضمیمه منهج المقال آغا میرزا محمد، 1306 ه. ق.
- انباء الرواة علی انباه النحاة، تألیف الوزير جمال الدین ابی الحسن علی بن یوسف القفطی، قاهره، 1369 ه. ق. الانساب، تألیف احمد بن علی بن حسین بن علی بن مهناه بن عتبه حلّی، نسخه خطی متعلق به مدرسه عالی سپهسالار، تحت شماره 2702. الانساب، لابی سعد عبدالکریم بن محمد السمعانی، طبع عکسی، لیدن، 1912 م. بغیة الوعاة فی طبقات اللغویین والنحاة، تألیف جلال الدین عبدالرحمن السیوطی، المتوفی سنة 911، مصر، 1326 ه. ق. تاریخ ابن خلکان، رکن: وفيات الاعیان. تاریخ ادبیات در ایران، تألیف دکتر ذبیح الله صفا، جلد دوم، طهران 1336 ه. ش. تاریخ بغداد (او مدینة السلام)، للحافظ ابی بکر احمد بن علی الخطیب البغدادی، طبع للمرة الاولى، 1349 ه. ق. تاریخ بیهقی، تصنیف ابوالفضل محمد بن حسین بیهقی دبیر، به اهتمام دکتر غنی و دکتر فیاض، 1324 ه. ش. تاریخ جهان آرا، تألیف قاضی احمد بن محمد غفاری قزوینی به سال 971، از نشریات کتابفروشی حافظ، 1343 ه. ش. تاریخ جهانگشا، تألیف علاءالدین عطا ملک بن بهاءالدین محمد بن الجوینی در سنه 658، به اهتمام محمد بن عبدالوهاب قزوینی، لیدن، 1911 _ 1937 م.
- تاریخ خانی، تألیف علی بن شمس الدین بن حاجی حسین لاهیجی، به اهتمام برنهارد دارن، پترزبورغ، 1274 ه. ق. تاریخ گیلان و دیلمستان، تألیف میر ظهیرالدین بن سید نصیرالدین مرعشی، به اهتمام ه. ل. رابینو، رشت، 1330 ه. ق. تاریخ نیشابور، تألیف الحاکم ابوعبدالله محمد بن عبدالله نیشابوری، تلخیص احمد بن محمد معروف به خلیفه نیشابوری، به کوشش دکتر بهمن کریمی، طهران، بدون تاریخ طبع. تجارب السلف، تألیف هندوشاه بن سنجر نخجوانی، به تصحیح عباس اقبال، 1344 ه. ش. تحفه سامی، تألیف سام میرزای صفوی فرزند شاه اسماعیل، به تصحیح و مقابله وحید دستگردی، ضمیمه سال شانزدهم ارمان، 1314 ه. ش. التدوین فی شرح علماء قزوین، تألیف رافعی، نسخه عکسی، متعلق به کتابخانه ملی. تذکرة الاولیاء، تألیف فریدالدین عطار نیشابوری، از روی چاپ نیکلسون، 1336 ه. ش. تذکرة الحفاظ، تألیف شمس الدین ابی عبدالله الذهبی، المتوفی سنة 748، هند، 1333 ه. ش. تذکرة الشعراء، تألیف دولتشاه سمرقندی، به تصحیح محمد عباسی، از انتشارات کتابفروشی بارانی، طهران، 1337 ه. ش. تذکرة المتبحرین، نام قسم ثانی از امل الآمل.
- ترجمه عیون اخبار الرضا، از ابی جعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی المشتهر بالشیخ الصدوق، مترجم محمد تقی اصفهانی المشتهر به آقانجفی، طبع اول، بدون تاریخ طبع. تنقیح المقال فی احوال الرجال، تصنیف حضرة العلامة الثانی آیه الله المامقانی، نجف، 1349 _ 1352 ه. ق. جنة النعیم، تألیف محمدباقر بن مولی محمد اسماعیل بن عبدالعظیم بن محمدباقر مازندرانی طهرانی، 8 _ 1296 ه. ق. چهار مقاله، تألیف نظامی عروضی سمرقندی، به کوشش محمد قزوینی و به تصحیح مجدد دکتر محمد معین، از انتشارات کتابفروشی زوار، طهران چاپ سوم، 1333 ه. ش. حبیب السیر فی اخبار افراد البشر، تألیف غیاث الدین بن هماد الدین خواندمیر، طبع 1271 و 1273 ه. ق. حدائق السحر فی دقائق الشعر، تألیف رشیدالدین وطواط بلخی، به تصحیح و اهتمام عباس اقبال، طهران، 1308 ه. ش. دمية القصر و عصرة اهل العصر، للادیب علی بن الحسن الباخری، المتوفی سنة 467 ه. ش. حلب، 1349 ه. ق. دیوان شرف الشعرا بدرالدین قوامی رازی، از گویندگان نیمه اول قرن ششم، به تصحیح دکتر محدث ارموی، 1334 ه. ش. کتاب الذخائر و التحف، للقاضی الرشید بن الزبیر، الکویت، 1959 م. ذیل تجارب الامم، للوزیر ابی شجاع محمد بن الحسین، الملقب بظهیرالدین الروذراوری، من سنة 369 الی 389، مصر، 1334 ه. ق. ذیل مرآة الزمان، تألیف موسی بن محمد الیونینی، متوفی سنة 726 ه. ش. هند،

1380 هـ . ق. راحة الصدور وآية السرور، تأليف محمد بن علی بن سلیمان الراوندی، به تصحیح محمد اقبال، طهران، 1333 هـ . ش.

رجال ابوالعباس احمد بن علی بن عباس نجاشی، بمبئی، 1317 هـ . ق. روضات الجنات، تألیف میرزا محمداقبر خونساری (متوفی در 1313)، 1307 هـ . ریاض الانساب، رك: بحرالانساب. ریاض العارفين، تألیف رضاقلی هدایت، چاپ دوم، طهران، 1316 هـ . ش. ریاض العلماء، تألیف افندی شاگرد مجلسی، نسخه خطی متعلق به کتابخانه ملك. ریحانة الادب، تألیف محمدعلی تبریزی معروف به مدرس، 32 _ 1327 هـ . زندگانی حضرت عبدالعظیم بن عبدالله الحسنی، تألیف محمد رازی، طهران، 1367 هـ . ق. سفینه البحار و مدینه الحکم والآثار، تألیف حاج شیخ عباس قمی، از انتشارات کتابخانه سنایی، 1355 هـ . ش. شذرات الذهب، للمورخ الفقیه عبدالحمی بن العماد المتوفی سنة 1089، مصر، 1350، 1351 هـ . ق. شرح حسب و نسب حضرت عبدالعظیم، تألیف اعتضاد السلطنه در سال 1295 هـ . ق، نسخه خطی متعلق به کتابخانه ملی، تحت شماره 479. شرح رساله قشیریه، از افادات سید محمد حسینی گیسو دراز، هند، 1361 هـ . ق. صاحب بن عباد، شرح احوال و آثار، تألیف مرحوم احمد بهمینار، انتشارات دانشگاه طهران، 1344 هـ . ش. طبقات الشافعیة الكبرى، تألیف تاج الدین ابی نصر عبدالوهاب بن تقی الدین السبکی، الطبعة الاولى بالمطبعة الحسينية المصرية، 1324 هـ . ق. طبقات الصوفیه، لابی عبدالرحمان السلمی، مصر، 1372 هـ . ق. طبقات الصوفیه، امالی شیخ الاسلام ابواسماعیل خواجه عبدالله هروی انصاری، به تصحیح و تعلیق و تحشیه عبدالحمی حبیبی قندهاری، 1341 هـ . طبقات الفقهاء، لابی اسحاق الشیرازی، المتوفی سنة 476 بغداد، 1356 هـ . ق. طبقات الكبرى، تألیف عبدالوهاب الشعرانی، مصر، 1343 هـ . ق. الطبقات الكبرى، لابن سعد، بیروت، 1376، 1377 هـ . ق. طبقات المفسرین، للعلامة جلال الدین السیوطی الشافعی، لیدن، 1839 م. العبر فی خبر من غیر، لمورخ الاسلام الحافظ الذهبی، الكويت، 1960 _ 1963 م. عرائس الجواهر ونفائس الاطایب، تألیف ابوالقاسم عبدالله کاشانی در سال 700 هجری، انتشارات انجمن آثار ملی شماره 53، طهران، 1345 هـ . ش. فتوح البلدان، تألیف احمد بن یحیی البلاذری، مطبعة بریل، 1866 م. فهرست کتب الشیعة، للشیخ الطوسی، کلکته، 1855 م. الفهرست، تألیف ابن ندیم، ترجمه رضا تجدد، طهران، 1346 هـ . ش. فهرست شیخ منتجب الدین، نسخه ای که در اول جلد 25 بحار طبع کمپانی نقل شده است. -----، تصحیح سید عبد العزیز طباطبائی، قم، مجمع الذخائر الاسلامیة، 1404 ق. قصص العلماء، تألیف میرزا محمد تنکابنی، طبع طهران، به سرمایه کتابفروشی علمیه، بدون ذکر تاریخ طبع. الكامل، للامام العلامة ابی الحسن علی بن ابی الکریم محمد بن محمد بن عبدالکریم المعروف بابن الاثیر الجزری المتوفی سنة 630 هـ، مصر، 1348 _ 1357 هـ . ق. کشف المحجوب، تصنیف ابوالحسن علی بن عثمان الجلابی الهجویری غزنوی، متوفی به سال 465، به تصحیح و تحشیه قویم، 1337 هـ . ش. الکنی و الاسماء، تألیف محمد بن احمد بن حماد الدولابی، هند، 1322 هـ . ق. لباب الالباب، تصنیف محمد عوفی، به اهتمام ادوارد برون، مطبعة بریل لیدن، 1321 _ 1324 هـ . ش. لباب الانساب (به نام نهاية الانساب)، تألیف ابوالحسن علی بن زید بیهقی به سال 558، نسخه خطی متعلق به کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار. لسان المیزان، تألیف ابی الفضل احمد بن علی بن حجر العسقلانی، المتوفی سنة 852، 31 _ 1330 هـ . ق. مجالس المؤمنین، تألیف قاضی نورالله شوشتری، 1268 هـ . ق. مجله یادگار، به مدیریت عباس اقبال، 1323 _ 1327 هـ . ش. مجمع الفصحاء، تألیف رضاقلیخان هدایت، به کوشش مظاهر مصفا، طهران، 1336 _ 1340 هـ . ش. مجمل فصیحی، تألیف فصیح احمد بن جلال الدین محمد خوافی، متولد 777 هـ، به تصحیح و تحشیه محمود فرخ، مشهد، 1340 _ 1341 هـ . ش. المختصر فی اخبار البشر، تألیف الملك المؤید اسماعیل ابی الفدا صاحب حماة، قسطنطنیه، 1286 هـ . ق. مرآت البلدان ناصری، تألیف محمد حسن خان صنیع الدولة، 1294 _ 1297 هـ . ق. مروج الذهب و معادن الجوهر فی التاريخ، للشیخ الامام العالم العلامة ابی الحسن علی بن الحسن المسعودی، مصر، 1283 هـ . ق؛ و 1303 هـ . ق؛ و 1367 هـ . ق. مستدرک الوسائل، تألیف فاضل نوری طبرسی، متوفی در 1320، طبع 1321 هـ . ق. المشترك وضعا والمفترق صقعا، تألیف ابی عبدالله یاقوت بن عبدالله الحموی، گوتنگن آلمان، 1846 م. مطلع الشمس، تألیف محمد حسن خان صنیع الدولة، 1301 _ 1303 هـ . ق. معالم العلماء، تألیف محمد بن علی شهر آشوب، متوفی در 588، طهران، 1313 ش. معجم الادباء، تألیف شهاب الدین ابی عبدالله

ياقوت بن عبدالله الحموی در 20 جزء، مصر، 1355 _ 1357 ه. ق. معجم البلدان، تألیف ابی عبدالله یاقوت بن عبدالله الحموی الرومی البغدادی، طبع افست، به اهتمام کتابخانه اسدی، از روی طبع 1866 _ 1870 م. اروپا. معجم المؤلفین، تألیف عمر رضا کحاله، طبع دمشق در 15 مجلد، 1376 _ 1381 ه. ق. مقدمه نقض و تعلیقات آن، گردآورده میرجلال الدین حسینی ارموی معروف به محدث، 1335 ه. ش. منهج المقال فی تحقیق احوال الرجال، المعروف بالرجال الکبیر تألیف آغامیرزا محمد، طبع 1306 ه. ق. میزان الاعتدال فی نقد الرجال، تألیف ابی عبدالله محمد بن احمد الذهبی، مصر، 138243 ه. ق. نضد الايضاح، لعلم الهدی محمد بن محمد بن مرتضی، به ضمیمه فهرست کتب الشیعه، تألیف شیخ طوسی، کلکته، 1855 م. نفحات الانس من حضرات القدس، تألیف مولانا عبدالرحمان بن احمد جامی، به تصحیح مهدی توحیدی پور، 1336 ه. ش. نفع الطیب من غصن الاندلس الرطیب، لفرید زمانه، احمد بن محمد المقرئ المغربی، مصر، 1302 ه. ق. نقد الرجال، تألیف آقامیر مصطفی تفرشی، تاریخ تألیف 1015، طهران، 1318 ه. ق. بعض مثالب النواصب فی نقض بعض فضایح الروافض، معروف به النقض، تألیف عبدالجلیل رازی قزوینی، به تصحیح دکتر محدث ارموی، طهران، 1331 ه. ش. وزارت در عهد سلاطین بزرگ سلجوقی، تألیف عباس اقبال، طهران، 1338 ه. ش. وفيات الاعیان وانباء ابناء الزمان (تاریخ ابن خلکان)، تألیف شمس الدین احمد بن محمد بن خلکان، المتوفی سنة 681، طبع 1284 ه. ق. هدیه الاحباب فی ذکر المعروفین بالکنی واللقاب والانساب، تألیف حاج شیخ عباس قمی، نجف، 1349 ه. ق. هدیه العارفين، اسماء المؤلفین و آثار المصنفین، مؤلفه اسماعیل باشا البغدادی، استانبول، 1955 م. هفت اقلیم، تألیف امین احمد رازی، به تصحیح جواد فاضل، طبع اول، طهران، بدون تاریخ طبع، و نسخه خطی کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار مکتوب به سال 1025 هجری، تحت شماره 2733، و نسخه خطی کتابخانه مجلس مکتوب به سال 1273، تحت شماره 456 فهرست. یادداشتهای قزوینی، به اهتمام ایرج افشار، انتشارات دانشگاه طهران 1332 _ 1342 ه. ش. یسننا(منقول از آن در مجلد دوم ری باستان)، تفسیر و تألیف پورداد در دو جلد، جلد 1 طبع طهران، آبان 1340 ش، و جلد 2 طبع طهران، فروردین ماه 1337 ش.

ص: 247

فهرست مطالب.

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتابخانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبا ده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

